

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΜΒ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΑΓ. ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19.—Τηλ. 227-689 | 15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1965 | ΑΡ. 20

ΕΠΙΕΣΤΗ Ο ΚΑΙΡΟΣ

Πρωϊνή ἐφημερίς, ἐκ τῶν σοβαρωτέρων, σχολιάζουσα τὴν ἐπ' ἐσχάτων παρατηρουμένην πληθωρικὴν ἐγκληματικότητα, προβαίνει εἰς τὴν θλιβεράν διαπίστωσιν, ὅτι, κατὰ κανόνα, ἀνήλικοι εἶναι οἱ δρᾶσαι. Καὶ εἶναι τόσον θρασεῖς καὶ ἀδίστακτοι, ὥστε ν' ἀπαρτίζουσι ὀλιγομελεῖς συμμορίας διαρρηκτῶν, λυμαινομένας τὸ κέντρον τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὰ προάστια. Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν-νεαρὸς ἔφηβος—διέπραξεν, ὡς ἀναφέρει, «τὴν ἑκατοστὴν διάρρηξιν ἐντὸς μηνός· καὶ συνελήφθη καθ' ἣν στιγμὴν ἐλεηλάτει μίαν ἐκκλησίαν»!

*

Τὸ φαινόμενον εἶναι ἀληθῶς θλιβερώτατον. Διότι ἐμφανίζεται ἡ νεότης μας χωρὶς ἰδανικά, χωρὶς καμμίαν ἀγνότητα προθέσεων, καὶ μὲ κοχλάζοντα εἰς τὰ στήθη τῆς τὸν ἀνθρώπινον πηλόν. Καὶ ὁ γράφων, προβαίνων περαιτέρω, ἀποδίδει, κατὰ κύριον λόγον, τὸ γεγονὸς εἰς τὴν ἄκρως ἐπιεικῆ μεταχείρισιν τῶν ἐγκληματούντων νέων, οἱ ὅποιοι ἐγκλείονται ἀπλῶς εἰς ἀναμορφωτήρια. Διὰ πολλοὺς ὅμως ἐξ αὐτῶν πᾶσα προσπάθεια ἀναμορφώσεώς των ἀποβαίνει ματαία. Διότι ἀθεράπευτος εἶναι ἡ ἠθικὴ των ἀναιμία, ἐπταβόειος ὁ κυνισμὸς των, καὶ ἀκατανίκητος ἡ ροπή των πρὸς τὸ ἐγκλημα. Θεωρεῖ, ὡς ἐκ τούτου, ἀπαραίτητον τὸν Δρακοντισμὸν. Τὴν ἀνάγκην δηλαδὴ προσαρμογῆς τῆς νομοθεσίας μας πρὸς τὰς στυγνὰς περιστάσεις τῶν καιρῶν μας, καὶ τὸν αὐστηρὸν κολασμὸν τοῦ ἐγκλήματος. Πάντως δὲ τὴν ἄγρυπνον παρακολούθησιν τῶν ἐκτρεπομένων, οἱ ὅποιοι

«ἐν ὑποτροπῇ δέον νὰ τίθενται ὑπὸ μόνιμον παρακολούθησιν».

*

Ὅρθαι καὶ λογικαὶ ἀπόψεις. Διότι, ὡς ἐσημειώθη πρὸ τινος εἰς τὰς στήλας αὐτάς, ὑπερεπλέονασεν ἡ ἠθικὴ πτωχεῖα εἰς τὸν τόπον μας. Καὶ εἰς τόσον μάλιστα βαθμὸν, ὥστε νὰ χειροκροτοῦνται — ἀθωούμενοι ὅλως ἀνεπιτρέπτως—σχιζοφρενεῖς δολοφόνοι! Καὶ νὰ ζητωκραυγάζονται, χωρὶς καμμίαν ἐντροπὴν, εἰδεχθεῖς καὶ ἀποχρυστικοὶ ἐγκληματῆται! Γεγονός, τὸ ὅποῖον προδίδει ἠθικὴν ἀποσύνθεσιν, προκαλοῦσαν δέος. Ἐπιβάλλεται ὅθεν ὁ αὐστηρότερος κολασμὸς τῶν ἐγκληματούντων ὑπὸ τῶν δικαστηρίων, ἵνα χαλινοῦνται ὑπὸ τοῦ φόβου οἱ διαφλεγόμενοι ἀπὸ τὸ πάθος τοῦ ἐγκλήματος κακοποιοί.

*

Ὡς πρὸς τὴν ἀποτελεσματικότητα ὅμως τῶν ἀναμορφωτηρίων θὰ εἴχομεν νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι δὲν ἀρκεῖ ὁ ἐγκλεισμὸς ἐντὸς αὐτῶν τῶν νεαρῶν ἐγκληματιῶν, διὰ νὰ παραμένουν ἐκεῖ, ριγοῦντες νοσταλγοὶ τοῦ δροσεροῦ ἀέρος τῆς ἀσυδύτου ἐλευθερίας. Ἀλλὰ πρέπει ν' ἀποτελοῦν ταῦτα πραγματικὰ ἐργαστήρια ἀρετῆς, εἰς τὰ ὅποια νὰ συντελῆται οὐσιαστικὴ ἀναμόρφωσις καὶ μετάπλασις τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως· καὶ οἱ τρόφιμοί των, ἐξερχόμενοι αὐτῶν, νὰ διακατέχωνται ὑπὸ τῆς δίψης μιᾶς καλυτέρας καὶ εὐγενεστέρας ζωῆς.

Πρὸς τοῦτο, ὁ καταρτισμὸς τοῦ προσωπικοῦ των πρέπει νὰ γίνεται μετὰ μεγίστης

προσοχῆς. Διότι μόνον ψυχαὶ δεσποζόμεναι ἀπὸ τὸ χριστιανικὸν ἰδεῶδες εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιδράσουν εὐεργετικῶς εἰς τὰς ἀπεσκληρυμένους ψυχὰς τῶν νεαρῶν ἐγκληματιῶν· καὶ νὰ μεταβάλουν τὰς ἐξοφωμένας τῶν συνειδήσεις εἰς φωτεινὰς ἐστίας ἀγαθοποιῶν κοινωνικῶν δράσεων. Ἄς μὴ λησμονῶμεν, ὅτι ἀπύθμενα εἶναι τὰ ἐρέβη τοῦ κακοῦ. Καὶ ὅτι μόνον τὸ φῶς τοῦ Λόγου διαλύει τὰ σκότη. Καὶ μόνον ὁ ἥλιος τῆς Χριστιανικῆς ἀγάπης ἀποξηραίνει τὰς μiasματικὰς τοῦ πηγᾶς. Εἶναι ἀνάγκη ὅθεν τὸ προσωπικὸν τῶν νὰ ἐπιλέγεται, ἐπαναλαμβάνομεν, μετὰ μεγίστης προσοχῆς. Καὶ ὄχι μόνον νὰ ἔχη ἀρτίαν ἐπιστημονικὴν κατάρτισιν, ἀλλὰ καὶ φλογερὰν καὶ δεδοκιμασμένην Χριστιανικὴν πίστιν. Διότι ὁ ἄνθρωπος, μόνον διερχόμενος τὴν ζωὴν τοῦ ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ Ζωοποιῶν Σταυροῦ, ἀποκτᾷ συνειδήσιν ἀποστολῆς· καὶ εὐρίσκει διέξοδον εἰς τὴν ἐν ἐλευθερίᾳ φιλόανθρωπον δρᾶσιν καὶ εἰς τὴν ἐν Χριστῷ εἰρήνην.

*

Ὁ φόβος δὲν ἀποτελεῖ θετικὴν ἀλλὰ ἀρνητικὴν συμβολὴν εἰς τὴν καταπολέμησιν τοῦ κακοῦ. Διότι καὶ ὁ ἐξαναγκασμὸς καὶ ὁ φόβος εἶναι ἀμφοτέρωθεν κακά. Καὶ κάθε κακόν, ἀνευ διακρίσεως, φέρει ἐντός του σπέρματα θανάτου. Καὶ οὔτε εἶναι δυνατὸν νὰ καταστρέψωμεν τὸ κακόν δι' ἄλλου κακοῦ. Αὐχμηροί, τραχεῖς, ἀφεγγεῖς εἶναι οἱ δρόμοι τοῦ κακοῦ. Καὶ δὲν ὑπάρχουν κακαὶ ὁδοί, ὁδηγοῦσαι πρὸς τὸ ἀγαθόν. Ἡ βία ἀποτελεῖ ἐκφρασιν ἀδυναμίας τοῦ ἀνθρώπου νὰ δεχθῆ καὶ νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ οὐράνιον πλήρωμα τῆς εὐαγγελικῆς ἀληθείας. Καὶ δὲν εἶναι νοητόν, ἐν ὀνόματι τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν ἄνθρωπον, νὰ ἐκτρέφωμεν τὸ μῖσος. Οὔτε ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας νὰ προστρέχωμεν εἰς τὴν σκληρὰν βίαν. Ἀποτελεῖ τοῦτο παραλογισμὸν. Μόνον διὰ τοῦ σταθεροῦ προσανατολισμοῦ πρὸς τὸ ἀγαθὸν αὐτοαναλίσκεται καὶ ἐκμηδενίζεται τὸ κακόν. Καὶ μόνον διὰ τῆς εὐαγγελικῆς ἀγάπης εἶναι δυνατὸν νὰ πραγματοποιηθῆ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς Γῆς. «Ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν» (Ἰωάν. Δ' 9).

*

Καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ἔργον καὶ ἡ ἀποστο-

λή τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ θεοπαράδοτον θεσμόν, καὶ θεῖον καὶ ἀνθρώπινον ὄργανισμὸν, ἐντός τοῦ ὁποίου διεπλάσθη ἡ ψυχὴ τοῦ Ἔθνους μας καὶ διεσώθη ὁ ἠθικὸς ρυθμὸς, ἡ ἐνότης, καὶ ἡ ἱεράρχησις τῆς Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς συνειδήσεως. Διότι τὸ πνεῦμά τῆς ἐξανθεῖ ὡς ἀγάπη, καὶ δικαιοσύνη. Καὶ διδάσκει τὴν ζωὴν ὡς χρέος, ὡς ἐλευθερίαν, ὡς δημιουργικὴν δύναμιν, καὶ ὡς ἐκουσίαν θυσίαν τοῦ ἀτόμου χάριν τῶν πολλῶν. Ἀποτελεῖ διὰ τοῦτο τὴν ψυχὴν, τὴν βαθυτέραν ὑπόστασιν, καὶ τὸ ἀδιάσειστον θεμέλιον τῆς ζωῆς καὶ τῆς προκοπῆς τοῦ Ἔθνους μας· ρέουσα ἀενάως «ὡς καθαρὸς καὶ λαμπρὸς ποταμὸς ὕδατος ζωῆς, ἐκπορευόμενος ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Ἄρνιου» (Ἀποκαλ. ΚΒ' 1).

*

Καὶ ὅμως τῆς Ἐκκλησίας αὐτῆς, ἡ ὁποία συμβασιλεύσασα καὶ κρατυνομένη ἀπὸ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, ἀντεκράτυνε καὶ ἐδόξασε τὴν εὐσεβῆ Βυζαντινὴν Βασιλείαν· καὶ ἡ ὁποία ἐπὶ τέσσαρας αἰῶνας φρικτῆς δουλείας τοῦ Ἔθνους, πολεμουμένη ἀδιαλείπτως, ἐθριάμβευσε καὶ ἐπλατύνθη καὶ ἐχειραγωγῆσε τὸ Ἔθνος εἰς τὴν ἐλευθερίαν του, τὸ νέον Κράτος, διὰ τῆς ἀντορθοδόξου Βαυαρικῆς Ἀντιβασιλείας ἀπέξυσε καὶ συνέστειλε τὴν αὐτονομίαν τῆς καὶ τὴν κατέστησε δορυάλωτον τῆς Πολιτείας καὶ ἀδυνατοῦσαν νὰ δρᾷ ἐλευθέρως ἐν τῷ Ἐκκλησιαστικῷ κύκλῳ τῆς δράσεώς της!

*

Ἐπέστη ὅμως ὁ καιρὸς νὰ παύσῃ ὑφιστάμενον τὸ πολιτειακὸν σύστημα διοικήσεως τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μας καὶ ἡ ἀντικανονικὴ ἐξάρτησις τῆς διοικήσεώς της παρὰ τῆς Πολιτείας. Ἡ πνευματικὴ οἰκονομία τῆς Ἐκκλησίας ἔχει δοθῆ παρὰ τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς λειτουργοὺς τοῦ θυσιαστηρίου «οὓς ἔθετο τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον Ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ».

Ἐἴθε νὰ ἐννοήσουν τοῦτο καλῶς οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες τοῦ Ἔθνους· καὶ ν' ἀποδώσουν εἰς τὴν ἐπὶ συναπτὰς ἤδη δεκαετηρίδας—ἄλως

ΚΓ' ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τὴν 1ην Ὀκτωβρίου 1965, ἡμέραν Παρασκευὴν καὶ ὥραν 9 π.μ. ἐγένετο ἡ ἐναρξίς τῶν ἐργασιῶν τῆς ΚΓ' τακτικῆς Συνελεύσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς σερπτικῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομου. Πλὴν τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν, εἰς τὴν α' συνεδρίαν παρέστησαν ὁ παρὰ τῆ Ἱερᾶ Συνόδῳ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος καθηγητῆς κ. Ἀμίλκας Ἀλιβιζᾶτος καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πανοσ. ἀρχιμ. Θεόκλητος Φιλιππαῖος.

Γενομένης προσευχῆς, ἀνεγνώσθησαν καὶ ἐπεκυρώθησαν τὰ Πρακτικά τῆς τελευταίας (28—9—1965) συνεδρίας τῆς ΚΒ' (ἐκτάκτου) Συνελεύσεως τῆς Ἱεραρχίας.

Ἀκολουθῶς προσεφώνησε τοὺς Σεβασμιωτάτους Συνέδρους ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν τῆς τακτικῆς Συνελεύσεως τῆς σερπτικῆς Ἱεραρχίας ὁ Πρόεδρος αὐτῆς Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος, εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

«Σεβασμιώτατοι καὶ ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, οἱ συγκροτοῦντες τὴν ἁγίαν καὶ ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας ἡμῶν. Μετὰ δοξολογιῶν πρὸς τὸν τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας Δομήτορα, ποιούμεθα ἐναρξίν σήμερον τῆς κατὰ τοὺς ἱεροὺς Κανόνας καὶ τὴν κειμένην νομοθεσίαν ἱερᾶς καὶ σεβασμίας τακτικῆς Συνόδου τῆς καθ' ἡμᾶς σερπτικῆς Ἱεραρχίας.

Ἐν κατανοῆσει βαθείᾳ καὶ ἐν θερμῇ πίστει, ἐπεκαλέσθημεν τὴν τοῦ Ἁγίου καὶ Τελεταρχικοῦ Πνεύματος ἀρωγὴν, τοῦ πάντοτε ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ

ἀνεπιτρέπτως— παραγκωνιζομένην πνευματικὴν Μητέρα, τὴν δυνατότητα νὰ δρᾷ, παρὰ τὴν ἀλλήλως καὶ ἐν στενῇ πάντοτε συνεργασίᾳ πρὸς τὴν Πολιτείαν— ὡς αὐτοτελῆς ὀργανισμὸς, καὶ κατὰ τοὺς ἰδίους αὐτῆς νόμους καὶ τὸ Συνοδικὸν τῆς πολιτείας. Κεφαλὴν ἔχουσα τὸν ἀόρατον καὶ ἐσταυρωμένον Νυμφίον τῆς, τοῦ ὁποίου ἀποτελεῖ τὸ μυστικὸν σῶμα.

Διότι πιστεύομεν ἀπολύτως, ὅτι ἡ ἔλλειψις αὐτοτελοῦς δράσεως τῆς Ἐκκλησίας μας καταφθείρει τὰς πνευματικὰς τῆς δυνάμεις. Καὶ τοῦτο πρὸς μεγίστην ἠθικὴν ζημίαν τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν ἔθνους, τὸ ὁποῖον διατρέχει σήμερον σοβαρωτάτους κινδύνους.

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

Χριστοῦ διαμένοντος καὶ φωτίζοντος ποιμένας καὶ ποιμνιον εἰς τὸν ἀνάτη καὶ δυσχερῆ βίον αὐτῆς.

Ἰδιαιτέρως θερμῇ καὶ διάπυρος ὑπῆρχε καὶ ὑπάρχει σήμερον ἡ ἀναγκαιότης τῆς χάριτος Αὐτοῦ, διότι κρῖμασιν οἷς οἶδε Κύριος, εἶπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε χηρῶμεν τοῦ φωτισμοῦ, τῆς καρτερίας, παραμυθίας καὶ τῶν χαρισμάτων Αὐτοῦ, ἐν τοῖς χαλεποῖς καιροῖς, ἐν οἷς, ὡς μὴ ὄφελεν, ἐδρόσκειται παλαιόνοσα καὶ ἀγωνιζομένη ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν ἐν τῇ ἱστορικῇ Αὐτῆς ἐξελίξει ἅτε κινδυνεῖ αὐτὴ αὐτὴ ἢ ὑπόστασις αὐτῆς.

Δεκάδες Ἐκκλησιαστικῶν ἐστιῶν ἐν χρεῖᾳ διατελοῦσι καὶ ἑκατομμύρια χριστιανῶν πλανῶνται ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, αἱ μετὰ τῆς Πολιτείας σχέσεις ἡμῶν ἀκατανόητοι καὶ ἀκαθόριστοι καὶ φωνὴ πανταχόθεν ἀκούεται ὑφουμένη τῆς θείας Ἀποκαλύψεως: «ἕως πότε, Κύριε, οὐκ ἐκδικεῖς τὸν πόνον καὶ τὴν ὀδύνην τῶν τέκνων σου»;

Καὶ τὴν ἀγωνιώδη ταύτην φωνὴν ἤκουσαν καὶ ἀκούουσι τῆς Ἐκκλησίας οἱ ταγοὶ καὶ μέσην ἀλγοῦσι τὴν καρδίαν καὶ ὀφειλετικῶς ἐπιμελοῦνται πρὸς ἄρσιν ταχεῖαν τῶν δικαίων παραπόνων τῶν ἐσκυλμένων τέκνων τῆς.

Σήμερον ἡ θεία παράταξις ἰδοὺ ἐπὶ τέλους πνεύονται, τὰ ὄπλα τοῦ πνεύματος ἐνεργοῦσι τὴν ὑστάτην πλέον ἐνεργεῖαν καὶ τῇ θείᾳ συνάρσει ἢ ἠὼς τοῦ μέλλοντος φωτίζει τὸν εἰδὸν λιμένα τῆς σωτηρίας, διότι ἐνεργεῖ ἤδη ἡ θεόκλητος τῆς ἁγίας Ἱεραρχίας δύναμις, κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον, «οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει Πνεύματος καὶ δυνάμεως, ἵνα ἡ πίστις ἡμῶν μὴ ᾖ σοφία ἀνθρώπων ἀλλὰ δύναμις Θεοῦ» (Α' Κορ. 2,1-6) καὶ γέγραπται, ὅτι ὁ Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν ὅτι εἰσὶ μάταιοι (Α' Κορ. 4, 19-22). Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας θείας εὐλογίας, ἠρξάμεθα δραστηρίως τῶν ἐνεργειῶν ἡμῶν. Ἐπιτροπὴ ἐπιλέκτων ἐν Χριστῷ Ἀδελφῶν, ὑπὸ τὴν ταπεινὴν ἡγεσίαν ἡμῶν, ἐπεσκέφθη τὸν ἐξοχώτατον Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, ὄν, προσφωνήσαντες, ἀπητήσαμεν τὴν ταχεῖαν ἐπούλωσιν τῆς πυρορροῦσης πληγῆς, ἀφήσαντες μάλιστα νὰ ἐννοηθῇ, ὅτι πᾶσα ἀναβολὴ ἀπειλεῖ κινδύνους διὰ τὴν νομιμοφροσύνην τῶν πιστῶν χριστιανῶν.

Μετὰ τῆς διακρινούσης αὐτὸν χριστιανικῆς πράξεως καὶ εὐγενείας, ὁ κ. Πρόεδρος ἐβεβαίωσε ἡμᾶς, ὅτι ἐκ τῶν πρώτων μεριμνῶν αὐτοῦ ἔχει τὴν προστασίαν τῆς Ἐκκλησίας, εἰς ἣν πιστεύει καὶ ἦν ἐπιθυμῆν νὰ ἴδῃ εἰρηνεύουσαν καὶ ἐπιτελοῦσαν τὸ σωτήριο αὐτῆς ἔργον. Ἐζήτησεν ὁμοῦ νὰ ἐπιτρέψωμεν αὐτῷ ἀπερρίσαστος νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ ἔργου τούτου μετὰ τινος ἡμέρας, ἵνα ἐν τῷ μεταξὺ διευθετηθῶσι τὰ ἀνωμάλως ἔχοντα ἐν τῇ Πολιτείᾳ.

Τὸν λόγον ἔλαβον κατὰ σειρὰν οἱ τῆς ἡμετέρας Ἐπιτροπῆς Συνοδικοὶ Σύεδροι, οἵτινες καὶ θὰ ἀνα-

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ Ι. ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΗΣ 111^{ΗΣ} ΣΥΝΟΔΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

Τὴν 1ην Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ. ἐγένετο ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομου ἡ πανηγυρική ἐναρξὶς τῶν ἐργασιῶν τῆς 111ης Συνοδικῆς Περιόδου (1/10/1965-30/9/1966). Εἰς τὴν ἐναρκτήριον συνεδρίαν παρέστησαν οἱ Συνοδικοὶ Σύεδροι Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Προκόπιος, Χαλκίδος κ. Γρηγόριος, Ἡλείας κ. Γερμανός, Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Κύριλλος, Μαρωνείας κ. Τιμόθεος, Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιος, Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανός, Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης κ. Χριστοφόρος, Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Πολύκαρπος καὶ Κίτρος κ. Βαρνάβας. Ἀπουσίασαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Φωκίδος κ. Ἀθανάσιος καὶ Παροναξίας κ. Ἐπιφάνιος. Εἰς τὴν πρώτην συνεδρίαν τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς 111ης Συνοδικῆς Περιόδου παρέστησαν ὡσαύτως ὁ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος παρὰ τῆ Ἱερᾶ Συνόδου ἀκαδημαϊκὸς κ. Ἀμίλλας Ἀλιβιζᾶτος καὶ ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Πανοσιολογιώτατος ἀρχιμανδρίτης κ. Θεόκλητος Φιλιππαῖος.

Κατ' ἀρχὰς ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος ἐτέλεσεν εἰδικὴν Ἱερὰν Ἀκολουθίαν ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς 111ης Συνοδικῆς Πε-

φέρωσιν εἰς ἕκαστος εἰς τὴν ἐντολοδοτείαν Ἱερὰν Σύνοδον τὰ ὅσα παρ' αὐτῶν ἐλέχθησαν.

Τὸ πρῶτον λοιπὸν πρὸς συζήτησιν ἐν τῇ Ἱερᾷ ταύτῃ Συνόδῳ ζωτικὸν ζήτημα τίθεται σήμερον πρὸς συζήτησιν ἐνώπιον τῶν ὑμετέρων ἀγιοτήτων καὶ εἰμεθα βέβαιοι ὅτι μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης ἀποφασιστικότητος καὶ σοβαρότητος θὰ ἐκφέρῃ ἕκαστος τὴν σοφὴν αὐτοῦ γνώμην.

Μετὰ δὲ τὴν ὀριστικὴν ἀπόφασιν, θὰ ἀρξῆται ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως, ἐφ' ὧν ὀρίσθησαν ἤδη οἱ κατὰ τὴν τάξιν Σεβασμιώτατοι εἰσηγηταί, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὡς ἔσχατος ἐπιθυμῶ νὰ καταλεθῶ καὶ ἡ.

Ἱερώτατοι ἐν Χριστῷ Ἀδελφοί,

Ἐχων ὑπ' ὄψει τὸ ὅσα μακρὸν τόσῳ καὶ δυσχερῆς ἔργον τῆς σεπτῆς ταύτης Συνόδου, θὰ παρακαλέσω ἐν κατακλείδι νὰ μοι ἐπιτρέψῃτε νὰ ἀναφέρω τοὺς ἐπιμαίρους προτρεπτικoὺς λόγους τοῦ Οὐρανοβάμονος Ἀποστόλου: «Ὁ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δώη ἡμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν, ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἐνὶ στόματι δοξάζωμεν τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ». Ἀ μ ἡ ν. (Ρωμ. 15, 4-5)».

Ἐν συνεχείᾳ καὶ κατὰ τὰς ἐπομένας συνεδρίας ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἡσχολήθη μὲ τὰ εἰς τὴν ἡμερη-

ρίῳ, ἐν συνεχείᾳ δὲ προσεφώνησε τοὺς Σεβασμιωτάτους Συνοδικoὺς Συνέδρους, εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

«Σεβασμιώτατοι καὶ ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Ἡ χάρις τοῦ Παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ Πνεύματος συνήγαγεν ὑμᾶς σήμερον, ἵνα συγκροτήσῃτε τὴν Ἱερὰν Διαρκῆ Σύνοδον τῆς 111ης Περιόδου.

Τῆς χάριτος τοῦ Παναγίου Πνεύματος εἶπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε χρῆζομεν σήμερον, διότι ἡ Σύνοδος ἡμῶν αὕτη ἔχει ἐνώπιον αὐτῆς νὰ διανύσῃ στάδιον δυσπάλαιστον καὶ βαρὺ, προῖον προσφάτου παρελθόντος, κληροδοτηθέντος ἡμῖν ἐκ τῶν ἀγιοτάτων προκατόχων, ἀποβλέπον εἰς ἀνορθωσιν ἐτοιμορρόπων ῥηγμάτων, ἀπὸ καιροῦ χρῆζόντων ἐπισκευῶν καὶ ἀνορθώσεως, δι' ἃ ἐπάλαισαν ἢ τε προκατόχος ἡμῶν Ἱερὰ Διαρκῆς Σύνοδος καὶ ἡ σεπτὴ τῆς Ἱεραρχίας τοιαύτη, διὰ τὴν ἐπιτυχῆ διεξαγωγὴν τοῦ ὅσον ἱεροῦ τόσον καὶ δυσχερεστάτου ἔργου, διὰ τὴν αἰσίαν διεξαγωγὴν τοῦ ὁποίου καλεῖσθε καὶ ὑμεῖς, «οἱ ἐλθόντες συλλαβέσθαι αὐτοῖς τοῖς πρὸ ἡμῶν μοχθήσασιν καὶ κοπιάσασιν».

Ἡ ἐγνωσμένη ὑμῶν εὐσέβεια καὶ ὁ ὑπὲρ τῆς ἀγίας ἡμῶν ὀρθοδόξου πίστεως ζῆλος καὶ ἡ πανθομο-

σίαν διάταξιν ἀναγεγραμμένα θέματα, τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ ἑξῆς:

1. Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὰ Κοινωνικὰ Θέματα: α) Ἡ Ἐκκλησία πρὸς τοὺς ἐνδεεῖς. Εἰσηγητῆς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανός. β) Ἡ Ἐκκλησία διὰ τοὺς ἐργάτας. Εἰσηγητῆς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Παραμυθίας-Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου κ. Τίτος. γ) Ἡ Ἐκκλησία διὰ τὴν Νεότητα. Εἰσηγητῆς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρος κ. Βαρνάβας. δ) Κυριακὴ ἀργία. Εἰσηγητῆς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κυθήρων κ. Μελέτιος.
2. Προβλήματα Γάμων καὶ Διαζυγίων. Εἰσηγητῆς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἐλασσῶνος κ. Ἰάκωβος.
3. Ἀναδιοργάνωσις Ἀποστολικῆς Διακονίας. Τρόπος Διοικήσεως, Καταρτισμὸς Σώματος Ἱεροκρητῶν καὶ Ἐξομολόγων, Ἰδρυσις Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ. Εἰσηγητῆς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μαρωνείας κ. Τιμόθεος.
4. Πειθαρχία ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Κληρικῶν παντὸς βαθμοῦ καὶ Μοναχῶν. Εἰσηγητῆς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀργολίδος κ. Χρυσόστομος.
5. Τὰ δικαιώματα τῆς Ἐκκλησίας ἐναντι τῶν Ἱερῶν Ναῶν, Παρεκκλησιῶν καὶ Ἐξωκκλησιῶν, τῶν κηρυσσομένων ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας ὡς διατηρητέων Μνημείων ἢ Ἀρχαιολογικῶν χώρων. Εἰσηγητῆς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Διονύσιος.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατά τὴν ἐναρκτηρίων συνεδρίαν τῆς 111ης Συνοδικῆς Περιόδου.

λογουμένη φιλοτιμία, πέποιθα, ὅτι θὰ φέρῃ σὺν Θεῷ ἀρωγῇ εἰς τὸ αἰσιον πέρασ τοῦ εὐχόμεν καρποῦ τῆς ἐπιτυχίας.

Τὰς ἀρετὰς ταύτας κεκτημένοι πάντες ὑμεῖς, οἱ ἀποτελοῦντες τὸν μικρὸν ἀριθμὸν τῆς ποιμαινούσης Ἐκκλησίας, πέποιθα, ὅτι κατὰ τὴν λήξιν σὺν Θεῷ τῆς θητείας ὑμῶν, θὰ ἀκούσητε δίκαιον ἔπαινον τῆς Ἐκκλησίας ἀπάσης, μελλούσης νὰ ἐγκωμιάσῃ ὑμᾶς, προσφωνοῦσα ὑμᾶς, ὅτι, κατὰ τὸ Ἀποστολικόν, ἐδουλεύσατε τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ὁ ἔπαινος ὑμῶν ἐν τῷ Ἐδαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ.

Ὑπὸ τοιούτων ἀδελφικῶν αἰσθημάτων καὶ ἐλπίδων ἐμφορούμενος κατὰ τὴν εὐσημον ταύτην γενέθλιον τῶν ἐργασιῶν ἡμῶν ἡμέραν, περιπτύσσεται φιλαδέλφως ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ, παρ' Οὗ ταπεινῶς ἐπικαλοῦμαι ἐφ' ὑμᾶς τὴν εὐλογία τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, ἵνα ὀπλίσῃ ὑμᾶς διὰ τῆς βαρείας πανοπλίας, ἵνα «ἀπαντα κατεργασάμενοι στήτε» ἐν ταῖς προκειμέναις ἡμέραις, ἐν αἷς οὐκ ἔσται «ὁ ἀγὼν ὑμῶν πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις...» (Ἐφεσ. 6, 12-13).

Μετὰ ταῦτα ὁ ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Συνοδικῶν Συνέδρων Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χαλκίδος κ. Γρηγόριος ἀπήντησεν εἰς τὸν Μακαριώτατον Πρόεδρον τῆς Διαρκοῦς Συνόδου, εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

«Εὐχαριστῶ τὸν πολυσέβαστόν μοι Γέροντα Ἄγιον Ὑδρας, ὁ ὁποῖος μὲ παρεκάλεσεν ὅπως ἀπαντήσω εἰς τοὺς φιλόφρονες λόγους, τοὺς ὁποίους ἀπηύθυνεν ἡ Ὑμετέρα Μακαριότης πρὸς τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Εἶναι γεγονός ὅτι σήμερον διερχόμεθα ὄντως κρίσιμους στιγμὰς, διότι τὸ κῆρος τῶν Ἱεραρχῶν, παρ' ὅτι ὅλοι εἴμεθα καλοὶ καὶ ὁ λαὸς μας καλός, ἔχει ὑποστῆ μείωσιν. Τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἐμφανιζόμεθα ἐνώπιον τοῦ λαοῦ ὡς διαφωροῦντες, ἐνῶ συμφωνοῦμεν.

Εἶθε ὁ Κύριος νὰ ἐνισχύσῃ τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ νὰ φωτίσῃ τοὺς ταγοὺς τῆς Πολιτείας, ὥστε νὰ δοθῇ ἡ λύσις εἰς τὰ ζωτικὰ καὶ ἐπείγοντα διὰ τὴν Ἐκκλησίαν θέματα, σὺν τῇ βοθηείᾳ καὶ χάριτι τοῦ Θεοῦ».

Ἀκολούθως ἡ Ἱερὰ Σύνοδος προέβη εἰς τὸν καταρτισμὸν τῶν Συνοδικῶν Δικαστηρίων καὶ τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, ἡ συγκρότησις τῶν ὁποίων ἔχει ὡς ἑξῆς:

Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον. Πρόεδρος: ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Προκόπιος. Τακτικά μέλη: οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Κύριλλος, Δρυϊνουπόλεως, Παγωνιανῆς καὶ Κονίτσης κ. Χριστοφόρος, Κίτρους κ. Βαρνάβας καὶ Παροναξίας κ. Ἐπιφάνιος. Ἀναπληρωματικὸν μέλος: ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Πολύκαρπος.

Δευτεροβάθμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον. Πρόεδρος: ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν

καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος. Τακτικά μέλη: οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Χαλκίδος κ. Γρηγόριος, Ἡλείας κ. Γερμανός, Φωκίδος κ. Ἀθανάσιος, Μαρωνείας κ. Τιμόθεος, Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιος καὶ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανός. Ἀναπληρωματικὸν μέλος: ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Πολύκαρπος.

Ο. Δ. Ε. Π. Πρόεδρος: ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος. Τακτικά μέλη: οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Μαρωνείας κ. Τιμόθεος, Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανός καὶ Κίτρους κ. Βαρνάβας. Ἀναπληρωματικά μέλη: οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Κύριλλος, Δρυϊνουπόλεως, Παγωνιανῆς καὶ Κονίτσης κ. Χριστοφόρος καὶ Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Πολύκαρπος.

T. A. K. E. Πρόεδρος: ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος. Τακτικὸν μέλος: ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χαλκίδος κ. Γρηγόριος. Ἀναπληρωματικὸν μέλος: ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιος.

Ἀποστολικὴ Διακονία. Πρόεδρος: ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος. Τακτικά μέλη: οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Ἡλείας κ. Γερμανός καὶ Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιος. Ἀναπληρωματικά μέλη: οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Μαρωνείας κ. Τιμόθεος καὶ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανός.

Ἐπὶ τῶν Χειροτονιῶν. Τακτικὸν μέλος: ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Κύριλλος. Ἀναπληρωματικὸν μέλος: ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανός.

Ἐπὶ τῶν Προσφυγῶν. Οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Δρυϊνουπόλεως, Παγωνιανῆς καὶ Κονίτσης κ. Χριστοφόρος, Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Πολύκαρπος καὶ Παροναξίας κ. Ἐπιφάνιος.

Δελτίον «Ἐκκλησία». Πρόεδρος: ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος. Τακτικά μέλη: οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Μαρωνείας κ. Τιμόθεος καὶ Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιος. Ἀναπληρωματικά μέλη: οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανός καὶ Παροναξίας κ. Ἐπιφάνιος.

Ἐπὶ τῶν Διδακτικῶν Βιβλίων. Τακτικὸν μέλος: ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Παροναξίας κ. Ἐπιφάνιος. Ἀναπληρωματικὸν μέλος: ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φωκίδος κ. Ἀθανάσιος.

Ἐποπτικὸν καὶ Ὑπηρεσιακὸν Συμβούλιον Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως. Τακτικὸν μέλος: ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἡλείας κ. Γερμανός. Ἀναπληρωματικὸν μέλος: ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κίτρους κ. Βαρνάβας.

Ἐπὶ τῶν Μοναστηριακῶν. Τακτικὸν μέλος: ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Πολύκαρπος. Ἀναπληρωματικὸν μέλος: ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανός.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΝ ΑΑΡΗΥΣ ΔΙΑΣΚΕΨΕΩΣ

Γ'

Ἀπὸ τὰς εἰσηγήσεις τῶν Ἀντιχαλκηδονίων.

Ὁ εἰς τὴν Ἀρμενικὴν Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν ἀνήκων καὶ ἐν Ἀμερικῇ διαμένων Ἀρχιεπίσκοπος Tiran Nersoyan τονίζει ἐν ἀρχῇ τῆς Εἰσηγήσεώς του τὴν κατ' αὐτὸν ἐπιφύλαξιν τῶν Πατέρων, οἵτινες συζητοῦντες τὰ προβλήματα τῆς Χριστολογίας χρησιμοποιοῦν πάντοτε τὰς ἐκφράσεις «βλέπομεν», «θεωροῦμεν», «ἀναγνωρίζομεν» δύο φύσεις ἐν τῷ Χριστῷ. «Ὁ Κύριος εἶναι

εἶς, ἀλλὰ βλέπεται, γνωρίζεται εἰς δύο ἢ ἐκ δύο. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ὁ ὀρισμὸς μας περὶ τῆς φύσεως ἢ τῶν φύσεων τοῦ Χριστοῦ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ βλέπομεν ἐν αὐτῷ, ὅταν τὸν βλέπωμεν νὰ ἐνεργῇ κατὰ τὴν ἐπίγειον ζωὴν του. Τινὲς ὑπενόησαν καὶ τινὲς εἶπον, ὅτι ὁ Κύριος ἐν τῇ ὑπάρξει του εἶχε μίαν φύσιν, ἀλλ' ἐγένετο γνωστὸς εἰς ἡμᾶς μετὰ τῶν χαρακτηριστικῶν καὶ ιδιωμάτων τῶν ἀνηκόντων εἰς δύο διαφόρους φύσεις. Διέκριναν μετὰ τούτου καὶ ποῖος ἦτο ὁ Χριστὸς ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ προσωπικῇ ὑπάρξει καὶ τοῦ ποῖος ὤφθη καὶ ἐγνωσθή

Ἐπὶ τῶν Γάμων. Τακτικὸν μέλος· ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Κύριλλος. Ἀναπληρωματικὸν μέλος· ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Πολύκαρπος.

Βυζαντινῆς Μουσικῆς. Τακτικὸν μέλος· ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιος. Ἀναπληρωματικὸν μέλος· ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανός.

Δαπανῶν Συνοδικοῦ Γραφείου. Οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Μαρωνείας κ. Τιμόθεος, Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανός καὶ Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Πολύκαρπος.

Ἐπὶ τῶν Ἐένων Προπαγανδῶν. Πρόεδρος· ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος. Τακτικὰ μέλη· οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Ἡλείας κ. Γερμανός, Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανός, Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Πολύκαρπος, Κίτρους κ. Βαρνάβας καὶ ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ἀχαΐας κ. Παντελεήμων. Λαϊκὰ μέλη· οἱ καθηγηταὶ κ.κ. Ἀμίλιας Ἀλιβιζᾶτος, Ἰωάννης Καρμίρης, Ἀνδρέας Φυτράκης καὶ Ἰωάννης Ἀναστασίου.

Ἐπὶ τῶν Θεμάτων Προσυνόδου. Πρόεδρος· ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος. Τακτικὰ μέλη· οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Χαλκίδος κ. Γρηγόριος, Μαρωνείας κ. Τιμόθεος, Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιος καὶ Κίτρους κ. Βαρνάβας. Λαϊκὰ μέλη· οἱ καθηγηταὶ κ.κ. Ἀμίλιας Ἀλιβιζᾶτος, Παναγιώτης Μπρατσιώτης, Ἰωάννης Καρμίρης, Κωνσταντῖνος Μπόνης, Γεράσιμος Κονιδάρης καὶ Ἀρχιμ. Ἰερόνυμος Κοτσώνης.

Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν καὶ ἐπὶ τῶν Διανομῶν. Πρόεδρος· ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος. Τακτικὰ μέλη· οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Χαλκίδος κ. Γρηγόριος καὶ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανός. Λαϊκὰ μέλη· οἱ καθηγηταὶ κ.κ. Ἀμίλιας Ἀλιβιζᾶτος καὶ Παναγιώτης Μπρατσιώτης.

Ἐπὶ τῶν Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Ζητημάτων. Πρόεδρος· ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος. Συνοδικὰ μέλη· οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Χαλκίδος

κ. Γρηγόριος, Ἡλείας κ. Γερμανός, Μαρωνείας κ. Τιμόθεος Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιος, Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Πολύκαρπος καὶ Κίτρους κ. Βαρνάβας. Λαϊκὰ μέλη· οἱ καθηγηταὶ κ.κ. Ἀμίλιας Ἀλιβιζᾶτος, Παναγιώτης Μπρατσιώτης, Βασίλειος Βέλλας, Ἰωάννης Καρμίρης, Γεράσιμος Κονιδάρης, Μάρκος Σιώτης καὶ Ἰωάννης Καλογήρου.

Καταπολεμησεως ἀναλφαβητισμοῦ. Τακτικὸν μέλος· ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιος. Ἀναπληρωματικὸν μέλος· ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης κ. Χριστοφόρος.

Μελετῶν καὶ Τύπου. Οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανός καὶ Παροναξίας κ. Ἐπιφάνιος.

Οἰκονομικοῦ ζητήματος Ἐφημεριῶν. Πρόεδρος· ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος. Τακτικὰ μέλη· ἡ Ἱερὰ Σύνοδος.

Σύνδεσμος Στρατοῦ καὶ Ἐκκλησίας. Τακτικὸν μέλος· ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κίτρους κ. Βαρνάβας. Ἀναπληρωματικὸν μέλος· ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης κ. Χριστοφόρος.

Κοινὸν Ἑπιχειρησιακὸν Συμβούλιον Ἱερᾶς Συνόδου. Πρόεδρος· ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος. Τακτικὸν μέλος· ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἡλείας κ. Γερμανός. Ἀναπληρωματικὰ μέλη· οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Πολύκαρπος καὶ Παροναξίας κ. Ἐπιφάνιος.

Ἐπὶ τῶν Φακέλων τῶν Ἑποψηφίων πρὸς Ἀρχιερατεῖαν. Τακτικὸν μέλος· ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας κ. Τιμόθεος. Ἀναπληρωματικὸν μέλος· ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανός.

Ἀνεγέρσεως Συνοδικοῦ Μεγάρου. Πρόεδρος· ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος. Τακτικὰ μέλη· οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Διονύσιος καὶ Κίτρους κ. Βαρνάβας, ὡς καὶ ὁ Βασιλικὸς Ἐπίτροπος παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ ἀκαδημαϊκὸς κ. Ἀμίλιας Ἀλιβιζᾶτος.

εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ἀνθρωπίνης ἡμῶν διανοίας. Οἱ Πατέρες ἀμφοτέρων τῶν μερίδων ἔλαβον πᾶσαν φροντίδα διὰ νὰ κάμουν τὴν διάκρισιν ταύτην»¹.

Ὅτι ἡ ἀνωτέρω ἀνάπτυξις τοῦ Ἀρμενίου Ἀρχιεπισκόπου εἶναι καθαρῶς μονοφυσικὴ κατανοεῖ τις, ὅταν λάβῃ ὑπ' ὄψιν, ὅτι δι' αὐτῆς ὑποστηρίζεται ὅτι ὁμιλοῦμεν ἡμεῖς περὶ δύο ἐν τῷ Χριστῷ φύσεων, διότι οὕτω βλέπομεν τὸν Χριστὸν κατὰ τὴν ἐπίγειον αὐτοῦ ζωὴν ἐνεργοῦντα. Πράγματι ὅμως καὶ ἀληθεῖα μίαν ὁ Χριστὸς εἶχε φύσιν, τὴν σύνθετον θεανθρώπινον φύσιν.

Παρὰ ταῦτα ὁ ἀρχιεπίσκοπος Τιραν φαίνεται νὰ δεικνύῃ ἀδιαφορίαν τινὰ περὶ τὰς λεπτὰς δογματικὰς διακρίσεις καὶ τονίζει, ὅτι ἡ διαφορὰ ὡς πρὸς τὸ ἔαν μία ἢ δύο εἶναι αἱ φύσεις τοῦ Κυρίου δὲν θίγει τὴν ὀρθοδοξίαν οὔτε τὴν ἐν ταῖς Ἐκκλησιαστικαῖς ἐνέργειαν τοῦ Πνεύματος². Ἐπὶ πλέον ἐπιμένει ἐπὶ τοῦ ὅτι ἡ διανοητικὴ ἀτμόσφαιρα τῆς ἐποχῆς μας δὲν δύναται νὰ συζητῆ εἰς τὸ ὕψος τοῦ τετάρτου καὶ πέμπτου καὶ ἕκτου αἰῶνος, διὰ τοῦτο δὲ ὀφείλομεν νὰ σκεπτόμεθα καὶ νὰ ὁμιλῶμεν καὶ νὰ ἐνεργῶμεν διαφόρως πρὸς τὸ ὕψος τῆς ἐποχῆς τῶν πατέρων³. Οἰονδήποτε δὲ ἐπιβλαβὲς στοιχεῖον καὶ ἂν θεολόγος τις τῆς ἐποχῆς μας δύναται νὰ ὑποπτεύεται ὑποκρυπτόμενον εἰς τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην Χαλκηδόνιον ἢ Ἀντιχαλκηδόνιον διατύπωσιν, δὲν θὰ ἔχη τοῦτο ἀποτέλεσμα ἐπὶ μιᾶς κοινωνίας, ἣτις θὰ εἶναι ἡνωμένη. Καὶ ἔαν ἔτι ὑπάρχῃ ἴχνος δηλητηρίου εἰς τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην διατύπωσιν, δὲν θὰ παραγῶν κακόν τι ἀποτέλεσμα εἰς τὴν πνευματικὴν ὑγίαν μιᾶς ἡνωμένης κοινωνίας. Ἡ Ἐκκλησία θὰ προχωρήσῃ, παρ' οἴανδήποτε προτίμησιν, τὴν ὁποῖαν οὗτος ἢ ἐκεῖνος ὁ θεολόγος δύναται νὰ ἔχη δι' αὐτὴν ἢ ἐκείνην τὴν μορφήν τῆς βεβαιώσεως τῆς ἐνώσεως τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ θεῖα καὶ ἀνθρώπινῃ φύσει του. Ἄς ἀφήσωμεν λοιπὸν τὸ πρόβλημα τῆς Χριστολογίας ὡς πρὸς τὸ εἰδικὸν σημεῖον τῆς φύσεως ἢ τῶν φύσεων τοῦ Κυρίου δι' ἐλευθέραν συζήτησιν καὶ ἀνακοίνωσιν ἐντὸς μιᾶς κοινωνίας, ἢ ὁποῖα θὰ εἶναι ἡνωμένη. Ἡ συναίσθησις τῆς ἱεραποστολῆς καὶ τοῦ ἀποστολικοῦ ἔργου ἡμῶν ἔναντι τῶν λαῶν μας καὶ ἔναντι τοῦ κόσμου δὲν θὰ μᾶς ἐπέτρεπε νὰ ἐμμένωμεν πρὸς συμμόρφωσιν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἄλλου τύπου συμφωνίας, ὅπου ἡ συμμόρφωσις δὲν εἶναι πραγματικῶς ἀναγκαία⁴.

Ἐνῶ ὅμως ἀπὸ τοιοῦτον πνεῦμα φιλελεύθερον, φθάνον μέχρις ὀρθολογισμοῦ, φαίνεται διαπνεόμενος ὁ ἐν Ἀμερικῇ διαμένων ἀρχιεπίσκοπος Τιραν, μᾶς καταπλήττει συγχρόνως μὲ τὴν πληροφορίαν, ὅτι πρὶν ἢ μετὰσχῃ τῆς ἐν Aarhus διασκέψεως ἀνέγνωσε διὰ δευτέραν φοράν τὴν πραγματείαν τοῦ Τιμοθέου Αἰλίου κατὰ τῶν Χαλκηδονίων, εὖρε

δὲ τὴν ἐπιχειρηματολογίαν αὐτῆς διακρινομένην διὰ τὴν εἰλικρίνεια, πειστικότητα καὶ πληρότητα καὶ συνεκινήθη πολὺ ὑπ' αὐτῆς. Καὶ δὲν θὰ διεκινδύνευε νὰ βεβαιώσῃ, ὅτι οἱ Χαλκηδόνιοι θὰ διήλθον δυσκόλους ὥρας ἀναζητοῦντες νὰ εὕρουν σφάλμα τι εἰς τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Τιμοθέου⁵. Ἐν συνεχείᾳ ἐπικρίνει τὸν Τόμον τοῦ Λέοντος καὶ ἐπάγει τὰ ἑξῆς: «Ὀφείλομεν νὰ ἀναγνωρίσωμεν, ὅτι ἡ πικροτέρα ἔρις ἠγέρθη οὐχὶ ἐξ αἰτίας τῆς οὐσίας τοῦ Χαλκηδονίου ὄρου, ἀλλ' ἐξ αἰτίας τοῦ Τόμου, τὸν ὁποῖον ἡ Σύνοδος ἠναγκάσθη νὰ υἰοθετήσῃ κατὰ τὸ σύνολον τῆ ἐπιμονῆ τῶν αὐτοκρατορικῶν ἐπιτρόπων. Μεθ' ὅλα οἱ Ἀντιχαλκηδόνιοι δὲν θὰ παρέβλεπον τὸ γεγονός, ὅτι οἱ Πατέρες τῆς Χαλκηδόνος ἀνέτρεψαν ἑαυτοὺς πλήρως τόσον ταχέως μετὰ τὴν σύνοδον τοῦ 449»⁶. Πρόκειται περὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ κατὰ τὸ ἔτος 449 συγκληθείσης ληστρικῆς συνόδου, καθ' ἣν, ὡς ἀπεδείχθη ἐν τῇ συνόδῳ τῆς Χαλκηδόνος παρουσίᾳ τοῦ προεδρεύσαντος τῆς συνόδου ἐκείνης τοῦ 449 Διοσκόρου, ἠσκήθη πρωτοφανὴς βία διὰ στρατιωτικῶν ἀκόμη ἐπεμβάσεων καταναγκασμένων τῶν ἐπισκόπων νὰ ὑπογράψουν ἐν λευκῷ ἢ ἐκ προτέρου προητοιμασμένας ἀποφάσεις. Καὶ ὅμως ἀπεφεύχθη ἐπ' αὐτῶν νὰ λεχθῆ τι ὑπὸ τῶν ἡμετέρων καθ' ὅλην τὴν Διάσκεψιν, οὐδ' ἅπαξ δὲ ὠνομάσθη ἡ σύνοδος τοῦ 449 διὰ τοῦ ἐν τῇ Ἱστορίᾳ γνωστοῦ ὀνόματος αὐτῆς «σύνοδος ληστρικῆς», παρὰ προηγηθείσας προκλήσεις, οἷαι τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Τιραν.

Ἡ εἰσήγησις ἐξ ἄλλου τοῦ ἀνήκοντος εἰς τὴν Κοπτικὴν Ἐκκλησίαν τῆς Αἰγύπτου Dr Karam Nazir Khella ἀποτελεῖ ὀλόκληρος συνεχῆς τι ἐγκώμιον τοῦ Διοσκόρου. Προβάλλεται οὗτος ἐν αὐτῇ ὡς μόνος φύλαξ τῆς ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως, ἐνῶ ἐξ ἐναντίας ὁ Λέων χαρακτηρίζεται ὡς ἀρχηγὸς τῶν νεωτεριστῶν⁷. Ὁ ὅρος δὲ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου εἶναι πλέον τι ἢ μεμακρυσμένη ἀνάπτυξις τῆς Χριστολογίας τοῦ Κυρίλλου. Ὁ Διοσκόρος κατὰ τὸν Khella ἐξήρηθη κατὰ πάσης καινοτομίας, ἢ δὲ ἐν Χαλκηδόνι σύνοδος προέβη εἰς μεταβολὴν τοῦ ὄρου τοῦ Κυρίλλου, ὅστις διεκηρύχθη ἐν Ἐφέσῳ⁸. Οὕτω πρέπει νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ Χριστολογία τοῦ Διοσκόρου ὑπῆρξε Προχαλκηδόνιος καὶ παρέμεινε τοιαύτη. Ὁ Διοσκόρος ἠρνήθη τοὺς Χαλκηδονίους νεωτερισμοὺς ἐν ταῖς Χριστολογικαῖς διατυπώσεσι καὶ δὲν παρεδέχθη τὴν ἔκφρασιν «δύο φύσεις». Μᾶλλον αἱ ἐπόψεις τοῦ Διοσκόρου, ἀντιθέτως πρὸς τὰς τοῦ Λέοντος, ἐκπροσωποῦν τὴν φυσικὴν συνέχειαν τῆς κατὰ παράδοσιν συνοδικῆς θεολογίας⁹.

Μετριοπαθέστερος, καίπερ ἐχόμενος τῆς μονοφυσικῆς παραδόσεως, ἐμφανίζεται εἰς τὴν βραχείαν Εἰσήγησίν του ὁ Μητροπολίτης τῆς ἐν Ἰνδία Συ-

1. Πρακτικά, ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 122 - 123.

2. Ἐνθ' ἀν. σελ. 124.

3. Αὐτόθ. σελ. 128.

4. Αὐτόθ. σελ. 129.

5. Αὐτόθ. σελ. 125.

6. Αὐτόθ. σελ. 126.

7. Αὐτόθ. σελ. 139.

8. Αὐτόθ. σελ. 141 - 142.

9. Αὐτόθ. σελ. 143.

ριακῆς Ἐκκλησίας Mar Thoma Dionysius. Σημειοῖ οὗτος ἐν αὐτῇ, ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν ἔσχε τὴν θείαν φύσιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν μετὰ τὰς ιδιότητας αὐτῶν ἄνευ συγχύσεως ἢ μίξεως συνδεδεμένος ὁμοῦ ὑποστατικῶς, χωρὶς νὰ εἶναι ποτε αὐταὶ κεχωρισμέναι ὡς δύο φύσεις μετὰ τὴν ἔνωσιν. Προσθέτει ὁμοίως ὅτι «ἀποτελεῖ ἄγνοιαν καὶ ἀδικίαν ἐκ μέρους ἐκείνων, οἵτινες στιγματίζουν τὴν Χαλκηδόνιον (ἐκκλησίαν) καὶ τὴν μὴ Χαλκηδόνιον ὡς Νεστοριανὴν καὶ Μονοφυσικὴν. Ἦδη ἀμφοτέροι οἱ κλάδοι τῆς Ἐκκλησίας ἔχουσιν ἔλθει διὰ τοῦ μεγάλου ἐλέους τοῦ Θεοῦ εἰς καλλιτέραν κατανόησιν καὶ εἶναι ὀρθόδοξοι ἐν τῇ ἀληθεῖ ἔννοια τῆς λέξεως»¹⁰.

Ἐν Παραρτήματι δημοσιεύεται ὑπὸ μὲν τὸν τίτλον «Ἡ διδασκαλία τῆς ἐνώσεως τῶν δύο φύσεων ἐν τῷ Χριστῷ» θεολογικὴ γνώμη τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Μοσούλης Mar Severius Zakka, ὑπὸ δὲ τὴν ἐπιγραφὴν «Τὸ μυστήριον τῆς σαρκώσεως» ἐκτενεστέρα πως ἔκθεσις ὑπὸ τοῦ ἐν Addis Ababa προϊσταμένου τοῦ καθεδρικοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Τριάδος Habte Mariam Worquineh. Τὸ συμπέρασμα, εἰς τὸ ὁποῖον καταλήγει ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Μοσούλης εἶναι τὸ ἐπόμενο: «Εἶναι ἀδύνατον νὰ ὀμιλῶμεν περὶ δύο φύσεων (ἐν τῷ Χριστῷ) μετὰ τὴν ἔνωσιν. Διότι μετὰ τὴν ἔνωσιν τῆς θείας φύσεως μετὰ τῆς ἀνθρωπίνης, ἡ дуὰς μετὰ τῶν δύο φύσεων ἔπαυσε νὰ ὑπάρχη». «Διότι μετὰ τὴν ἔνωσιν δὲν ὀμιλοῦμεν περὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ Θεοῦ, οὔτε περὶ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου, ἀλλὰ περὶ ἀνθρωποθέου ἢ περὶ τοῦ Θεανθρώπου καὶ περὶ τῆς βιβλικῆς ἐκφράσεως «τοῦ σαρκωθέντος Λόγου» ἢ «ὁ Λόγος ἐγένετο ἄνθρωπος»¹¹.

Τέλος ὁ αἰδεσ. Worquineh ἐπαναλαμβάνει, ὅτι ὁ «θεῖος Κύριλλος ἀντιτασσόμενος πρὸς τὸν Νεστόριον ἀπέδειξεν, ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ ὀμιλῆ τις περὶ Χριστοῦ, ὅτι ἦτο ἐν δύο φύσει μετὰ τὴν ἔνωσιν»¹². Ὑποστηρίζει ἀκόμη, ὅτι «εἶναι σαφές ἐκ τῶν Πρακτικῶν τῆς Χαλκηδόνος, ὅτι ὁ ἅγιος Διόσκορος δὲν ἀνεθεματίσθη δι' αἵρεσιν. Ἐκ δὲ τῆς ἰδικῆς μας πλευρᾶς ὑπῆρξαν μερικοί, οἵτινες ἐκάλεσαν τὴν σύνοδον σύνοδον κυνῶν (Ἀββᾶ Giorgis) καὶ ἀπέρριψαν αὐτὴν»¹³. Προχωρῶν δὲ διατείνεται, ὅτι «ὁ Χριστὸς διὰ τῆς τελείας ἐνώσεως τῶν δύο φύσεων ἐγένετο ἐν πρόσωπον ἀντὶ δύο προσώπων

καὶ μία φύσις ἀντὶ δύο φύσεων. Οὕτω δὲ εἶναι τέλειος ἄνθρωπος καὶ τέλειος Θεός». «Μετὰ τὴν ἔνωσιν τῆς θείας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως δὲν ὀμιλοῦμεν περὶ δύο προσώπων, οὔτε περὶ δύο φύσεων, ἀλλὰ περὶ ἑνὸς προσώπου, μίᾶς φύσεως καὶ μίᾶς θελήσεως». «Τουτέστιν τὸ ἀνθρώπιον πρόσωπον καὶ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἐνωθέντα μετὰ τοῦ θεοῦ προσώπου καὶ τῆς θείας φύσεως ἐγένοντο ἐν πρόσωπον καὶ μία φύσις. Ἀνεθεματίζομεν ὁμοίως ἰσχυρῶς τοὺς λέγοντας, ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη φύσις τοῦ Χριστοῦ ἀπερροφήθη ἢ κατεπόθη ἐν τῇ θείᾳ φύσει αὐτοῦ καὶ οὕτως ὁ Χριστὸς εἶναι μόνον ἐν πρόσωπον καὶ μία φύσις. Ἀλλὰ λέγομεν, ὅτι αἱ δύο φύσεις ἠνώθησαν ἄνευ μεταβολῆς»¹⁴. «Ἐν ἄλλαις λέξεσι δὲν ὀμιλοῦμεν περὶ δύο φύσεων ἢ ἐνεργειῶν μετὰ τὴν ἔνωσιν, ἀλλὰ λέγομεν, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι εἷς, Θεὸς καὶ ἄνθρωπος συγχρόνως»¹⁵.

Τοιαῦτα ἀναμίξας μετ' ἄλλων διατυπώσεων, ἀνακηρυττουσῶν τὴν ἐν Χριστῷ ἔνωσιν τῶν δύο φύσεων εἰς μίαν ὑπόστασιν, γενομένην ἀτρέπτως, ἀσυγχύτως καὶ ἀδιαιρέτως, κατὰ τὰ ἄλλα ἐχουσῶν μᾶλλον ὀρθοδόξως, εἰσηγήθησαν οἱ Ἀντιχαλκηδόνιοι. Ἐκ τούτων ὁμοίως ἐμφαίνεται, ὅτι οἱ χωρίζοντες ἡμᾶς ἀπ' αὐτῶν λόγοι δὲν στηρίζονται ἐπὶ παρεκδοχῆς ἢ παρεξηγήσεως τινος τοῦ ὅρου φύσις. Ὅταν λέγουν οἱ Ἀντιχαλκηδόνιοι ἐκ δύο φύσεων ὁ Χριστὸς καὶ μετὰ τὴν ἔνωσιν μίαν φύσιν ὀμιλοῦμεν, ἐννοοῦν ὅ,τι θὰ ἐνοοῦμεν καὶ ἡμεῖς χρησιμοποιοῦντες τὸν ὅρον φύσις. Δηλαδή ἐκ δύο φύσεων, ἦτοι θείας καὶ ἀνθρωπίνης, ὁ Χριστὸς, αἵτινες δύο φύσεις μετὰ τὴν ἔνωσιν ἐγένοντο μία φύσις. Ἡ ἔννοια λοιπὸν τοῦ «μία φύσις μετὰ τὴν ἔνωσιν» δὲν εἶναι «μία ὑπόστασις μετὰ τὴν ἔνωσιν» ἢ «ἐν πρόσωπον μετὰ τὴν ἔνωσιν», ἀφοῦ ἄλλως τε καὶ πρὸ τῆς ἐνώσεως δὲν ὑπῆρχον δύο πρόσωπα ἢ δύο ὑποστάσεις, ἀλλ' εἰς τὴν ὑπόστασιν τοῦ Λόγου προσελήφθη ἡ ἀνθρωπίνη φύσις οὐχὶ ὡς προϋπάρχον πρόσωπον. Ἡ ἔννοια τοῦ «μία φύσις» εἶναι «μία θεανδρική φύσις», τοῦ ὅρου θεανδρική λαμβανόμενου ἐν ἔννοια μονοφυσικῆ, διότι εἶναι ἀδιαμφισβήτητον, ὅτι οἱ Ἀντιχαλκηδόνιοι ἔχονται στερρῶς τοῦ Μονοενεργητισμοῦ καὶ Μονοθελητισμοῦ.

Ἄς ἔλθωμεν ἤδη καὶ εἰς τὰ ὑπὸ τῶν ἡμετέρων λεχθέντα.

(Συνεχίζεται)

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ

10. Αὐτόθ. σελ. 148.

11. Αὐτόθ. σελ. 153.

12. Αὐτόθ. σελ. 154.

13. Αὐτόθ. σελ. 155.

14. Αὐτόθ. σελ. 157–158.

15. Αὐτόθ. σελ. 160.

ΖΩΗ ΚΑΙ ΕΡΓΟΝ ΤΩΝ ΕΞ ΗΠΕΙΡΟΥ ΟΡΜΩΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ

3. Ἱερεμίας Α' (1522-1545).

Ἐγενήθη ἐν Ζίτση τῶν Ἰωαννίνων⁴⁵ τὸ β' ἡμισυ τοῦ ΙΔ' αἰῶνος. Ὑπῆρξεν ἀνὴρ «ἀγαθός»⁴⁶, «πραῦς καὶ πλείσταις ἀρεταῖς κεκοσμημένος»⁴⁷, «πολιτικώτατος»⁴⁸, «δημοφιλὴς καὶ ἰκανώτατος»⁴⁹, «καλογηρικὸς καὶ ἀνθρωπος φρόνιμος»⁵⁰, δι' ἃ ἔξοχα χαρίσματα «παρὰ πάντων ἠγαπάτο»⁵¹, καίτοι, κατὰ τὸν Δωρόθεον Μονεμβασίας, ἦτο «ἀγράμματος καὶ ἀπειρος παιδεύσεως»⁵², ἐνῶ «διὰ τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ δὲν ἦτο ἀρεστὸς εἰς πολλοὺς τῶν ἀρχιερέων»⁵³.

ὑπὸ τὴν προστασίαν δ' ὧν τοῦ συμπολίτου αὐτοῦ πατριάρχου Θεολήπτου Α' ἐχειροτονήθη παρ' αὐτοῦ μητροπολίτης Σοφίας.

Θανόντος τοῦ Θεολήπτου Α' ἐσυνάχθησαν μερικοὶ ἀρχιερεῖς καὶ ἕκαμαν ψήφους, συνόδου γενομένης, εἰς τὸν Σοφίας⁵⁴. Ψηφισθεὶς τοῦτος πατριάρχης παρὰ πάντων τῶν χριστιανῶν ἔδωκεν αὐτοῦ τὸ μικρὸν μήνυμα καὶ τὸ μέγα, μετὰ τὴν τελείωσιν τοῦ ἑσπερινοῦ, καὶ τὴν εὐχαριστίαν ποιήσας ἔλαβε τὸ δικανικὸν παρὰ τοῦ μητροπολίτου Ἡρακλείας, ὡς εἶναι τάξις καὶ νόμος, καὶ ἐπὶ τοῦ πατριαρχικοῦ ὑψηλοτάτου θρόνου ἀναβὰς τὸν τοῦ Κυρίου λαὸν εὐλόγησε καὶ εὐχήθη»⁵⁵. Πάντα δὲ ταῦτα ἐγένοντο κατὰ Δεκέμβριον τοῦ ἔτους 1522, ὡς μαρτυρεῖ σχετικὸν σημείωμα τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων Δοσιθέου, ἐν ᾧ διασώζεται περίληψις τοῦ ὑπομνήματος ἐκλογῆς, ἐχούσης οὕτως:

«Ἐν ἔτει ζλα' Δεκεμβρίου λα', ἰνδικτ. ια', ἐγένοντο ψῆφοι ὑπὲρ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως· ἐπειδὴ ὁ κύρ Θεολήπτος τῶν τῆδε μετέστη τοῦ Θεοῦ τῆ κελεύσει, ἐτέθησαν δὲ ἐν αὐταῖς πρῶ-

τος ὁ Σερῶν Γεννάδιος, δεύτερος ὁ Σοφίας Ἱερεμίας καὶ τρίτος ὁ Ἐφέσου Ἰωάσαφ⁵⁶.

Ἀναφέρεται δ' ὅτι ὁ Σουλεϊμάν παρὰ τοῦ οὐτωσὶ ἐκλεγέντος Πατριάρχου ἀπήτησε τὸ ὑπερογκον ποσὸν τῶν τετρακισχιλίων χρυσῶν νομισμάτων, πρὸς ἔκδοσιν τοῦ σχετικοῦ βερατίου. Ἄλλ' εἶναι ἀγνωστον ἂν τοῦτο κατεβλήθη, κατὰ τὴν σουλτανικὴν ἀξίωσιν⁵⁷.

Ἡ πατριαρχεῖα τοῦ Ἱερεμίου Α' ὑπῆρξε μακρά. Τινές, ἐν οἷς καὶ ὁ Γεδεών, ὀμιλοῦν περὶ τριῶν πατριαρχειῶν⁵⁸. Οὐχ ἦττον ἡμεῖς τοῦλάχιστον θὰ δεχθῶμεν δύο, μολονότι δὲν ἀποελεῖ τοῦτο ἀκριβολογίαν, ἀφ' οὗ ὁ κανονικὸς Πατριάρχης οὔτε ἐξώσθη ὑπὸ κανονικῆς συνόδου ἕνεκα κανονικῶν παραπτωμάτων οὔτε παρητήθη, οὔτε ἐπηκολούθησε δευτέρα πατριαρχικὴ αὐτοῦ ἐκλογὴ καὶ ἐνθρόνισις.

Τὰ πράγματα δ' ἔχουν ὡς ἑξῆς: Περί τὸ 1526, διακατεχόμενος ὁ Ἱερεμίας Α' ὑπὸ ἱεροῦ πόθου, ὅπως προσκυνήσῃ τοὺς Ἁγίους Τόπους, ἐν οἷς ἔστησαν οἱ πόδες Κυρίου, ἀνεχώρησεν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, μετ' ἀκολουθίας ἐκ κληρικῶν καὶ μοναχῶν. Ἐν ᾧ δ' εὐρίσκετο εἰς Κύπρον, τινές ἐκ τῶν τῆς συνοδείας αὐτοῦ φιλονεικήσαντες μετ' ἀλλήλων «καὶ διαφερθέντες μετὸν Πατριάρχην» ἐπανῆλθον εἰς τὴν βασιλεύουσαν. Τουναντίον ὁ Ἱερεμίας μετὰ τῆς ἐναπομεινασάσης συνοδείας αὐτοῦ «τὴν ἁγίαν Πόλιν κατέλαβε, καὶ τὸν ἐν αὐτῇ ζωηφόρον Τάφον τοῦ Κυρίου προσκυνήσας καὶ τοὺς λοιποὺς ἁγίους τόπους πνευματικῆς χαρᾶς τε καὶ ἀγαλλιάσεως ἐνεπλήσθη».

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁμως «οἱ παρευρεθέντες ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀρχιερεῖς τὴν τῶν κληρικῶν καὶ τοῦ πατριάρχου διαφορὰν, καὶ τὴν ἐπαναστροφὴν αὐτῶν μαθόντες, μετ' αὐτοὺς κατὰ τοῦ πατριάρχου συνεφώνησαν. Συνόδου λοιπὸν ἐπὶ τούτοις γενομένης κατ' αὐτοῦ τοῦ Πατριάρχου καὶ μηδὲν εὐλογον ἐγκλημα εὐρόντες, ἐφάνη εὐλογον εἰς τοὺς προεστῶτας, διὰ νὰ ἐκλέξωσι εὐκολώτερα ἕτερον πατριάρχην, νὰ προσθέσωσιν εἰς τὸ ἐτήσιον δόσιμον φλωρία Φ', ὥστε νὰ δίδεται ἡ ὀλότης κατ' ἔτος χιλιάδες φλωρία τέσσαρες· τὴν ὁποῖαν προσθήκην ἀποδεξάμενος ὁ αὐτοκράτωρ, ἄδειαν εἰς τοὺς ἄφρονας, τοὺς ἀφρόνας καὶ κακῶς συμβουλευσαμένους περὶ τούτου ἔδωκε νὰ ἐκλέξωσι πατριάρχην ὁποῖον βούλονται⁵⁹. Πρὸς τούτοις διὰ νὰ κατο-

45) Κουρίλα Εὐλογίου (ἀποθ. μητροπολίτου Κορυνησῶν), Ἱστορία καὶ ἀνέκδοτα τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἐμφανισθέντα ἐκ τῶν περιγραφέντων κωδίκων, ἐν «Θεολογία», τομ. ΙΣΤ' (1955), σελ. 194, Ν. Ε. Λεξικόν, τομ. Θ', σελ. 820.

46) Δοβουνιῶτου, Καλλίνικος, ἐνθ' ἄνωτ. καὶ ἐν ἰδίῳ τεύχει, σελ. 76.

47) Ζαβίρα Γ., Νέα Ἑλλάς ἢ Ἑλληνικὸν Θέατρον, ἐκδοθὲν ὑπὸ Γ.Π.Κρέμου, ἐν Ἀθήναις 1872, σελ. 330-331.

48) Ἐλευθεροῦδάκη, ἐνθ' ἄνωτ., τομ. ΣΤ', σελ. 670.

49) Ν.Ε.Λεξικόν, ἐνθ' ἄνωτ.

50) Γεδεών, Πατρ. πίνακες, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 501.

51) Μελετίου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 367-368.

52) Παρὰ Γεδεών, ἐνθ' ἄνωτ.

53) Μαζαράκη Γ., Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, Ἀλεξανδρεία 1932, σελ. 95.

54) Ὁ Κομνηνὸς Ὑψηλάντης γράφει, ὅτι «ψήφω κοινῇ καὶ δοκιμασίᾳ ἀνεβιβάσθη εἰς τὸν θρόνον ὁ Σοφίας Μητροπολίτης Ἱερεμίας» (βλ. Κομνηνοῦ Ἁθ. Ὑψηλάντου, Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Πολιτικῶν τῶν εἰς δώδεκα βιβλίων Η', Θ', καὶ Ι' ἦτοι τὰ μετὰ τὴν Ἄλωσιν (1453-1879) ἐκδιδόντος Γερμανοῦ Ἀφθονίδου, ἐν Κωνσταντινουπόλει 1870, σελ. 56.

55) Μαλαξοῦ Σ., παρὰ Γερμανῶν Σάρδεων, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 32.

56) Γενναδίου (ἀποθανόντος Μητροπολίτου Ἡλιουπόλεως καὶ Θεῖρων), Φωτίειος Βιβλιοθήκη, τομ. Α' Κωνσταντινουπόλις 1933, σελ. 123, σημ. 25, Γερμανοῦ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 33.

57) Παπαδοπούλου Χρυσ. Ἡ Ὀρθ. Ἀνατ. Ἐκκλησία, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 143.

58) Γεδεών, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 502 ἐξ., Νεώτερον Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικόν, τόμ. Θ', σελ. 820.

59) Μελετίου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 368, Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου, ἐνθ' ἄνωτ.

χυρωθῶν ἔτι μᾶλλον «οἱ θεοκάπηλοι κληρικοί — γράφει ὁ Δωρόθεος — εὐγαλαν νόμου κεφάλαιον, ὅτι ὅποιος ἀρχιερεὺς λείπει ἀπὸ τῆν ἐπαρχίαν του ἕξη μῆνες, νὰ κάμουν ἄλλον»⁶⁰.

Ὅθεν, πιθανώτατα τὴν ἀνοίξιν τοῦ 1526, συνέρχονται ἐπὶ τὸ αὐτὸ οἱ ἐχθρικῶς διακείμενοι τῷ Πατριάρχῃ Ἀρχιερεῖς ἐνισχυόμενοι ὑπὸ ὁμοφρόνων αὐτοῖς κληρικῶν καὶ ἀρχόντων καὶ ἐν συνόδῳ⁶¹ τὸν κανονικὸν Πατριάρχῃν Ἱερεμίαν ἔπαυσαν, ἀντ' αὐτοῦ δὲ «τὸν Σωζοπόλεως Ἰωαννίκιον πατριάρχῃν ἔκλεξαν· ὡς γὰρ ἔκλεξαν τοῦτον, ἐν τῷ ἅμα καὶ τοὺς ψήφους ἔκαμαν· καὶ τὸ μικρὸν μήνυμα καὶ τὸ μέγα τοῦ ἔδωκαν καὶ εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον τὸν ἐκάθησαν μετὰ πολλῆς βίας φοβούμενοι μήπως ὁ κύριος Ἱερεμίας πετάξῃ ὡς ἀετός καὶ ἔλθῃ εἰς τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ δὲν φθάσουν νὰ κάμουν τὸν ὑποψήφιον αὐτῶν»⁶².

Τὰ τῆς οὕτω πως εἰσπηδήσεως εἰς τὸν πατριαρχικὸν αὐτοῦ θρόνον ἐν Ἱεροσολύμοις Ἱερεμίας ὁ Α' πληροφορηθεὶς μετακαλεῖ αὐτόθι τοὺς Πατριάρχας Ἀλεξανδρείας Ἰωακείμ, Α' τὸν πάνυ, (1486-1565)⁶³ Ἀντιοχείας Δωρόθεον τὸν Β' (1436-1454)⁶⁴, καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Ἱεροσολύμων Δωροθέου Β' (1506-1537)⁶⁵, συγκροτεῖται σύνοδος «καὶ συλλειτουργήσαντες ἀφορισμῶ καθυποβάλλουσι μετὰ τὴν ἱεράν τελετὴν τὸν τε κακῶς πατριαρχεύσαντα Ἰωαννίκιον καὶ τοὺς ἐπὶ τούτῳ δολερῶς καὶ παρανόμως συνεργήσαντας⁶⁶. Ἦτοι «οἱ ἀξιώτατοι τρεῖς

πατριάρχαι μετὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἱερεμίου λειτουργήσαντες ἐν τῇ τοῦ Ἀγίου Τάφου Ἐκκλησίᾳ ἐκάθησαν (τὸν ἀπὸ Σωζοπόλεως Ἰωαννίκιον) καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτόν τε ὡς ἐπιβάτην καὶ παράνομον καὶ τοὺς ὁμογνωμονήσαντας αὐτῷ καὶ κοινωνήσαντας⁶⁷.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ τε λαὸς καὶ τὸ πλεῖστον τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει προυχόντων ἀπέστεργον τὸν Ἰωαννίκιον, τὸν ὅποιον ἐπ' οὐδενὶ ἠθελον νὰ ἀναγνωρίσουν ὡς νόμιμον καὶ κανονικὸν Πατριάρχῃν. Ἐν-τοσοῦτῳ δ' ἐπανῆλθεν ὁ Ἱερεμίας ἐκ τοῦ ταξιδίου, ὁ δὲ λαὸς μετ' ἀγαλλιάσεως καὶ χαρᾶς πολλῆς ὑπεδέχθη αὐτόν, διαμείναντα ἐπ' ὀλίγον ἐν τῷ ἰ. Ναῶ τῆς Χρυσοπηγῆς, ἐν Γαλατᾷ, μέχρις οὗ ὁ μὲν σουλτάνος Σουλεϊμάν, ὁ μεγαλοπρεπῆς, πρὸς ὃν ἀνηνέχθησαν οἱ τὰ πρῶτα φέροντες καὶ ἀντιπροσωπεῖα τοῦ λαοῦ, ἐδικαίωσαν αὐτούς τε καὶ τὸν δημοφιλέστατον Πατριάρχῃν, ἡ δὲ συγκληθεῖσα, ὡς τάχος, σύνοδος ἐκάθηρε τὸν Ἰωαννίκιον, ἐκδιωχθέντα δ' ἐν τῷ ἅμα καὶ μεταβάντα εἰς τὴν ἔναντι τῆς Σωζοπόλεως μονὴν τοῦ Τιμίου Προδρόμου, ἐν ἣ ἑμόνασε καὶ θανὼν ἐτάφη, καὶ τὸν Ἱερεμίαν Α' ἄρπαξαν καὶ τὸν ἐπήγαν καὶ τὸν ἐκάθησαν εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον»⁶⁸.

Κατὰ τὸν Σάρδεων Γερμανὸν ἡ περαιτέρω πατριαρχία τοῦ Ἱερεμίου ὑπῆρξεν «ἀπερίσπαστος καὶ ἀδιάσπαστος»⁶⁹. Παρὰ ταῦτα στενοχωρίαν τινὰ ἐδημιούργησεν αὐτῷ ὁ Ἀχριδῶν Πρόχορος, ὅστις ἐπέζητησε, μέσω τῆς κοσμικῆς «καὶ τῷ δημοσίῳ τὸ κατ' ἔτος προσκομίζειν τέλος, τὰ 100 δηλ. φλωρία» ὑποσχόμενος⁷⁰, ἐζήτηε ν' ἀποσπάσῃ ἐκ τῆς Θεσσαλονίκης, ἄρα δὲ ἐκ τῆς κυριαρχίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τὴν ἐπισκοπὴν Σερβίων καὶ νὰ ὑπαγάγῃ ὑπὸ τὴν αὐτοῦ ἀρχιεπισκοπήν.

Ὅθεν λαβὼν ὁ Πατριάρχῃς φετβάν παρὰ τοῦ μουφτῆ, ὅτι δηλαδὴ «πᾶν τὸ ὑποκείμενόν τινι τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ ἔτη ἑκατὸν μηδὲ ὡς ἀποξενουῖσθαι αὐτοῦ, παρεστήσατο διὰ μαρτύρων ὑποκεῖσθαι τῷ Θεσσαλονίκῃ τὴν ἐπισκοπὴν Σερβίων ἐπέκεινα τῶν 300 ἐτῶν· διὸ προσεκυρώθη αὐτῆς τῷ μητροπολίτῃ Θεσσαλονίκῃς»⁷¹. Οὕτω πως δι' ἐκδοθείσης ρήτρας ὑπὸ τοῦ ἀρμόδιου νομοδιδασκάλου, ἐστηρίχθησαν αἱ ἀρχαῖαι διατάξεις καὶ προνομία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, αἱ ἀφορῶσαι τὰ ὄρια αὐτοῦ. Πλὴν ὁμως ὁ πατριάρχῃς ὑπεχρεώθη «προσκομίζειν κατ' ἔτος σὺν τοῖς λοιποῖς 4.500 φλωρίοις

60) Δωροθέου (Μονεμβασίας), Χρονογράφος, ἐν Κ.Σάθα βιογραφικὸν σχεδίασμα περὶ Ἱερεμίου Β', Ἀιθῆναι 1870, σελ. 3-4. Παρὰ ταῦτα ὁ Γεδεών, καίτοι ἀναφέρει καὶ οὗτος τὰ γενόμενα, σημειοῖ (σελ. 501) «Ἡ κατὰ τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τοῦ Πατριαρχείου μομφὴ τοῦ Δωροθέου Μονεμβασίας ἐστὶν ἄδικος. Τῷ 1520 (ἐσφαλμένως χρονολογεῖ οὕτω πως τὴν τοῦ ἡμετέρου Ἱερεμίου πατριαρχίαν) ὁ πατριάρχῃς Ἱερεμίας ἦν ἐν Κύπρῳ μηνὶ Δεκεμβρίῳ 26, τῆς αὐτῆς ἔχρονίας, εἰς τὴν ἁγίαν Ἐγκλειστραν μετὰ καὶ συντρόφους 15 καὶ ἔμειναν ἡμέρας 17, καὶ μετὰ ἐπήγεν εἰς Πάφον, καὶ ἀπέμεινεν ἄλλας 27. Τὴν 9 Φεβρουαρίου ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον καὶ τίς οἶδε μετὰ πόσας ἡμέρας ἐπανῆλθεν εἰς Κύπρον. Τί ἐζήτηε περιφερόμενος ἕξω τῶν ὁρίων τῆς ἑαυτοῦ δικαιοδοσίας ὁ Πατριάρχῃς;...».

61) Ἀργότερον καὶ δὴ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἱερεμίου Α' (1545), διὰ λόγους προνοίας, συνῆλθεν ἐν Κων/πόλει σύνοδος ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ παρεπιδημοῦντος Ἱεροσολύμων Γερμανοῦ Α' (1537-1579), ἠτις ἐπελήφθη διαφόρων ζητημάτων, κυρίως ὅμως καθώρισε τὰ τῆς ἐκλογῆς νέου Πατριάρχου. Ἡ σύνοδος δ' αὐτὴ «τόμον ἐξέδωκε, πατριάρχῃς Κωνσταντινουπόλεως νὰ μὴ γίνηται, θεσπίσασα ἀπλῶς, πρὶν πάντες οἱ ὑποτελοῦντες τῷ θρόνῳ ταύτης Ἀρχιερεῖς, ἡ οἱ περισσότεροι συναχθῶσιν εἰς αὐτήν, τὸν δ' ἄλλως πως γινόμενον νὰ εἶναι αὐτοκαθαίρετο τοῦ θρόνου καὶ τῆς ἀρχιερωσύνης». (Βλ. Γενναδίου, Φωτίειος, ἐνθ' ἀνωτ., σελ. III, Γερμανοῦ, ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 33, ὑποσ. 66, Παπαδοπούλου Χρυσοστόμου (*Αρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν), Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων, Ἱεροουσαλήμ 1910, σελ. 473).

62) Παρὰ Γερμανοῦ, ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 34.

63) Παπαδοπούλου Χρυσ., Ἱστορία Ἐκκλ. Ἀλεξανδρείας, ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 909, ἐν περιοδ. «Πάνταϊνος» ἔτ. ΙΘ' (1926), σελ. 18 «Πίνας Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας».

64) Αὐτόθι, σελ. 146.

65) Τοῦ αὐτοῦ, Ἰστ. Ἐκκλ. Ἱεροσ., ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 796.

66) Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου, ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 60.

67) Δυοβουνιώτου, ἐνθ' ἀνωτ.

68) Γεδεών, ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 502, Γερμανοῦ, ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 34.

69) Αὐτόθι, σελ. 33, Παπαδοπούλου Χρυσοστόμου (ἀποθ. ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν), Σχέσεις Ὀρθοδόξων καὶ Λατίνων κατὰ τὸν ΙΣΤ' αἰῶνα, ἐν «Θεολογία», τομ. Γ' (1925), σελ. 98, ἐνθ' ἀναγράφεται, ὅτι ὁ Ἱερεμίας Α' διώρισεν προϊστάμενον τοῦ ἰ. ναοῦ ἁγίας Παρασκευῆς Χάσκιοι· ἐνθα ἐγεννήθη, τὸν Μητροφάνην, μονάσαντα ἄλλοτε ἐν τῇ μονῇ τῆς Μ. Λαύρας Ἀθῶν, ἀλλ' ἀποσυρθέντα τῷ 1540 εἰς Χάλκην, ἧς τὴν μονὴν Ἁγίας Τριάδος ἀνεκαίνισεν. Εἶτα (1545) ἐγένετο μητροπολίτης Καισαρείας.

70) Κομνηνοῦ, ἐνθ' ἀνωτ., σελ. 62-63.

71) Αὐτόθι.

καὶ τὰ ἑκατὸν ταῦτα φλωρία» αὐξηθέντα τοιούτοτρόπως εἰς 4.600.

Ἐπὶ Ἱερεμίου Α' ἀνεφύη ὡσαύτως, ὡς καὶ ἐπὶ Θεολήπτου Α' τὸ ζήτημα τῶν προνομίων τῆς Ἐκκλησίας. Πληροφορηθέντες δηλονότι οἱ νομομαθεῖς καὶ γραμματεῖς τῶν Τούρκων, ὅτι εἰς τινὰ πυρκαϊὰν κατεκάησαν τὰ ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ Β', τοῦ πορθητοῦ, δοθέντα τῷ πατριάρχῃ Γενναδίῳ, τῷ Σχολαρίῳ, ἐγγράφως προνόμια, ἐπεζήτησαν νὰ ἐξάψουν τὰ πνεύματα τοῦ ὄχλου, διὰ νὰ ἐξεγερθῇ καὶ διὰ βιαιοτήτων καὶ βανδαλισμῶν κατακρημνισθοῦν ἅπαντες οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει χριστιανικοὶ Ναοί. Ταῦτα δὲ «μαθόντες οἱ περὶ τὸν πατριάρχῃν Ἱερεμίαν, προστρέχουσι μὲν πρὸς τὸν ἐπίτροπον τοῦ σουλτάνου, προστρέχουσι δὲ καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς μεγιστάνους ἱκετεύοντες, δακρυροοῦντες, δωροφοροῦντες καὶ τί μὴ ποιοῦντες, ἵνα ρυθῶσιν ἀπὸ τῆς ἐπαπειλουμένης καταστροφῆς. Μάρτυρας δὲ καὶ αὐθις ἀξιοπιστοῦσαι τὸ Δικαστήριον προσενέγκαντες παρέστησαν δι' αὐτῶν τὰ περὶ τῆς ἐκουσίτου (!) παραδόσεως τῆς Πόλεως καὶ οὕτω κρῖνουσι τοὺς ναοὺς ἀπαραβιάστους ὑπὸ τῶν μωαμεθανῶν. Ἐξέδωκε δὲ καὶ ὁ σουλτάνος αὐτόγραφον, ἐπικυρῶν τὴν ἀσφαλῆ διαμονὴν τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν»⁷².

Ὁ Ἱερεμίας ἀποφασίσας νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν τε Μολδοβλαχίαν καὶ τὴν Οὐγγροβλαχίαν, πρὸς συλλογὴν χρημάτων ἐκ διενεργείας ἐράνου ὑπὲρ ἐνισχύσεως τοῦ Πατριαρχείου, ἀνεχώρησεν ἀκολουθούμενος ὑπὸ τινῶν ἀρχιερέων καὶ κληρικῶν. Ἄλλὰ καθ' ὁδὸν ἠσθένησεν. Μόλις δὲ προλαβὼν, καί, τῆς ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ παραιτηθεὶς, ἑκάρη μεγαλόσχημος μοναχὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἰωάννης, ὅθεν ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν ἐν Βράτσα τῆς ἐπαρχίας Τυρνόβου, τέλη τοῦ 1545. «Τὸ δὲ ὄγιον σῶμα αὐτοῦ ἔθαψαν ἐντίμως καὶ εὐλαβῶς» αὐτόθι⁷³.

Γνωσταὶ πράξεις Ἱερεμίου τοῦ Α' ἀναφέρονται αἱ ἐξῆς, κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν: α) 1527, μηνὶ Ἰουνίῳ, ἐξεδόθη σιγίλλιδες ἐπὶ μεμβράνης γράμμα περὶ τῆς ἐν Λέσβῳ ἰ. μονῆς Λειμῶνος, ὅπερ προσεπικυρώθη, ἀργότερον, καὶ ὑπὸ τῶν πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας Σιλβέστρου (1566—1590) καὶ Ἀντιοχείας Ἰωακείμ Δ' (1524—1555). β) Τῷ 1530,

72) Κ ο ὄ μ α Κ., Ἱστορία τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων, Ζ', Βιέννη 1831, σελ. 438, Μ α θ ἄ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 177-8, Σ κ α ρ λ ἄ τ ο υ Β., Ἡ Κωνσταντινούπολις τ. Β', σελ. 530, Ἐλευθερουδάκη, ἐνθ' ἄνωτ., τ. ΣΤ', σελ. 670.

73) Τινὲς γράφουν, ὅτι ἀπέθανεν ἐν ἔτει 1543 εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀνακαινισθεῖσαν μονὴν Σταυρονικήτα, ὅπου εἶχεν ἀναχωρήσει καὶ ἐγένετο μεγαλόσχημος μοναχός. Τοῦτο ὁμῶς ἀπέχει τῆς ἀληθείας. Πολλὰ ἀσύστατα γράφονται, ἐν οἷς καὶ τὸ τοῦ Le Quien, καθ' ὃ «ὁ Ἱερεμίας ἀπέβίωσε τῷ 1523», ἐνῶ εἶναι πλέον ἢ βέβαιον, ὅτι μεταξὺ Σεπτεμβρίου-Δεκεμβρίου 1545 συνέβη τὸ τοιοῦτον, τοσοῦτω μᾶλλον ὅσῳ καὶ ἡ ἐν τῇ ρηθείᾳ μονῆ ἀποκειμένη διαθήκη τοῦ ἱστορουμένου πατριάρχου—καθ' ἃ ἀναφέρει ὁ Μύλλερσ—φέρει ζῆνδ' ἤτοι τὸ 7054 ἀπὸ κοσμογονίας ἔτος, ἰνδικτιῶνος Δ' καὶ ἀμέσως μετὰ τὴν κοίμησιν αὐτοῦ (1545) ἐγένετο ἡ Σύνοδος περὶ τρόπου ἐκλογῆς τοῦ νέου πατριάρχου, ὡς προλαβόντες εἶπομεν (Βλ. Σ ἄ θ α Κ., Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη, τόμ. Γ', σελ. κζ', ὑποσ. 3, Σ κ α ρ λ ἄ τ ο υ, ἐνθ' ἄνωτ.).

πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν γράμμα, δι' οὗ προσηρτάτο ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Πεκίου τῇ ἀρχιεπισκοπῇ Ἀχριδῶν, ἢ ἀπ' ἀρχῆς ὑπέκειτο⁷⁴. γ) Τῷ 1531, μηνὶ Μαρτίῳ, σιγίλλιον ἐπὶ μεμβράνης μετὰ μολυβδοβούλλου, «κατασφαλίζον τὸ ἐλεύθερον καὶ ἀδέσποτον τῆς ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Μηθύμνης Ἰγνατίου ἀνεγερθείσης ἐκ θεμελίων μονῆς τοῦ Ταξιάρχου τῶν ἄνω Δυνάμεων, ἣτινι προσήρτηται καὶ τὸ πατριαρχικὸν σταυροπήγιον ἢ Παναγία ἢ Μυρσινιώτισσα, ὅπερ ἀνέκτισεν ὁ αὐτὸς Ἰγνάτιος. Καὶ τὸ σιγίλλιον τοῦτο προσυπέγραψαν ὁμοίως καὶ ἐβεβαίωσαν οἱ ὡς ἄνω πατριάρχαι Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας. δ) Τῷ 1533 διὰ πατριαρχικοῦ σιγίλλιδος γράμματος ἐτίμησε τὴν ἐν Θεσπρωτίᾳ ἰ. Μοῦνην Κοιμ. Θεοτόκου, ἀνακηρύξας αὐτὴν σταυροπηγιακὴν καὶ πατριαρχικὴν⁷⁵. ε) Ἐτερον πατριαρχικὸν γράμμα, ἐκδοθὲν κατὰ μῆνα Ἰούνιον (1534 ἢ 35), «πρὸς τὸν Ἰγνάτιον, μητροπολίτην Μηθύμνης, κατὰ ἱερέων μὴ βουλομένων θάψαι ἐκ ζηλοτυπίας τοὺς ἐνδιαθέτως καταλιμπάνοντας Χριστιανούς τῷ μοναστηρίῳ τῶν Ταξιάρχων⁷⁶. στ) Τῷ 1537, σιγίλλιδες πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν γράμμα, ἀγνώστου περιεχομένου, ὁμοίως ἐξεπέμφθη, ἀναφερόμενον ὑπὸ τοῦ Langlois⁷⁷. ζ) Τῷ 1539, μηνὶ Ὀκτωβρίῳ, δωρητήριον αὐτοῦ γράμμα, ἀπαντῶμενον ἐν τῷ Α' πατριαρχικῷ κώδικι, δι' οὗ ἀφιεροῖ κτήματά τινα αὐτοῦ, ἦτοι ἀμπελῶνας, κήπους, οἰκοδομήματα, κείμενα ἐν τῷ παρὰ τῷ Χάσκιοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ περὶ τὸ ἅγιοσμα τῆς ὁσίας Παρασκευῆς τῆς μονῆς Παμμακαρίστου, ἐν ἣ ἔκειτο τὸ Πατριαρχεῖον, ἄρα δ' εἰς αὐτὸ ἐδώρησε ταῦτα⁷⁸. η) Τῷ 1540, μηνὶ Μαΐῳ, ἐπὶ μεμβράνης μετὰ μολυβδοβούλλου, γράμμα σιγίλλιδες, δι' οὗ κατασφαλίζονται αἱ προνομίαι τῆς ἐν Λέσβῳ γυναικείας μονῆς τῆς Μυρσινιωτίσσης⁷⁹. θ) Τῷ 1541 «καθῆρσε καὶ ἀφώρισε τὸν ἐν Βενετίᾳ ταραξίαν καὶ κλέπτην ἱερέα τῶν ὀρθοδόξων Νικόλαον Τριζέντην, προσελθόντα καὶ τῷ πάπᾳ Ρώμης καὶ πολλὰ τοὺς ἐν Βενετίᾳ ὀρθοδόξους ραδιουργήσαντα»⁸⁰.

Ἀχρονολόγητοι πράξεις τοῦ Ἱερεμίου Α' εἶναι γνωσταὶ αἱ ἐξῆς: α) Μηνὶ Μαΐῳ, ἰνδικτ. δ', πρὸς τοὺς ἐν Κρήτῃ ἱερεῖς, οἵτινες «εἰώθασιν ἐν βαπτίζειν τοὺς τῶν Χριστιανῶν παῖδας προσκαλεῖν ἀναδόχους πολλούς», ὅπερ ἀπηγορεύετο διὰ τοῦ πατριαρχικοῦ τούτου γράμματος καὶ ἐπεβάλλετο «εἰς μόνος ἔστω ἀνάδοχος, ὡς οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ νόμοι

74) Γ ε δ ε ὡ ν, ἐνθ' ἄνωτ., Πα πα δ ο π ο ὄ λ ο υ Κερ., Γράμμα Ἱερεμίου Α' περὶ προσαρτήσεως τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου τῇ τῶν Ἀχριδῶν, ὡς ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ἐν «Βυζ. Χρον.» Γ', Πετροῦπολις, σελ. 118—120, τοῦ αὐτοῦ, Μαυρογορδάτειος Βιβλιοθήκη, σελ. 171, Πα πα δ ο δ ο ὄ λ ο υ Χρυσ., Κατάλογοι Πατριαρχῶν, ἐνθ' ἄνωτ.

75) Πα πα δ ο π ο ὄ λ ο υ Κ., ἐνθ' ἄνωτ.

76) Γ ε δ ε ὡ ν, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 172.

77) Γ ε ν ν α δ ἰ ο υ, ἐνθ' ἄνωτ.

78) Γ ε δ ε ὡ ν, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 505, Γ ε ν ν α δ ἰ ο υ, ἐνθ' ἄνωτ., Κομνηνοῦ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 67.

79) Γ ε δ ε ὡ ν, ἐνθ' ἄνωτ., Πα πα δ ο π ο ὄ λ ο υ Κ., ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 172.

80) Γ ε δ ε ὡ ν, ἐνθ' ἄνωτ.

διακελεύονται καὶ ὀρίζουσι»⁸¹. Ὡσαύτως ἐξέδωκε καὶ ἕτερον σιγίλλιον περὶ τῆς ἐν Λέσβῳ ἰ. μονῆς Λειμώνος. γ) Ἑτέρα πατριαρχικά γράμματα πρὸς τὰς ἐν Ἀθῶν ἱεράς μονάς. δ) Ἰδιαίτερον σιγίλλιον ἀναφερόμενον εἰς ἐν «Κάθισμα» ἦτοι Ἀσκητήριον τῆς ἰ. μονῆς Σταυρονικήτας, ἦν πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἀνεκαίνισε καὶ ἠύρνε, καθὼς ἐπίσης καὶ ε) ἕτερον σιγίλλιον ἀφορῶν τὴν ἰ. μητρόπολιν Λαρίσης⁸².

Ἀναφέρεται ἐπίσης, ὅτι ὁ Ἱερεμίας οὗτος εἰργάσθη σπουδαίως κατὰ τῆς σιμωνίας⁸³, ἀνέπτυξε δὲ πνεῦμα οἰκονομίας ἐν τῇ πατριαρχικῇ ζωῇ πρὸς ἀνταπόκρισιν εἰς τὰ μεγάλα ἔξοδα συντηρήσεως τοῦ Πατριαρχείου⁸⁴.

4. Ἰωάσαφ Β' ὁ Μεγαλοπρεπῆς (1555-1565).

Ἐγεννήθη ἐν τῷ χωρίῳ Κράψη Μαλακασίου, τῆς ἐπαρχίας Δωδώνης Ἰωαννίνων καὶ ἔλαβε ἀξιόλογον μόρφωσιν, φοιτήσας τὸ πρῶτον εἰς τὴν ἐν τῇ νήσῳ τῶν Ἰωαννίνων Σχολὴν τῶν Φιλανθρωπινῶν, εἶτα δὲ διακούσας μαθήματα, πιθανώτατα ἐν Κων/πόλει, παρὰ τῷ διαπρεπεῖ διδασκάλῳ Ἰωάννῃ, τῷ Ζυγομαλά, διδάσκοντι τακτικῶς μὲν ἐν Ναυπλίῳ ἐκτάκτως δὲ καὶ ἀλλαχοῦ⁸⁵. Οὕτω πῶς τὰ μάλιστα ἐξεπαιδεύθη, γενόμενος γνώστης καὶ τριῶν γλωσσῶν ἦτοι τῆς τουρκικῆς, περσικῆς καὶ ἀραβικῆς, εἰδήμων ὑπάρχων καὶ αὐτῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς βυζαντινῆς μουσικῆς. Καὶ μόνον, κατὰ τὸν Δωρόθεον Μουεμβασίας, «τάξις καλογερικῆς ποσῶς δὲν εἶχεν», ἐνῶ τούναντιον «ἦν πλοῦσιος, πολὺν θησαυρὸν εὐρών»⁸⁶.

81) Γενναδίου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 151.

82) Βαφείδου, Ἐκκλησι. Ἱστορία, τομ. Γ' α, σελ. 119, Γεδεῶν, ἐνθ' ἄνωτ., Γενναδίου, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 123, σημ. 25, Πολυκάρπου (ἀποθ. μητροπολίτου Τρίκης), Ἡ ἔδρα τῆς Μητροπόλεως Λαρίσης κατὰ τὸν ΙΣΤ' καὶ ΙΖ' αἰῶνα, ἐν «Θεολογία», τόμ. ΙΕ', ἐν Ἀθήναις 1957, σελ. 357.

83) Βαφείδου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 129.

84) Ἐν ἐγγράφῳ αὐτοῦ ἀναφέρονται ὡς ὀφικιᾶλοι δέκα πέντε πρόσωπα, ἐν οἷς, πλὴν τῶν γνωστῶν ἀρχαιοτέρων, ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος, ὁ Μ. Λογοθέτης, ὁ Μ. Ρήτωρ καὶ ὁ Ἀρχιδιάκονος, καθ' ὅσον συνεδυάζοντο εἰς ἐν πρόσωπον πλείονες ὑπηρεσίαι, πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς ἀνάγκης (βλ. Βαφείδου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 89).

85) Ἡ Σχολὴ τῶν Φιλανθρωπινῶν Ἰδρυθῆ ἐν τῇ ἐπ' ὀνόματι αὐτῶν μονῇ ὑπὸ τοῦ οἰκονόμου τῶν Ἰωαννίνων Μιχ. Φιλανθρωπινῶν καὶ ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἐν Ἠπειρῷ Σχολῇ «Φροντιστήριον» καλουμένη (βλ. Γεδεῶν, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 510, τοῦ αὐτοῦ, «Ὁ πατριάρχης Ἰωάσαφ Β' ὁ μεγαλοπρεπῆς, ἐν «Ἡμερολόγιον τῆς Ἀνατολῆς», ἐτ. Β', σελ. 242, Δυοβουινιώτου Κ., Θεοδοσίος Ζυγομαλάς, ἐν «Θεολογία», τόμ. Β' (1923), σελ. 23, Ἐλευθερίου δάκην, ἐνθ' ἄνωτ., τόμ. ΣΤ', σελ. 920, Κωνσταντίου, τοῦ ἀπὸ Σιναίου ἀοιδίου πατριάρχου Κων/πόλεως τοῦ Βυζαντίου, Βιογραφίαι καὶ συγγραφαὶ ἐλάσσονες ἐκδοθεῖσαι ὑπὸ Θεοδ. Μ. Ἀριστοκλέους, τοῦ ἐκ Χάλκης, Λαμπρίδου Ι., Περὶ τῶν ἐν Ἠπειρῷ ἀγαθοεργημάτων, μέρος Α', Ἀθήναι 1880, σελ. 45, Σούλη Χρ., Ἠπειρος-Παιδεία, ἐν «Μ.Ε. Ἐγκυκλοπαίδεια», τομ. ΙΒ' σελ. 346, καὶ ἐν ἰ. τευχῇ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Ἠπειρος», τόμ. Α' σελ. 131, τοῦ αὐτοῦ, Ἡ παιδεία ἐν Ἠπειρῷ ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κων/πόλεως μέχρι σήμερον, ἐν «Πανελ. Λεύκωμα Ἐκατονταετηρίδος», τόμ. Ε', σελ. 102.

86) Ὁ Δυοβουνιώτης προσθέτει, ὅτι ἦτο «καὶ ἀλαζῶν»

Εὐρισκόμενος ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ συμπολίτου αὐτοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου Α' καὶ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν Πατριαρχείων, ὡς κληρικός, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, προήχθη πατριαρχικῇ ἐπινεύσει καὶ συνοδικῇ ἀποφάσει εἰς τὸν ἀρχιερατικὸν θρόνον τῆς ἐν Θράκῃ περιφημοῦ Ἀδριανουπόλεως.

Διουσιῶν Β', τοῦ ἀπὸ Νικομηδείας, θανόντος (μετὰ τὸν Αὐγούστον 1555), «ἔδραμον πολλοὶ (ἀρχιερεῖς) καὶ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς τὸ μέρος καὶ ἀπὸ τῆς δύσεως καὶ συνόδου γενομένης, κοινῇ γνώμῃ ἀρχιερέων, κληρικῶν, ἀρχόντων καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, ἐψήφισαν πατριάρχην τὸν πανιερώτατον μητροπολίτην Ἀδριανουπόλεως κύριον Ἰωάσαφ. Καὶ ἔδωκαν αὐτοῦ τὸ μικρὸν μήνυμα καὶ τὸ μέγα, ὡς ἔφαλαν τὸν ἑσπερινόν. Καὶ τὴν εὐχαριστίαν ποιήσας ἐπὶ χεῖρας τὸ δικανίκιον ἔλαβε παρὰ τοῦ Ἡρακλείας καὶ προσκυνήσας αὐτὸν ἐφίλησε τὴν χεῖρα αὐτοῦ. Τὸ δὲ μέγα μήνυμα τοῦ ἔδωκεν ὁ τιμιώτατος καὶ σοφώτατος μέγας χαρτοφύλαξ τῆς ἀγιωτάτης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας κύριος Ἀλέξανδρος ὁ ἀπὸ Τωρᾶς. Ὡς ἔγινε τοῦτος πατριάρχης ἔδραμεν ὄλος ὁ λαὸς ἱερωμένοι καὶ κοσμικοὶ καὶ ἐπροσκύνησαν αὐτὸν γέροντες καὶ νέοι»⁸⁷.

Τοιοιούτῳ τῶς ὁ Ἰωάσαφ ἀνῆλθε τὸν Οἰκουμένικόν θρόνον, τῷ 1555 ἔτει, καὶ οὐχὶ τῷ 1554, ὡς τινες ἀναγράφουν⁸⁸.

Μετὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ, ὡς γράφει ὁ ἴδιος πρὸς τὸν μ. κνέξην Ἰωάννην, διὰ δώρων τε καὶ ἱκεσιῶν ἐπέτυχε, μεσολαβήσει καὶ τῶν μεγιστάνων, τὴν παρὰ τοῦ σουλτάνου ἐλάττωσιν τοῦ πεσκειοῦ ἐτησίου φόρου τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ δημόσιον κατὰ 1.000 φλωρία εἰς τρόπον ὥστε ἐφεξῆς νὰ δίδωσι ἀντὶ 4.600 φλωρίων 3.600⁸⁹.

Ἡ πατριαρχεῖα τοῦ Ἰωάσαφ ὑπῆρξε κατὰ πάντα σθεναρά, λαμπρά καὶ γόνιμος. Ὁ Δωρόθεος γράφει «ἐκυβέρνα γοῦν καλῶς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἐταπεινώσε τοὺς κληρικούς, καὶ πλεον παρανομίας δὲν ἔκαμνον, ἀλλὰ μῆτε ἀδικοκρισίαν· καὶ ἔτρεμάν τον πολλὰ καὶ ἀρχιερεῖς καὶ κληρικοί, διότι ἦτον πολλὰ φοβερός· καὶ οἱ νοτάριοι ποτὲ τὰ γράμματα μὲ τὸ χεῖρι τους δὲν τὰ ἔδιδαν, μόνον ἀπὸ τὴν σκάλαν τοῦ καλογέρου, καὶ τὰ ἐβούλωνε, καὶ πάλιν τὰ ἔδιδε

(ἐνθ' ἄνωτ.) Ὁ δὲ Δωρόθεος, εἰς τὸν «Χρονογράφον» ἀναφέρει, ὅτι κάποτε «ἔσκαπτε νὰ κάμη βῆμα τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἠύρεν ἓνα μνημεῖον «Ἕλληνας μὲ πολὺν θησαυρὸν καὶ εἰς τὰ πρῶτα σκάνδαλα τοῦ κύριου Διουσιῶν (Β') αὐτὸς ἦτο ὁ ἐναντίος μὲ τὸν ἀρχοντα τὸν Ξανάκην καὶ ἠθέλησε καὶ τὸ πεσκέσι διὰ νὰ γίνῃ Πατριάρχης, ἀμὴ δὲν ἔγινε» (βλ. Γεδεῶν Μ., Χρονικά Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας ἐν Κων/πόλει 1883, σελ. 53-55).

87) Μαλαξοῦ παρὰ Γερμανῶν, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 37.

88) Βλ. Δελικάνη Καλλινίκου (ἀποθανόντος Μητροπολίτου Καισαρείας). Τὰ ἐν τοῖς κώδιξι τοῦ Πατριαρχείου σωζόμενα ἐγγραφα, τόμ. Γ', ἐν Κων/πόλει 1904, σελ. 277, Θέμελη Χρυσόστομου (Ἐπισκόπου Θασμακοῦ), Αἱ ἐπισκοπαὶ Πορθμοῦ, Αὐλώνας, Αἰδηψοῦ, Ζαρκῶν καὶ Καναλίων, ἐν «Θεολογία», τόμ. ΚΕ' (1954), σελ. 90. Ὁ Σούλης γράφει ἐσφαλμένως τὸ παράδοξον, ὅτι ὁ Ἰωάσαφ ἐπατριάρχευσε μετὰ τῶν ἐτῶν 1549 μέχρι 1571. (Ἐνθ' ἄνωτ.).

89) Κατὰ τὸν Γεδεῶν, τὸ ποσὸν κατήλθεν εἰς τὰ 2.000 φλωρία (Πατρ. Πίν., ἐνθ' ἄνωτ.) ἐνῶ κατὰ τὸν Σκαρλάτον ἦσαν 4.000, ἐλαττωθέντα κατὰ 1.000 (βλ. σ. 531).

κάτω ἔμισοῦσαν τον γοῦν οἱ κληρικοί καὶ ἔπασχαν κρυφὰ νὰ τὸν εὐγάλουν, ἀμὴ δὲν ἔτολμοῦσαν, ὅτι τίποτε δὲν εὔρισκαν αἴτιον»⁹⁰.

Τὰ μέγιστα διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν ἐνδιαφερόμενος, ἔθεσεν ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτοῦ τὰ γράμματα καὶ προσεκάλεσεν εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν καὶ ἄλλους διαπρεπεῖς διδασκάλους, μάλιστα δ' ἄνευ χρονοτριβῆς τινος, τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ (1555) καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Θεοδόσιον, εἰς τοὺς ὁποίους καὶ ἀνέθεσε τὴν διδασκαλίαν ἐν τῇ περιφῆμῳ μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῆ⁹¹, ἐνῶ ἐκ παραλλήλου προσέλαβεν αὐτὸν ὡς ἰδιαίτερον αὐτοῦ γραμματέα ἐν τοῖς πατριαρχείοις δούς αὐτῷ ἅμα καὶ τὸ ὄφικιον τοῦ ρήτορος τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ὡς ἐπίσης καὶ τὸν τίτλον τοῦ μεγάλου ἑρμηνευτοῦ τῶν ἁγίων Γραφῶν⁹². Πάντως γεγονός ἐστίν, ὅτι ἀπὸ Ἰωάσαφ τοῦ Β' ἀνεπτύχθησαν ἀνώτερα σχολεῖα, διδασκαλεῖα καὶ γυμνάσια, ἐνῶ μέχρι τότε ὑποτυπωδῶς ὑπῆρχον κατώτερα κυρίως, ἐν οἷς ὑπὸ κληρικῶν ἢ μοναχῶν διδασκάλων ἐδιδάσκετο ἡ γραφή, ἡ ἀνάγνωσις ἐκ τῶν βιβλίων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐν τοῖς νάρθηξι τῶν τε ἱερῶν ναῶν καὶ μονῶν αὐτῆς⁹³.

Καὶ οὐ μόνον ὑπὲρ τῆς τοῦ Γένους μεγάλης Σχολῆς ἐφρόντισε διὰ ν' ἀναπτυχθῆ καὶ νὰ μεγαλυνθῆ, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας πόλεις, ἰδίᾳ δὲ ἐν Ἀδριανουπόλει, ἐνδιεφέρθη τὰ λειτουργήσουσαν ἀνώτερα Σχολαῖ⁹⁴. Τούντεῦθεν ὁ σοφὸς Ζακύνθιος Μιχ. Ἐρμόδωρος-Λήσταργος ἐπαινεῖ τὸν Ἰωάσαφ, καθ' ὅτι «ἐδείχθη προστάτης τῶν γραμμάτων», ὡς ἐπίσης καὶ ὁ Μυστακίδης ὑπογραμμίζει «τὴν φιλότιμον ἐργασίαν τοῦ πατριάρχου (τούτου) Ἰωάσαφ τοῦ μεγαλοπρεποῦς»⁹⁵.

90) Γ ε δ ε ὠ ν, Χρ. Πατρ. Ἀκαδ., ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 53.

91) Αὕτη ἦτο συνέχεια τῆς πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κων/πόλεως Φιλοσοφικῆς Σχολῆς, ἧς Ἰδρυτὴς ὑπῆρξεν ὁ Γεώργιος (εἶτα πατριάρχης Γεννάδιος), ὁ Σχολάρχης, ὁ καὶ πρῶτος αὐτῆς Σχολάρχης. Ἐδίδαξαν ἐν αὐτῇ Ματθαῖος ὁ Καμαριώτης, Μανουὴλ ὁ Κορίνθιος, Θεοφάνης ὁ Ἐλεαβοῦλγος, Ἐρμόδωρος ὁ Λήσταργος, Ἰωάννης ὁ Ζυγομαλῆς καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Θεοδόσιος, Φραγκίσκος ὁ Κόκκος κ.ά. (βλ. Βα φ ε ἰ δ ο υ ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 135-136, Π α π α δ ο π ο ὕ λ ο υ Χρυσ., Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἐλλάδος, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 103). Ἐν τῇ διαληθείᾳ ταύτῃ Σχολῆ ἐφοίτησεν ἐν ΚΠόλει ἐπὶ τετραετίαν καὶ ὁ ἐμὸς πατήρ, καθ' ὅτι ἐν αὐτῇ τῇ βασιλευσῆ ἐγεννήθη καὶ αὐτόθι διήλθε τὴν τε παιδικὴν καὶ ἐφηβικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν.

92) Ὁ Ἰωάννης οὗτος Ζυγομαλῆς ἦτο ἀπόγονος τοῦ θησαυροφύλακος Μιχ. Καλομαλῆ, γεννηθεὶς ἐν Ναυπλίῳ, τῷ 1498. Διακούσας δὲ κατ' ἀρχὰς μαθήματα παρὰ τῷ διδασκάλῳ Ἀρσενίῳ Ἀποστόλῃ, εἶτα συνεπλήρωσε τὰς σπουδὰς αὐτοῦ εἰς Πάδουαν. Ἐπὶ τι διάστημα βλέπομεν αὐτόν, διδασκόντα ἐν Ἀδριανουπόλει, ἐν ἡ ἐποχῇ ἀρχιεράτευεν ἐν αὐτῇ ὁ Ἰωάσαφ, ὅστις ἔπεμψε ἐπιστολὴν, ἴσως ἐκ Κων/πόλεως, πρὸς τὸν ἐν τῇ ἔδρᾳ τῆς παροικίας αὐτοῦ διαμένοντα Θ. Ζυγομαλῆν, ὃν παραινεῖ, ὅπως ἐπιβλέπῃ καὶ φροντίζῃ περὶ τοῦ σχολείου, ἐν ᾧ ἐδίδασκεν ὁ Ἰωάννης. Ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει ἐδίδασκεν ἐνζήλωσ τὴν ἑλληνικὴν καὶ τὴν λατινικὴν, ἠκροάσατο δὲ αὐτοῦ καὶ ὁ πατριάρχης.

93) Β α φ ε ἰ δ ο υ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 134.

94) Αὐτόθι, σελ. 136.

95) Γ ε δ ε ὠ ν, Πατρ. Πίν., ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 511, Μυστακίδου Β., Ἰωάννου Ζυγομαλῆ, μ. ἑρμηνευτοῦ τῶν Θ. Γραφῶν, Λόγος ἐν τῇ Παμμακαρίστῳ Κων/πόλει, ἐν «Θεολογία», ἔτ. ΣΤ' (1928), σελ. 290.

Ἀποτέλεσμα δ' ὄλων αὐτῶν τῶν προσπαθειῶν τοῦ πατριάρχου ὑπῆρξεν ἡ ἀνάδειξις κυρίων διδασκάλων μεμορφωμένων καὶ ἀφωσιωμένων εἰς τὸ ἔργον αὐτῶν, οἵτινες ἐδίδαξαν μετ' αὐταπαρνησίας πολλῆς πρὸς ἐθνικοθησκευτικὴν μόρφωσιν τῶν ἑλληνοπαίδων, μὴ ἀποβλέψαντες εἰς ἐπιδείξεις κοσμικὰς, ἀλλ' εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ὑπερτάτου αὐτῶν χρέους, διόπερ καὶ ἐπέτυχον ἀληθοῦς κλέους ἐν τῇ τῶν οὐρανῶν Βασιλείᾳ, κατὰ τὸ τοῦ Κυρίου ρῆμα⁹⁶.

Ὁ Ἰωάσαφ Β' ἐμερίμνησε προσέτι διὰ τὴν, ὅσον τὸ δυνατόν, βελτίωσιν τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Πατριαρχείου, τὰ ὅποια ἀναδιωργάνωσε καταλλήλως, διορίσας εἰδικὴν ἐπιτροπὴν, τῷ 1564, ἐκ κληρικῶν καὶ ἀρχόντων ἐκλελεγμένων καὶ «κατ' ἐνιαυτὸν ἐναλλασσομένων», ὑφ' ὧν «διοικοῦνται διὰ καταστάχου καὶ καθαροῦ λογαριασμοῦ, καὶ διεξάγονται καὶ ἀναλίσκονται ἐν χρείαις ἀναγκαίων καλῶς τε καὶ ὡς Θεοῦ φίλον...»⁹⁷. Εἰς τὴν πρώτην δὲ τοιαύτην ἐπιτροπὴν μετεῖχον ἐκ τῶν κληρικῶν ὁ Μ. Οἰκονόμος καὶ πρεσβύτερος Θεόδωρος καὶ ἐκ λαϊκῶν οἱ Ἄντ. Καντακουζηνός, Μπλάουσι Γαβρᾶς, Κ. Παλαιολόγος καὶ Καρατζᾶς. Αὐτὸς δ' ἐξ ἰδίων αὐτοῦ ἀφιέρωσε χίλια φλωρία τῇ ἁγίᾳ Μονῇ τῆς Παμμακαρίστου ἡτοί τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ⁹⁸ διὰ τοῦδε τοῦ ἐγγράφου:

96) Εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ ὄρου ὀμιλίαν ὁ Κύριος ἐτόνισεν: «ὅς ἐάν οὖν λύση μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὅς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. ε', 19) πρβλ. Γ ε δ ε ὠ ν Μ., Παιδεία καὶ πτωχεία παρ' ἡμῖν κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας, ἐν Κωνπόλει 1893, σελ. 18.

97) Γ ε δ ε ὠ ν, Χρ. Πατρ. Ἀκαδ., ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 139, Σ τ ε φ α ν ἰ δ ο υ Β., Τὸ χρέος τοῦ κοινοῦ καὶ ἡ οἰκονομικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐν «Ν. Ποιμῆν», ἔτ. Α' (1919) σελ. 209-226, 289-306.

98) Γ ε ν ν α δ ἰ ο υ, Φωτίεις, ἐνθ' ἄνωτ., τόμ. Α', σελ. 22, τ ο ὕ α ὐ τ ο ὕ, Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἐν «Μεγάλη Ἑλληνικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια», τόμ. ΙΗ', σελ. 771, Σ ἄ θ α Κ., Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη, τόμ. Γ', σελ. 547. Περὶ τῆς τύχης τῆς δωρεᾶς ταύτης τοῦ Ἰωάσαφ ὀμιλεῖ μὴ πράξις ἱερεμίου τοῦ Β' ἀπὸ τοῦ ἔτους 1578, ἔχουσα οὕτως:

«ΙΕΡΕΜΙΑΣ ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ κ.λ.π.

Ἐπειδὴ πολλῆς συζητήσεως γενομένης περὶ τῶν χιλίων ἐκείνων φλωρίων τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ἄπερ ἀφιερωσάμενος ὁ μακαρίτης Πατριάρχης κύριος Ἰωάσαφ ἔλαβε δὲ αὐτὰ ἐν ἰδίᾳ χρείᾳ γενόμενος ὁ μετ' αὐτὸν πατριαρχεύσας κύριος Μητροφάνης παραιτησάμενος τὴν Πατριαρχεῖαν οὐκ ἀφῆκεν ἀδιόρθωτον τὸ περὶ αὐτῶν χιλίων φλωρίων, ὧν ὄφειλε τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ κατὰστικον καθαρὸν ποιήσας ἐνώπιον ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ τιμιωτάτων κληρικῶν ἑμπεριέχον πολλῶ πλείονα τῶν φλωρίων αὐτῶν, ἄπερ ἦσαν ἐκεῖνου μπακιὰ (τουρκ. λέξις σημαίνουσα καθυστερούμενα) χρέη ὀφειλόμενα φανερά καὶ βέβαια, ἐνεχείρισε τὸ κατὰστικον τοῦτο τῷ παναγιωτάτῳ ἡμῶν αὐθέντῃ καὶ δεσπότη τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ κυρίῳ Ἱερεμίᾳ, ὅς δὴ στέρξαι καὶ ἀποδεξάμενος τὸ κατὰστικον τοῦτο ὠμολόγησεν, ἐρωτηθεὶς ὕστερον, ὅτι καὶ ἐσόνταε ταῦτα τὰ χίλια φλωρία τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ δι' αὐτῶν ἠγόρασε τὸ ὀσπήτιον τοῦ τσαοῦση τὸ πλησίον τοῦ Πατριαρχείου καὶ τοῦ γυναικείου μοναστηρίου, καὶ εἰς τὴν τελείαν καὶ ἀναντίρρητον βεβαίωσιν ἀφιέρωσε καὶ αὐτὸ τὸ ὀσπήτιον ἐνώπιον πολλῆς καὶ μεγάλης συνάξεως τῆ τοῦ Θεοῦ μ. Ἐκκλησίας καὶ ἀφορισμοῖς τοῖς ἀπὸ Θεοῦ παντοκράτορος

«ΙΩΑΣΑΦ ΕΛΕΩ, ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Ἡ τῆς ἐλεημοσύνης κτῆσις πράγμα θεῖον ὄντως ἐστὶ καὶ λίαν λυσιτελέσ· αὐτὴ γὰρ τοὺς ἐργάτας αὐτῆς περιέρχεται ζητοῦσα, καὶ διὰ μετανοίας τὸν κριτὴν αὐτοῖς καταλλάττει. Ὁ τοίνυν ταύτην ποιῶν τῶν μηδέποτε παρερχομένων ἀγαθῶν ἀπολαύσει, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη· ἀλλὰ καὶ τῆς γλυκυτάτης ἐκείνης φωνῆς οὐκ ἀποτεύξεται λεγούσης «δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρὸς μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου... Τούτου οὖν ἕνεκεν καὶ ἡ μετριότης ἡμῶν ἐξ ἰδίας προαιρέσεως φλωρία χίλια τῆ ἀγία μονῆ τῆς Παμμακαρίστου, ἣτοι τῷ Πατριαρχεῖω ἀφιέρωσε καὶ ἐδωρήσατο· ἀποκατέστησε δὲ ἐπιτρόπους εἰς διοίκησιν αὐτῶν τε καὶ τῶν ἐλευσομένων χρημάτων πρὸς τὴν καθολικὴν Ἐκκλησίαν τῆ ἐκλογῆ τῶν τιμιωτάτων κληρικῶν καὶ ἀρχόντων, τὸν τε τιμιώτατον μέγαν οἰκονόμον πρεσβύτερον κύρ Θεόδωρον, καὶ τὸν εὐγενέστατον κύρ Ἀντώνιον Καντακουζηνὸν τὸν ἀπὸ τοῦ Γαλατᾶ... Ὅθεν καὶ εἰς τὴν περὶ τούτων ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν κατάστιχον τῆς καθολικῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐν ἔτει Ἰσοβ' (= 1564) ἐν μηνὶ Ἰανουαρίῳ ἰνδικτ. ζ'»⁹⁹.

Χάριν τοῦ διαληφθέντος σκοποῦ ἀνέλαβε καὶ περιοδεῖαν ἀνὰ τὴν Θράκην, τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, τὴν Θεσσαλονικὴν καὶ τὴν Βλαχίαν διὰ νὰ συλλέξῃ δῆλον ὅτι χρήματα ἐκ προαιρετικῶν ἐράνων, ἀθροίσας προσέτι καὶ ἐκ Ρωσίας πλουσίας συνδρομάς¹⁰⁰.

Πρὸς τούτοις καὶ διὰ νέων οἰκοδομιῶν ἐκόσμησε τὸ Πατριαρχεῖον. «Δύο παλάτια εὐμορφώτατα» καὶ τὸν περίβολον τοῦ Πατριαρχείου πλινθόκτιστον ἀνήγειρε¹⁰¹ καὶ πλεῖστα ἄλλα ἐτετέλεσεν.

Τὸ ἐνδιαφέρον ὅμως τοῦ πατριάρχου ἐπεξετάθη καὶ πέραν τούτων. Ἐν πρώτοις φαίνεται ὅτι ριψοκίνδυνά τινα διαβήματα ἐποίησε πρὸς τὴν Ρώμην, ἔνθα ἀπέστειλε τὸν μητροπολίτην Καισαρείας Μητροφάνην, μᾶλλον νὰ βολιδοσκοπήσῃ τὰ πνεύματα ἢ νὰ ἐκζητήσῃ τὴν ἔνωσιν τῶν Ἐκκλη-

καὶ ἀραῖς καὶ ἀναθέμασι καθυπέβαλε τοὺς ὀψέποτε δι' οἰονδήτινα τρόπον τολμήσαντας διασεῖσαι τὸ αὐτὸ ὀσπήτιον ἀπὸ τῆς κυρίας δεσποτείας τῆς μ. ἐκκλησίας, ὡς ἀγορασθῆν χρήμασιν αὐτῆς καὶ ἀφιερωθῆν, ὡς εἴρηται. Τούτου χάριν κατεστράθη ὡδε τὸ περὶ τούτου, καὶ τελείαν ἔλαβε λύσιν ἢ ἔρευνα τῶν χιλίων φλωρίων αὐτῶν, καὶ ἀξιωθέντες ὑπογράφωμεν εἰς δῆλωσιν καὶ ἀσφάλειαν κατὰ ζ' (= 7087) μηνὶ ὀκτωβρίῳ ἰνδικτιῶνος ζ' μηνὶ μαζί ἰνδικτ. ζ'.

Ἁ Θεσσαλονικῆς Δωρόθεος

Ἁ Ἱεραξ μέγας Λογοθέτης τῆς μ. Ἐκκλησίας
Ἁ μέγας σκευοφύλαξ (κ.ἄ. ὑπογρ.).

(βλ. περιοδ. «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια», τόμ. Β', σελ. 730)
99) Γ ε δ ε ω ν, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 137.

100) Αὐτόθι.

101) Σ κ α ρ λ ά τ ο υ, ἐνθ' ἄνωτ., τόμ. Β', σελ. 531, Γ ε ξ ε ω ν, Πατρ. Πίνακες, ἐνθ' ἄνωτ., Δ υ ο β ο υ ν ι ώ τ ο υ, ἐνθ' ἄνωτ.

σιῶν, ὅπερ ἐν τούτοις ἐδημιούργησε σάλον ἐν Κων/πόλει καὶ ἐπενέβησαν οἱ πατριάρχαι Ἀλεξανδρείας Ἰωακείμ, ὁ «πάνυ» καὶ Ἱεροσολύμων Γερμανός, καταδικάσαντες τὸ τοιοῦτο ἐγχείρημα.

Ἐξ ἄλλου οἱ διαμαρτυρόμενοι τῆς Δύσεως ἠσθάνθησαν πρωϊμώτατα τὴν ἀνάγκην ὅπως συνεννοηθῶν μετὰ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, πλὴν ὅμως οἱ ἡμέτεροι ἐν τῇ Ἀνατολῇ δὲν εἶχον ὑπ' ὄψιν αὐτῶν τὴν ἀκριβῶς ἐπρέσβειον· δῆλον ὅτι δὲν ἐγνώριζον ἐὰν οὗτοι οἱ προτεστάνται ἀποπτύσαντες τὰ τῆς παπικῆς αὐταρχίας δόγματα εἶχον διάθερον πόνον νὰ ἐπανέλθουν εἰς τοὺς κόλπους τῆς πρεσβυγενοῦς μητρὸς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἐντεῦθεν ὁ μεγαλόνομος Ἰωάσαφ Β' ἀπέστειλεν εἰς τὴν Βιττεμβέργην τῆς Γερμανίας, κέντρον τοῦ λουθηρανισμοῦ καὶ γενικώτερον κοιτίδα τοῦ προτεσταντισμοῦ, τὸν ἐκ Θεσσαλονικῆς διάκονον αὐτοῦ Δημήτριον Μυσόν, ἵνα σπουδάσῃ ἐπὶ τόπου τὴν διδασκαλίαν, τὰ ἐκκλησ. ἤθη καὶ τὴν καθόλου ζωὴν τῶν διαμαρτυρομένων, κομίση δ' εἶτα τῷ πατριάρχῳ ἀκριβεῖς πληροφορίας.

Ὁ ἐν λόγῳ διάκονος ἐπὶ ἐξάμηνον μαθητεύσας καὶ παρακολουθήσας τὰς θρησκευτικὰς συνάξεις καὶ τὴν ἐν γένει λατρείαν τῶν διαμαρτυρομένων καὶ ἐπιστρέψας, ἐγνώρισε τῷ Ἰωάσαφ τὰ κατ' αὐτοῦς, ἔφερε δὲ πρὸς αὐτὸν καὶ ἐπιστολὴν τοῦ Φιλίππου Μελάγχθονος (1559), φίλου τοῦ Λουθήρου, καὶ τὴν, εἰς ἑλληνικὴν γλῶσσαν μετεφρασμένην, Αὐγουστιανὴν ὁμολογίαν, ἣτοι τὸ ἐπισημότερον προτεσταντικὸν σύμβολον. Ἐν τῷ γράμματι τούτῳ ἐλέγετο, σὺν τοῖς ἄλλοις, ὅτι οἱ μεταρρυθμιστὰι ἔχαιρον, διότι ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἐν μέσῳ λίαν χαλεπῶν περιστάσεων ἐσώζοντο αἱ ἄλλοτε ἐνδοξοὶ ἀνατολικαὶ Ἐκκλησίαι καὶ ὅτι αἱ προτεσταντικαὶ Ἐκκλησίαι δὲν ἠγέρθησαν κατὰ τῆς Γραφῆς καὶ τῆς ἀρχαίας παραδόσεως, διότι καὶ τὰς πρώτας Οἰκουμενικὰς Συνόδους σέβονται καὶ τὰς ὑπ' αὐτῶν κατακριθείσας αἱρέσεις ἀποκηρύττουσι, ἀλλὰ μόνον κατὰ τῆς διαστρωφῆς τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας καὶ τῶν λατίνων μοναχῶν¹⁰².

Ὁ πατριάρχης ἐπεφυλάχθη ν' ἀπαντήσῃ, διότι προφανῶς αἱ περὶ τῶν καινοτομιῶν τοῦ νέου δόγματος πληροφορίες, τὰς ὁποίας ὁ Μυσὸς ἀνεκοίνωσεν αὐτῷ, οὐδαμῶς ἦσαν εὐνοϊκαὶ καὶ ἐκρίθη περιττὴ πᾶσα περὶ ἐνώσεως διαπραγματεύσις. Ἐν τούτοις, ἡ πρώτη ἐπαφὴ μετὰ τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ Προτεσταντισμοῦ εἶχεν ἤδη συντελεσθῆ¹⁰³.

102) Β α φ ε ἰ δ ο υ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 44-45, Bretschneider G. G., Corpus Reformatorum, τ. IX. Halis Saxonum 1842 E.A., Καμίρη Ἰ., Ὀρθοδοξία καὶ προτεσταντισμός, ἐν Ἀθήναις 1937, σελ. 21, 32-33, Κυριακοῦ Δ.Α., Δοκίμιον Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, Ἀθήναι 1878, σελ. 297, Παπαδοπούλου Χρυσοστόμου (ἀποθ. Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν), Σχέσεις Ὀρθοδόξων καὶ Διαμαρτυρομένων ἀπὸ Ἱεραρίου μέχρι Κυρίλλου Λουκάρεως, ἐν Ἱεροσολύμοις 1927, σελ. 1-2, Schelstrate, Acta Orientalis Ecclesiae contra Lutheri Haeresim, Romae 1739, σελ. 73.

103) Σ κ α ρ λ ά τ ο υ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 531, Καμίρη, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 24, Παπαδοπούλου, Ἱστορ. τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξ., ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 609-610, τοῦ αὐτοῦ, Ἡ Ἐκκλ. Ἑλλάδος, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 103, τοῦ αὐτοῦ, Ἡ Ὀρθ. Ἀν. Ἐκκλ.,

Ὡς ἦτο ἐπόμενο, δι' ὄλων τούτων ἡ προσωπικότης Ἰωάσαφ τοῦ Β' ἐπεβλήθη ἀπολύτως. Ἀναφέρεται δέ, ὅτι «τοῦτον μόνον ὁ κληρὸς ἔτρεμε»¹⁰⁴. Καὶ τοῦτο ἀσφαλῶς συνέβαινε, διότι ἐπεζήτηε καὶ τὰ εἰς τὰς τάξεις αὐτοῦ κακῶς κείμενα νὰ διορθῶσιν.

Ἐντεῦθεν καὶ ἤχθη εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ συγκαλέσῃ τὰ χίιστα σύνοδον πρὸς διευθέτησιν τῶν πραγμάτων τῆς Ἐκκλησίας καὶ πάταξιν τῶν ἐν τοῖς πατριαρχείοις διαπραττόντων εἰσέτι ἀπασθαλίας κληρικῶν¹⁰⁵. Οὐχ ἦττον ὅμως ἐξεπλάγη τὰ μέγιστα, ὅτε μετ' ὀλίγον εἶδεν ὑπόδικον ἑαυτὸν πρὸ τῆς συνόδου, ὑπὸ τῆς ὁποίας καὶ καθιρέθη (Ἰανουάριος 1565) κατηγορηθεὶς ἐπὶ σιμωνίᾳ¹⁰⁶. Ἡ τοιαύτη συνοδικὴ ἀπόφασις διελάμβανε καὶ τὰ ἐξῆς: «ἀνάξιον ἐκρίναμεν τῆς ἀρχιερωσύνης καὶ πρωτάτιον τῆς παραβάσεως τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων καὶ καθαιρούμεν καὶ ἐκπτῶτον καὶ ἀπηλλοτριωμένον ἔχομεν αὐτὸν καὶ τῆς ἀξίας τοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ ὀνόματος, ὥστε μὴ δύνασθαι καὶ μηδένα τρόπον τοῦ λοιποῦ ἀναλαβέσθαι, ἢ τὸν θρόνον τὸν πατριαρχικὸν ἢ τὸ τούτου λειτούργημα, ἀλλὰ καὶ μόνον κατὰ μοναχοὺς ζῆν»¹⁰⁷. Καὶ τὸ πλέον παράδοξον εἶναι ὅτι τὴν ἀπόφασιν ταύτην ὑπογράφουν ἡ προεδρεύων τῆς Συνόδου Ἀχριδῶν Παΐσιος, τριάκοντα καὶ ἕξ Μητροπολίται καὶ εἴκοσι Ἐπίσκοποι¹⁰⁸, ἐν οἷς καὶ ὁ παρ' αὐτοῦ προχειρισθεὶς Μητροπολίτης Ἀθηνῶν Σωφρόνιος ὁ Α'¹⁰⁹.

Ἄλλ' ἡ τοιαύτη ἐνέργεια ἦτο μία προφανῆς ἀδικία καὶ ἐν ταύτῳ σκευωρία¹¹⁰. Ὁ Δούκας Κα-

ταβολάνος εἰς τὸν Πατριαρχικὸν αὐτοῦ Κατάλογον γράφει: «Ἰωάσαφ (ἀπὸ) Ἀδριανουπόλεως εὐγαλέν τον ὁ Μιχάλης ὁ Καντακουζηνὸς ὁ σείτάνης καὶ ἔβαλε τὸν Μητροφάνην Καισαρείας· εὐγαλέν τον ὁ αὐτὸς Καντακουζηνὸς μετὰ ὀρισμοῦ τοῦ Σουλτάν Σελίμ»¹¹¹. Σὺν τούτῳ ὅμως ἐτάχθησαν ἀναμφιβόλως καὶ πάντες οἱ φαυλόβιοι.

Ὅπως ποτ' ἂν ἦ, ὁ Ἰωάσαφ Β' ὑπεχρεώθη ν' ἀναχωρήσῃ διὰ τὴν ἐν Ἀθῶν ἐξορίαν αὐτοῦ¹¹². Ἐκεῖθεν δέ ἐπεμψε ἔκκλησιν τὸ ἐπόμενο ἐτος (1566) πρὸς σύγκλησιν μεζζονος συνόδου καὶ ἀναθεώρησιν τῆς κατ' αὐτοῦ ἀποφάσεως. Αὕτη δ' ἔχει οὕτως:

«Τῷ τιμιωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ μεγάλῳ ρήτορι τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας κατὰ πνεῦμα υἱῷ ἡμῶν καὶ τοῖς λοιποῖς ἐντίμως δοθεῖν.

Τιμώτατε καὶ λογιώτατε μέγα ρήτορ τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ τιμιώτατε ρήτορ λιγυρῆ τῆς αὐτῆς μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ ἐντιμώτατε Θεοδόσιε τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας νοτάριε καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ὄντες σὺν ὑμῖν νοτάριοι, υἱοὶ κατὰ πνεῦμα ἀγαπητοὶ τῆς ἡμῶν μετριότητος, χάρις εἴη ὑμῖν ἀπασί καὶ εἰρήνη καὶ ἔλεος ἀπὸ Θεοῦ παντοκράτορος.

Αὐτόθι στέλλω τὸν ἱερώτατον μητροπολίτην Φιλιππουπόλεως καὶ ὅσους λόγους ἀναγγελεῖ ὑμῖν γινώσκετε ὅτι ἡμέτεροί εἰσι· καὶ ἕτερον οὐδὲν αἰτῶ, εἰ μὴ δευτέραν ἔκκλητον μετὰ πατριαρχῶν, μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων, ὅτι, ὡς νομίζω καὶ ὡς ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἡδίκηθη τὰ μέγιστα καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὑπὲρ ἀληθείας σπουδάσατε καὶ κατὰ τῆς ἀδικίας, ὅπως ἐξέλθῃ αὐθεντικὸς ὀρισμὸς ἔλθειν τοὺς ἀγιωτάτους καὶ ὀρθοδοξάτους πατριάρχας τὸν τε Ἀλεξανδρείας κύριον Ἰωακείμ, τὸν Ἀντιοχείας Ἰωακείμ καὶ τῶν Ἱεροσολύμων Γερμανὸν καὶ τοὺς μακαριωτάτους ἀρχιεπισκόπους τὸν τε Ἀχριδῶν κύριον Σωφρόνιον καὶ τὸν Πεκίου κύριον Μακάριον καὶ ὅσοι τῶν μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων τοῦ Κωνσταντινουπόλεως εἰσὶν ἀπαθεῖς πρὸς ἐμὲ, καὶ θεωρήσωσι τὴν ὑπόθεσίν μου ὁμοῦ ἀπαξάπαντες. Καὶ εἰ μὲν ἔχω πταίσιμον ἢ ἐποίησά τι παρὰ τοὺς πρώην πατριάρχας ἢ παρὰ κανόνες, τότε ὑπομονὴν ἔξω εἰς τὴν κατάκρισιν, ἦνπερ μοι πέρυσιν ἀδίκως, ὡς οἶμαι, ἐποίησαντο· εἰ δέ γε πάλιν ἀδίκως καὶ παρὰ κανόνες τὸ εἰς ἐμὲ εἰργασταί, ζητῶ τὴν ἀφεσιν τῆς ἱερωσύνης καὶ ἀρχιερωσύνης μου, ἦνπερ νομίμως καὶ κανονικῶς ἔλαβον. Τοιγαροῦν ὅστις τῶν κληρικῶν ἢ τοῦ ἱεροῦ καταλόγου, ἱερέων καὶ διακόνων, ἢ τοῦ κοινοῦ λαοῦ τὸ οἰονοῦν πρόσωπον φανῆ ἑναντιωθησόμενον τῇ κρίσει, ἦνπερ νομίμως αἰτῶ, ἐπικατάρατος ἔσται ὡς ἡ κατηραμένη συκῆ, ἦνπερ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπὶ γῆς

χαίαν ἀρετὴν περιέπεσον εἰς χρηματικὸς ἀρπαγὰς, ὥστε (καθὼς λέγουσι) ἐξώκειλε καὶ εἰς Σιμωνίαν», ἀλλὰ μοι φαίνεται ἄδικον τὸ τοιοῦτον.

111) Γενναδίου, Φωτίειος..., ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 4-5.

112) Δυοβουνιώτου, ἐνθ' ἄνωτ., Ν.Ε. Λεξικόν, τόμ. Θ' σελ. 1131.

ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 155, Παπαρρηγοπούλου Κ., Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν κατ' ἡμᾶς, ἐκδ. Α. Κωνσταντινίδου, τόμ. Ε', ἐν Ἀθήναις 1887, σελ. 489, Στεφανίδου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 489.

104) Δυοβουνιώτου, ἐνθ' ἄνωτ.

105) Ὁ Δωρόθεος ἔγραφε: «Καὶ ὁ κύρ Ἰωάσαφ ἐμήνυσεν εἰς τοὺς Ἀρχιερεῖς νὰ ἔλθουν, διὰ νὰ διορθῶσιν τοὺς κληρικούς καὶ νὰ τοὺς παιδεύσῃ, καὶ τοὺς ἀρχοντας νὰ ἐπιτιμήσῃ, νὰ μὴ ζητοῦν τὰ κακὰ τοὺς θελήματα» (βλ. Γεδεών, Χρον. Πατρ. Ἀκαδ., ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 55).

106) Ἀτέση Βασιλείου, μητροπολίτου πρ. Λήμνου, Ἡ ἱερὰ Μητρόπολις Λήμνου διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ἐν «Ἀρχεῖον ἐκκλησ. καὶ κανονικοῦ δικαίου», ἔτ. ΙΒ' (1957) σελ. 82, 83, Θέμελη Χρυσ., Αἱ ἐπισκοπαὶ Πορθμοῦ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 90, τοῦ αὐτοῦ, Ἡ ἐπισκοπὴ Ὠρεῶν, ἐν «Θεολογία», ἔτ. ΚΓ' (1952), σελ. 613, Κρουσιόου Μ., Τουρκοκρατία, σελ. 174, 175, Μελετίου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 371, «Ὀρθοδοξία», ἔτ. Θ' (1934), σελ. 79.

107) Γερμανοῦ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 37, Κομνηνοῦ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 101.

108) Γερμανοῦ, ἐνθ' ἄνωτ. ὑποσ. 73.

109) Ἀθηνάγορα (ἀποθ. μητρ. Παραμυθίας). Ὁ θεσμὸς τῶν συγκέλλων ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχεῖῳ, ἐν «Ἐπιτηρῆς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν», τόμ. Θ', Ἀθήναι 1932, σελ. 254, Κωνσταντινίδου Παναρέτου (ἀρχιμ.), Κατάλογος Ἱστορικῶν τῶν πρώτων ἐπισκόπων καὶ τῶν ἐφεξῆς ἀρχιεπισκόπων καὶ μητροπολιτῶν τῶν Ἀθηνῶν, ἐν περιοδ. «Σωτήρ», ἔτ. Β' (1879), σελ. 38, ὅστις ὁμοῦς τοὺς ὑπογράφαντας τὴν καθάρσειν μητροπολίτας, ἀρχιεπισκόπους καὶ ἐπισκόπους ἀναβιβάζει εἰς 53, Μπούσουλα Ν., Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀθηνῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της μέχρι σήμερον, Ἀθήναι 1948, σελ. 56, 57.

110) Βαφειδίου, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 129. Ὁ Μαθᾶς (ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 115) δέχεται ὡς ἀληθῆ τὴν κατηγορίαν, γράφων: «καθαίρεται τοῦ θρόνου, διότι λησμονήσας τὴν ἀρ-

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ὁφείλουν νὰ ἐξεγερθοῦν.

Ὁρθῶς ἐτονίσθη ὑπὸ τοῦ Τύπου, ὅτι ἀποτελοῦν πρόκλησιν καὶ ἔναντι τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἔναντι τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἔναντι τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ παραβιάσιν τῆς στοιχειώδους εὐπρεπείας, ἢ αὐτοαναγόρευσις τοῦ διαβοήτου Παπα-Εὐθῆμ εἰς «Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην» καὶ ἡ κατάληψις ἐκ μέρους του δύο παλαιωτάτων πατριαρχικῶν ναῶν, μὲ τὴν ὑποστήριξιν τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως.

Πᾶσαι αἱ χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι ὀφείλουν νὰ ἐξεγερθοῦν ἔναντι τῆς βαρείας αὐτῆς προσβολῆς κατὰ τοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἔχει δὲ καὶ ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις χρέος, νὰ διαφωτίσῃ πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν τὴν διεθνή κοινὴν γνώμην περὶ τοῦ ποιοῦ τοῦ ἄλλοτε ἱερέως, ὅστις κανονικῶς καθήρεθῆ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου διὰ βαρυτάτην

καὶ δολίαν πράξιν. Καὶ ἐν συνεχείᾳ, πολιτικῶς ἐνθαυρνόμενος, ἐνεφάνισεν ἑαυτὸν ὡς Ἐπίσκοπον καὶ Προκαθήμενον τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἰδρυθείσης, κανονικῶς ὁμῶς ἀνυπάρχοντος καὶ ὑπ' οὐδεμιᾶς Ἐκκλησίας ἀναγνωριζομένης «Τουρκορθοδόξου Ἐκκλησίας». Ὡσαύτως πρόπει νὰ καταγγελοῦν εἰς τὴν Χριστιανικὴν Οἰκουμένην οἱ σκοποὶ τῆς ὑποστηρίξεως, ἣν ἐπιδαμιλεῦει εἰς αὐτὸν ἡ κυβέρνησις τῆς Ἀγκύρας.

«Οἶκοθεν διεμαρτυρήθη».

Ἐν συνεχείᾳ δέον νὰ σημειωθῆ, ὅτι ὀρθῆ καὶ ἐπιβεβλημένη ὑπῆρξεν ἡ ἀνακοίνωσις τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐξ ἀφορμῆς τῶν δηλώσεων τοῦ Τούρκου πρωθυπουργοῦ, ἰσχυρισθέντος, ὅτι «τῇ ἐντολῇ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου» ἢ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διεμαρτυρήθη διὰ τὰς ὑπὸ τοῦ ψευδοκληρικοῦ Εὐθῆμ παρανόμους καὶ ἀντι-

περιπατῶν κατηράσατο τοῦ μὴ ποιήσασθαι καρπὸν τελείως, ἀλλὰ καὶ ξηρανθῆναι καὶ παραχρῆμα ἐξηράνθη, οὕτω καὶ ὁ ἔναντιός φανεί τῇ δικαίᾳ ταύτη αἰτήσῃ τῆς κρίσεως τὴν αὐτὴν κληρονομίαται τοῦ Κυρίου κατάραν. Οὕτως οὖν ποιήσατε ἵνα ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

† Ἰωάσαφ, ὁ πρῶτος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέος Ρώμης καὶ Οἰκουμενικῆς Πατριάρχης»¹¹³.

Ἀλλὰ ποία ὑπῆρξεν ἡ ἀπάντησις εἰς τὴν ὡς ἄνω ἐκκλησίαν; Πιθανολογεῖται, κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἦπτον, ὅτι ἐλήφθη αὕτη ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ Ἐκκλησία ἠθώωσε τὸν πατριάρχην¹¹⁴, ὅστις ἐξ Ἀγίου Ὁρους ἦλθεν εἰς τὴν Ἀδριανούπολιν, ἐν ᾗ ἐφησυχάζει καὶ πρὸς Κύριον ἐξεδήμησε, ἄγνωστον πότε. Ὁ δὲ Δωρόθεος σημειοῖ: «Ἐκλαυσάν τον πολλὰ οἱ Ἀδριανουπολίται ὅτι ἔκαμε πολλαῖς καλοσύναις εἰς τὴν Μητρόπολιν»¹¹⁵. Αὐτόθι δὲ καὶ ἐτάφη, ἀφήσας μνήμην ἀγαθὴν, λαμπρὰν πατριαρχίαν καὶ τὴν ἐν τῇ ἱστορίᾳ προσωνυμίαν «ὁ μεγαλοπρεπής».

Κανονικαὶ πράξεις καὶ διατάξεις Ἰωάσαφ τοῦ Β' εἶναι γνωσταὶ αἱ ἑξῆς:

α) Κατὰ Σεπτέμβριον 1560 «περὶ δύο παιδίων ὁποῦ νὰ δεχθῆ τινὰ τὸ ἅγιον Βάπτισμα, ἐὰν ἔρχων-

113) Γερμανοῦ, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 39-40.

114) Ἐν τούτοις οἱ συντάξαντες τὴν πράξιν τῆς καθαιρέσεως αὐτοῦ εἶχον συμπεριλάβει καὶ ταῦτα, ἅτινα ἀπετέλουν δέσμευσιν, διὰ τὴν ὁπότε ἀποκατάστασιν αὐτοῦ: «εἴπερ τις ἡμῶν τῶν ὑπογεγραμμένων ἀρχιερέων προϊόντος τοῦ χρόνου ἐθέλῃσι ἀθωῶσαι αὐτόν, νομίμως καὶ κανονικῶς καθαιρέθοντα, καὶ ἀθετῆσαι αὐτόν, νομίμως καὶ κανονικῶς καθαιρέθοντα, καὶ ἀθετῆσαι τὴν ἴδιαν ἔνομον ὑπογραφὴν ἐξ ἀξιώσεώς τινος ἢ φιλοπροσωπίας, ὑπάρχῃ αὐτοκαθαίρετος καὶ ἀπηλλοτριωμένος τῆς ἀρχιερωσύνης καὶ τῶ ἀναθέματι ὑπόδικος» (βλ. ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 39).

115) Δωροθέου, Χρονογράφος, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 7-8.

ταὶ εἰς γάμον, καὶ ἄλλα τινὰ ἀναγκαῖα περὶ τοῦ θεοῦ Βαπτίσματος»¹¹⁶. β) Τῶ αὐτῶ ἔτει «περὶ τοῦ εὐλογηθέντος τρεῖς γυναικας καὶ ἡ μία ἐξ αὐτῶν νὰ εὐρεθῆ παράνομος· ἂν δύναται νὰ ἐπάρῃ ἄλλην»¹¹⁷. γ) Τῶ 1561, σιγίλιωδες γράμμα περὶ τῆς ἐν Πάτμῳ ἱ. μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου¹¹⁸. δ) Τῶ 1563 ἕτερον σιγίλιωδες πατριαρχικὸν καὶ συνοδ. γράμμα, δι' οὗ ἀνακηρύσσεται πατριαρχικὴ καὶ σταυροπηγιακὴ ἡ ἱ. μονὴ τῆς Θεοτόκου, Βλοχοῦ, ἐκ βάθρων ἀνακαινισθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Βονδίτζης Γαβριήλ¹¹⁹.

Ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ Ἰωσήφ, πιθανώτατα δὲ κατ' ἐντολήν αὐτοῦ, ὁ μὲν ἐκ Ναυπλίου ἱερεὺς Μαλαξὸς συνένταξε τὸν «Νομοκάνονα»¹²⁰, ὁ δὲ λίαν πεπαιδευμένος Κρήσις ἱερεὺς Ζαχαρίας Σκορδύλιος, ὁ ἐπιλεγόμενος Μαραφαρᾶς, ὃν εἶχεν ὁ Ἰωσήφ Β' διορίσει πατριαρχικὸν αὐτοῦ ἐπίτροπον ἐν Ἑνετίᾳ, τὸ «Νομικὸν σύνταγμα», «περὶ συγγενείας καὶ βαθμῶν συνοικεσιῶν» καὶ «περὶ τῶν νηστειῶν»¹²¹.

(Συνεχίζεται)

ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ Π. ΒΙΤΑΛΗΣ
Ἱεροκέρυξ ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως

116) Γεδεών, Π. Πίνακες, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 510, τοῦ αὐτοῦ, Καν. Διατάξεις, τόμ. Α', σελ. 31-32.

117) Ἐνθ' ἄνωτ.

118) Παπαδόπουλου ἱ., Τινὰ περὶ τοῦ αὐτοδιοικήτου τῆς ἱ. βασιλικῆς καὶ σταυροπηγιακῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ἐν Ἀρχεῖον ἐκκλ. καὶ καν. δικαίου, ἐτ. Η' (1953), σελ. 160.

119) Γεδεών, ἐνθ' ἄνωτ.

120) Νομοκάνονα ἔγραψεν ὁ Μανουὴλ Μαλαξὸς, ἐνθ' ὁ Νικόλαος Μαλαξὸς μαρτυρολογία, τροπάρια, εἰρμούς, ἰδιόμελα, ἀκολουθίας Ἀγίων, διαφόρους κανόνες κ.ά. (βλ. Ν.Ε.Λεξικόν, τόμ. ΙΒ', σελ. 889).

121) Γεδεών, Π. Πίν., ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 510, Ν. Ἐ. Λεξικόν, τόμ. ΙΖ', σελ. 26, Παπαδόπουλου Χρυσ., Σχέσεις Ὁρθοδόξων καὶ Λατίνων κατὰ τὸν 15' αἰῶνα, ἐν «Θεολογία», τόμ. Γ' (1925), σελ. 109.

κανονικὰ καταλήψεις ἱερῶν ναῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ Πατριαρχεῖον καὶ τὴν ἑλληνικὴν κοινότητα τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Συμφώνως πρὸς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἀνακοίνωσιν, «ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἀυτοκέφαλος καὶ ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, οἰκοθεν διεμαρτυρήθη διὰ τὰς ἀνωτέρω παρανόμους πράξεις τοῦ Ἐϋθύμ, ἐκπληροῦσα καθήκον, ἐπιβαλλόμενον αὐτῇ ἐκ καθαρῶς πνευματικῶν θρησκευτικῶν λόγων» καὶ διαμαρτύρεται διὰ τὰ σχόλια τοῦ Τοῦρκου πρωθυπουργοῦ, ἐπιλαμβάνεται δὲ τῆς εὐκαιρίας, νιοθετοῦσα ἀπολύτως τὴν ἐνέργειαν τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου, νὰ προκαλέσῃ τὸ σύντονον ἐνδιαφέρον τῆς ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Χριστιανοσύνης πρὸς κατάπαισιν τοῦ ἀνοικτίρμονος πολέμου κατὰ τοῦ Πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου».

Λατρεία καὶ Ἀρχαιολογία.

Ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας ἐπανέφερεν—ὀρθῶς—εἰς τὸ προσκίριον τῆς δημοσίας γνώμης ἐν ζήτημα, τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο δυνατόν νὰ λυθῇ μὲ τὸν εὐκολώτερον τρόπον, ἂν ἡ Πολιτεία ἐδείκνυε τὸ ἐπιβαλλόμενον ἐνδιαφέρον καὶ στοιχειώδη ρεαλισμόν. Πρόκειται περὶ τῶν βυζαντινῶν ναῶν, τοὺς ὁποίους ἡ Πολιτεία, ὡς ἀρχαιολογικὰ ἀπλῶς μνημεῖα ἀντιλαμβανόμενη αὐτούς, κρατεῖ ἐκτὸς τῆς λατρείας καὶ τοὺς ἔχει στερῆσει ἀπὸ τὸν Ἐκκλησίαν. Ἡ ἀντίληψις αὐτῆ εἶναι ἐκτὸς πραγμάτων, διότι οἱ ναοὶ οὗτοι εἶναι δυνατόν καὶ πρέπει νὰ ἐξακολουθοῦν τὸν μακραίωνα βίον των ὡς λατρευτικὰ κέντρα μὲ τὴν ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς ἀρχαιολογικῆς των σημασίας ὑπευθυνότητα τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει καὶ τὴν φαινητὴν συνείδησιν καὶ τὴν ἰκανότητα νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν μνημειακὴν διατήρησιν καὶ προφύλαξίν των, χρησιμοποιοῦσα τὸν ἐν τῇ Συνόδῳ ὑποδειχθέντα θεσμὸν θεολόγων—ἀρχαιολόγων ἐποπτῶν. Τὸ Βυζάντιον εἶναι καὶ παρὸν, ὄχι ἀπλῶς παρελθόν.

Δημιουργεῖ τὴν ὑποχρέωσιν.

Σύσσωμος ὁ παγκόσμιος τύπος ἠσχολήθη περὶ τὸ ταξίδιον τοῦ Πάπα εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην καὶ περὶ τὸ μήνυμά του εἰς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ Ο.Η.Ε. Δὲν ὑπάρχει δὲ ἀμφιβολία, ὅτι τὸ περιεχόμενον τῶν λόγων του ἐδημιούργησε βαθεῖαν ἐντύπωσιν.

Ἐὰν ὁ Ἐμβερ Χότζα κατήγγειλε τὴν ἀποστολὴν τοῦ Πάπα εἰς τὸν Ο.Η.Ε. ὡς ἀποβλέπουσαν «εἰς τὴν παροχὴν βοηθείας εἰς τὸν ἀμερικανικὸν ἱμπεριαλισμόν καὶ τὸν σοβιετικὸν ρεβιζιονισμόν», ἀντιθέτως αὐτὸ τὸ σοβιετικὸν πρακτορεῖον «Τὰς» ἐπῆρσε τὴν προσπάθειαν τοῦ Πάπα καὶ ἐχαρακτήρισε τὸ μήνυμά του ὡς «θετικὴν συνεισφορὰν εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς εἰρήνης». Ἰδιαίτερος ἐδημιούργησε μεγάλην ἐντύπωσιν ἡ ἐπιρροή, τὴν ὁποῖαν ἀσκεῖ ὁ Πάπας εἰς πολλοὺς λαοὺς καὶ εἰς τὰς κυβερνήσεις πολλῶν κρατῶν.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο γεγονός δημιουργεῖ εἰς τὸν Προκαθήμενον τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας τὴν

ὑποχρέωσιν, ὅπως χρησιμοποιῇ τὴν ἐπιρροήν του, ὄχι μόνον εἰς τινὰ ἐντυπωσιακὰ ταξίδια, ἀλλ' εἰς πάσας τὰς περιπτώσεις, καθ' ὅς τὸ δίκαιον καταπατεῖται καὶ στραγγαλιζεται. Ἀσφαλῶς λ.χ. τὸ πρόβλημα τῆς Κύπρου θὰ εἶχε λυθῇ καὶ οἱ Τοῦρκοι οὐδόλως θὰ ἐτόλμων νὰ ἀσχημονοῦν εἰς βάρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐὰν ὁ Πάπας ἐχρησιμοποιοῦ τὴν ἀσστηρὰν γλώσσαν τῆς ἀληθείας καὶ ἐὰν ἐξήρτηται ὅλην τὴν ἐπιρροήν του εἰς τὰς κυβερνήσεις τοῦ δυτικοῦ κόσμου, αἵτινες ἀνέχονται ἢ καὶ ὑποθάλλουν τὰς τουρκικὰς ἀσχημίας. Ἐὰν ὁ Πάπας ἤθελεν, θὰ ἦτο δυνατόν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ Βατικανοῦ καὶ ἀνευ ταξιδίου τινὸς νὰ ἀποσοβῆσῃ καὶ ἀπομακρύνῃ πολλὰ ἐκ τῶν ἀπειλούντων ἢ μαστιζόντων τὴν ἀνθρωπότητα ἢ τὰς διεκκλησιαστικὰς σχέσεις δεινῶν.

Δὲν πρέπει νὰ ὑπερτιμᾶται.

Ὁ παγκόσμιος τύπος ἀνήγγειλεν, ὅτι ὁ πάπας Παῦλος Στ' εἰς τὴν Β' ἐν Βατικανῶ Συνόδῳ ἀνεκοίνωσε τὴν δημιουργίαν ρωμαιοκαθολικῆς ἐπισκοπικῆς συνόδου ὡς συμβολὴν εἰς τὴν ἀποκέντρωσιν τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

Πολλοὶ ἐξέφρασαν τὴν χαρὰν των δια τὴν προοδευτικὴν δημιουργίαν τῆς συνόδου ταύτης, ἥτις ἀσφαλῶς θὰ εἶναι ὀφέλιμος. Ἀλλ' ἐξ ἀσστηρῶς ὀρθοδόξου ἐπόψεως δὲν πρέπει νὰ ὑπερτιμᾶται ἡ σημασία τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἰδιότυπου συνοδικοῦ κατασκευάσματος. Τοῦτο δὲν θὰ ἔξῃ τὴν σημασίαν καὶ τὸν χαρακτήρα μιᾶς παλαιοχριστιανικῆς συνόδου, ἀλλὰ θὰ εἶναι ἀπλῶς ἐν συμβουλευτικὸν ὄργανον, ὑποκείμενον εἰς τὴν αὐθεντίαν τοῦ πάπα, ὅστις θὰ συγκαλῆ τὴν σύνοδον ταύτην, θὰ ἐπιχωροῖ τὴν ἐκλογὴν τῶν μελῶν τῆς, θὰ ὀρίξῃ τὰ συζητούμενα ὑπ' αὐτῆς θέματα, θὰ καθορίξῃ τὴν πορείαν τῶν ἐργασιῶν τῆς καὶ θὰ διευθύνῃ ταύτην, εἴτε προσωπικῶς εἴτε δι' ἐνὸς «λεγάτου». Ἀλλὰ κατὰ τὴν παλαιοχριστιανικὴν ἀντίληψιν, ὡς γνωστόν, οὐδεὶς εἶναι δυνατόν νὰ ἴσταται ὑπεράνω τῆς Συνόδου.

Καὶ ἕτερον παράδειγμα.

Εἰς τὰ πολλὰ παραδείγματα τῆς κοινωνικῆς δράσεως τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν, αἵτινα συνεχῶς ἐξαίρονται ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς «Ἐκκλησίας», δεόν νὰ προστεθῇ καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ κοινωνικοῦ ἔργου τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἐλασσόνοσ κ. Ἰακώβου.

Καθ' ἃ ἀνεγράφη εἰς τὸν τύπον, ἐκτὸς τῶν ἄλλων δημιουργημάτων του (Κέντρον Νεότητος, Οἰκογενειακὴ Ἑστία Νέων, Θερινὰ κατασκηνώσεις κ.τ.τ.), ἀνεγείρεται, μὲ τὴν ἰδικήν του φροντίδα, ἡμιτερώροφον κτίριον, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ στεγασθῇ τὸ ὑπ' αὐτοῦ προγραμματισθὲν ψυχοπαιδαγωγικὸν Κέντρον.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δεόν νὰ ἐπισημανθῇ καὶ ἡ συμβολὴ τοῦ ἐθνικοῦ μας στρατοῦ, ὅστις διέθεσε τέλεια μηχανικὰ μέσα διὰ τὰς ἐκσκαφὰς καὶ τὰς λοιπὰς

συναφείς ἐργασίας. Ἀνάλογόν τι συμβαίνει καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας ἱερὰς Μητροπόλεις, ἐν ταῖς ὁποίαις ὁ ἔθνικὸς στρατὸς ποικιλοτρόπως τίθεται εἰς τὴν ὑπερῆσαν τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας.

Σεμινάριον δι' ἱερεῖς.

Ἡ «Ἐκκλησία» ἐπίσης ἐκφράζει τὴν χαρὰν αὐτῆς διὰ τὸ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Δαμασκηνοῦ ἰδρυθὲν σεμινάριον δι' ἱερεῖς, ὅπερ ἤρξατο λειτουργοῦν εἰς τὴν Ἱερὰν Μοῦσὴν τῆς Παναγίας Ξενιάς.

Ὡς ἐτόνισεν ὁ ἅγιος Δημητριάδος, τὸ σεμινάριον τοῦτο θὰ εἶναι διὰ τοὺς ἱερεῖς τῆς Μητροπόλεως του ἀφ' ἑνὸς ἐν μορφωτικῶν κέντρον, εἰς τὸ ὁποῖον οὗτοι θὰ διδασκῶν νὰ ἀποκτήσουν τὸν αὐτὸν τρόπον εἰς τὴν ἐν γένει ἱεροουργίαν τῶν ἱερῶν μυστηρίων καὶ ἀκολουθιῶν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τόπος πνευματικῆς ἀποτοξινώσεως, ἀναζωογονήσεως καὶ ἀνανεώσεως, εἰς τὸν ὁποῖον θὰ ἀποκοτῶν νέας δυνάμεις, ἐγκαταλείποντες ἐπὶ τινὰς ἡμέρας τὰς εὐθύναις, τὰ καθήκοντα καὶ τὸν θόρυβον τῶν ἐνοριῶν των.

Εὐχόμεθα, ὅπως τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος σεμινάριον ἔχη πλουσίους καὶ θαυμάσιους καρποὺς καὶ δόση ὄθησιν, ὅπως γίνωνται εἰς ὅλας τὰς ἱερὰς μητροπόλεις ἀνάλογοι προσπάθειαι, παράλληλοι πρὸς τὰς ἤδη ἐκδηλουμένας εἰς πολλὰς ἐκ τῶν μητροπόλεων τούτων.

Ρεαλιστικὴ περιγραφή.

Ἐπιστολὴ, δημοσιευθεῖσα εἰς-προῦντὴν ἐφημερίδα, ἐπισημαίνει διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν τὸν κίνδυνον τῆς ἐξαφανίσεως τῶν βυζαντινῶν εἰκόνων ἐκ τῆς πατρίδος ἡρῶν. «Διάφοροι ἀετονόητες, γράφει, περιφέρονται εἰς τὰ χωριά καὶ ἀνταλλάσσουν ἓνα τραπεζομαδῆλο ἀπὸ πλαστικὸ ἢ μίαν εὐτελεῖ λεκάνην ἀπὸ τὸ ἴδιον ὕλικόν, μὲ παλαιὰς εἰκόνας, πού, καὶ ὅταν δὲν ἔχουν ἀρχαιολογικὴν, ἔχουν ἱστορικὴν ἀξίαν. Καὶ μένουσιν κατενχαιοστημένοι αἱ «νοικοκυραὶ», διότι, ἐπὶ πλεόν, ὁ καλὸς γυρολόγος τοὺς δίδει καὶ μίαν «ὠραιότατην» λιθογραφημένην εἰκόνα τοῦ ἰδίου ἀγίου. Καὶ ἔτσι «ἡ χάρις» του δὲν φεύγει ἀπὸ τὸ εἰκονοστάσι τους... Αἱ παλαιαὶ εἰκόνας, ὅσον παρέχεται ὁ χρόνος, λιγοστεύουν καὶ τραβοῦν διὰ τὸ ἐξωτερικόν, διὰ νὰ στολίσουν ὡς... «σουβενιρ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα», Κύριος οἶδε, ποῖα σπύτια, ποῖα γραφεῖα καὶ ποιὸς γενικὰ χώρους... Μήπως δὲν συμβαίνει περίπου τὸ ἴδιον καὶ μὲ τοὺς ναοὺς καὶ ἄλλα μνημεῖα; Εὐσεβῆ γράφια, ἐπιθυμοῦντα νὰ συμβάλουν εἰς τὸν εὐπρεπισμὸν ἀρχαίων ναϊδίων, ἀσβέστωσαν ὠραιότατας τοιχογραφίας πού ἐκάλυπταν τοὺς τοίχους των. Ἡ ἐπέχρισαν μέ... εὐπρεπὲς ἀσβεστόχρισμα τοὺς ἐξωτερικοὺς τοίχους ἱστορικῶν ναῶν, ἐξαφανίσασαι τὴν ἀρχαίαν λιθοδομὴν ἢ κεραμοδομὴν. Παρομοίως ὀλεθρίας πρωτοβουλίας, ἀντιστάσεως μὴ οὐσης, ἀνέλαβον καὶ ἀναλαμβάνουν συνεχῶς καὶ οἱ πάσης φύσεως ἀνακαινισταί. Καὶ ἔτσι ἡ ἱστορικὴ μορφή τῶν παλαιῶν κωμοπόλεων τῆς Ἑλ-

λάδος ἐξαφανίζεται ὑπὸ τὰ πλήγματα τοῦ ἐνθέου ζήλου τῶν εὐσεβῶν ἀμαθῶν...».

Νομίζομεν, ὅτι τὰ σχόλια εἶναι περιττά. Ἡ ρεαλιστικὴ αὕτη περιγράφει ἐπιβάλλει ἀφ' ἑνὸς τὴν ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων λήψιν συντόνων μέτρων πρὸς περιστολὴν τοῦ κακοῦ καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν ὑπὸ τῶν εὐλαβεστάτων ἐφημερίων διαφώτισιν τοῦ ποιμνίου των ἐπὶ τοῦ σπουδαιότατου τούτου ζητήματος.

Ἄρα γε εἶναι ἀληθής;

Βεβαίως ἡ πρωτοβουλία τῆς Νομαρχίας Δωδεκανήσου περὶ ἐφαρμογῆς πενταετοῦς προγράμματος πρὸς τουριστικὴν ἀξιοποίησιν τῆς Δωδεκανήσου εἶναι κατὰ πάντα ἀξιέπαινος. Ἄλλ' ἐκεῖνο, ὅπερ εἶναι μεμπτόν καὶ ἀξίον κατακρίσεως, εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι διὰ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος προγράμματος, ὡς τοῦλάχιστον ἀνεγρᾶφη εἰς τὰς ἐφημερίδας, προβλέπεται καὶ ἡ λειτουργία κατασκευάσεων γυμνασίων!

Ἄρα γε ἡ εἰδησις αὕτη εἶναι ἀληθής; Ἐὰν εἶναι ἀληθής, γεννῶνται τὰ ἐρωτήματα: Πότε ἐπὶ τέλους οἱ ἀρμοδίιοι θὰ ἐνοήσουν, ὅτι οἱ Ἕλληνες δὲν εἶναι δυνατοὶ νὰ ἀνεχθοῦν τοιαύτην βεβήλωσιν τοῦ ὀρθοδόξου ἑλληνικοῦ χώρου; Ἐὰν πολλὰ ἐκ τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν διαλύουν τὰς κατασκευάσεις τῶν γυμνασίων, πῶς εἶναι δυνατόν αὐταὶ νὰ ἐγκατασταθοῦν εἰς τὴν Ἑλλάδα;

Ὁ μόνον κατασκευάσεις γυμνασίων δὲν πρέπει νὰ ἐγκατασταθοῦν εἰς τὰς νήσους μας, ἀλλὰ πρέπει καὶ νὰ πατάσσονται μετ' ἀοστηρότητος ὅλα τὰ σποραδικὰ κρούσματα γυμνασμοῦ, ἅτινα μολύνουν ἤδη τὰς ἑλληνικὰς ἀκτὰς.

Χρήσιμος μετάφρασις.

Ἡ εἰς τὴν στήλην τῶν Χρονικῶν ἀναφερομένη ἀπόφασιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου περὶ μεταφράσεως εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν τῆς ἀρμενικῆς καὶ τῆς αἰθιοπικῆς λειτουργίας εἶναι λίαν ἀξιέπαινος, διότι ἡ πραγματοποίησις τῆς μεταφράσεως ταύτης θὰ ἀποτελέσῃ σημαντικὸν βῆμα πρὸς τὴν κατεῦθυνσιν τῆς ἐνάργεως ἐπισήμου διαλόγου μεταξὺ τῶν Ὀρθόδοξων καὶ τῶν προχαλκηδονείων Ἐκκλησιῶν.

Ὡς εἶναι φανερόν, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ σοβαρὸς διάλογος, εἰ μὴ αἱ πραγματοποιήσονται αὐτὸν Ἐκκλησίαι δὲν γνωρίζουν ἄριστα ἀλλήλας. Ἡ γνώσις δὲ αὕτη τότε μόνον εἶναι πλήρης, ὅταν ἐκτείνεται καὶ εἰς τὴν λειτουργικὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις εἶναι μία τῶν κυριωτέρων ἐκφάνσεων τοῦ καθ' ὅλου δογματικοῦ καὶ ἐκκλησιολογικοῦ προσανατολισμοῦ τῶν Χριστιανῶν. Ὅθεν εἶναι λίαν χρήσιμον νὰ γνωρίσωμεν τὴν ἀρμενικὴν καὶ τὴν αἰθιοπικὴν λειτουργίαν διὰ μιᾶς πιστῆς μεταφράσεως.

«Λύχνος τοῖς ποσίν».

Ὁφείλονται συγχαρητήρια εἰς τὴν «Ἀποστολικὴν Διακονίαν» τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν ὑπ' αὐτῆς καλλιτεχνικὴν ἐκδοσιν κηρυγμάτων τοῦ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀνακοινωθέντα Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας κατά τήν σημερινήν αὐτῆς συνεδρίαν συνεζήτησεν ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς πληρώσεως τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων καὶ ἰδίως τῶν παραμεθορίων Ἱερῶν Μητροπόλεων καὶ ἀπεφάσισεν ὅπως προσκαλέσῃ τὸν

κ. Ὑπουργὸν ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων καὶ προσέλθῃ συνεδριαζούσης τῆς Ἱεραρχίας καὶ ἀκούσῃ παρὰ τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν, τὴν διὰ σοβαρωτάτους θρησκευτικούς καὶ Ἑθνικούς λόγους ἐξεύρεσιν τρόπου ἀμέσου πληρώσεως τῶν χιλίων περίπου ἐφημεριακῶν κενῶν. Ἐν συνεχείᾳ δὲ εἰσήλθεν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν μὲ πρῶτον θέμα «Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὰ κοινωνικά προβλήματα».

Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Τριφυθοῦντος κ. Γεωργίου Παυλίδου, ὅστις κατὰ τὸ παρελθὸν ὑπηρέτησε παρ' αὐτῆ ὡς Διευθυντῆς Θείου Κηρύγματος.

Τὰ κηρύγματα ταῦτα τοῦ διακεκριμένου ἱεράρχου, ὡς σημειοῖ ὁ πονοσιολογιώτατος Γενικός Διευθυντῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας κ. Παντελεήμων Μπαρδάκος, «ὄχι μόνον ἀνταποκρίνονται εἰς τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς συγχρόνου κοινωνίας, ἀλλὰ καὶ σοβαρώτατον αἶτημα τῶν ἱεροκηρύκων ἱκανοποιοῦν».

Ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου «Ἀόχρος τοῖς ποσὶ» εἶναι λίαν ἐπιτυχής, διότι τοῦτο «διὰ τε τοὺς ἱεροκήρυκας καὶ τοὺς εὐσεβεῖς χριστιανοὺς εἶναι πράγματι λύχνος, ὅστις διὰ τοῦ ἐκπεμπομένου φωτὸς δίδει γραμμὴν καὶ πνοὴν εἰς τὴν διακονίαν τοῦ Θείου Λόγου, εἰς τρόπον ὅστε οἱ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ταχθέντες «ὑπηρεταὶ τοῦ Λόγου» νὰ φέρονται μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας τὸ μῆνυμα τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς σωτηρίας εἰς τὸν ταλαιπωρημένον ἄνθρωπον τοῦ 20οῦ αἰῶνος».

Αἱ «ἐλληνικαὶ πνευματικαὶ ἀξίαι».

Ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς ἐν Ἀμερικῇ ἐκδοδομένης ἐπιθεωρήσεως «Ἑλληνικὴ κληρονομία» καὶ τοῦ ὁμῶν ἴσου Πνευματικοῦ ἰδρύματος διοργανώθη ἐν Ἀθῆναις συμπόσιον ὑπὸ τὸν τίτλον «Αἱ ἐλληνικαὶ πνευματικαὶ ἀξίαι εἰς ἓνα μεταβαλλόμενον κόσμον». Τοῦ συμποσίου μετέσχον πενήτηκοντα καὶ πλέον ἐπιφανεῖς ἀμερικανοὶ καὶ ἄλλοι ξένοι ἐπιστήμονες, καθηγηταί, πνευματικοὶ ἄνθρωποι, πολιτικοὶ καὶ δημοσιογράφοι.

Ἀναμφιβόλως τὰ ἐξετασθέντα κατὰ τὸ συμπόσιον θέματα ὑπῆρξαν ἐνδιαφέροντα. Ἀλλ' ὅμως θὰ ἔπρεπε νὰ παρατηρηθῇ, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνηται σοβαρὸς λόγος περὶ τῶν «ἐλληνικῶν πνευματικῶν ἀξιῶν», ἐὰν δὲν μνημονεῦται καὶ δὲν τονίζεται εἰδικῶς ἡ ἑλληνορθόδοξος παράδοσις, ἣτις εἶναι ἡ ἐμφυχοῦσα τὸν μακροαῖωνα ἐλληνικὸν πνευματικὸν βίον ζωτικὴ ἐντελέχεια. Ἀσφαλῶς εἰς τὸ πρόγραμμα τῶν πολλῶν ὁμιλιῶν τοῦ συμποσίου θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ περιληφθῇ καὶ μία ὁμιλία, ἀναφερομένη εἰς τὸ πρωταρχικὸν καὶ θεμελιῶδες αὐτὸ στοιχεῖον τῆς ἐλληνικῆς κληρονομίας, ὅπερ ἐντὸς τοῦ ρευστοῦ καὶ μεταβαλλομένου κόσμου παραμένει ἀναλλοίωτον καὶ πάντοτε ἀκτινοβολοῦν.

Ἀδύνατον νὰ ἐκριζωθῇ.

Ὅλον ἐν καὶ περισσότερον πληθύνονται αἱ ἀποδείξεις τῆς ἀποτυχίας τῆς ἐν Σοβιετικῇ Ἐνώσει ἀθεϊστικῆς προπαγάνδας. Ὄθτω λ.χ. πρόσφατος στατιστικὴ δεικνύει, ὅτι τὸ ἐν τρίτον τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1963 γεννηθέντων παιδιῶν ἔχουν ἤδη βαπτισθῇ. Ἐπεὶ συμφώνως πρὸς ὁμολογίας τοῦ σοβιετικοῦ περιοδικοῦ «Προβλήματα τῆς φιλοσοφίας», αἱ 64 ἐκ τῶν 152 οἰκιῶν μιᾶς σπουδαίας βιομηχανικῆς περιοχῆς πλησίον τῆς Μόσχας φυλάττον μετὰ σεβασμοῦ τὰς ἀγίας εἰκόνας παρὰ τὸ γεγονός, ὅτι διέρχονταν σχεδὸν πενήτηκοντα ἔτη ἐντόνου ἀντιθρησκευτικῆς προπαγάνδας. Ἐτερον ἐξ ἄλλου σοβιετικὸν περιοδικὸν ὁμολόγησε πρόσφατως, ὅτι «ἡ θρησκεία εἶναι ἀκόμη μία ἐκ τῶν πλέον σπουδαίων ἐπιβιώσεων τοῦ παρελθόντος καὶ παραμένει ὡς ὁ κύριος ἰδεολογικὸς ἀντίπαλος τῆς ἐπιστημονικῆς (= κομμουνιστικῆς) κοσμοθεωρίας».

Πάντα ταῦτα εἶναι νέα πιστοποιήσις τῆς ἀληθείας, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκριζωθῇ ἐκ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου ἡ πρὸς τὸ Θεῖον τάσις καὶ φορὰ, ἣτις εἶναι βαθέως ἐρριζωμένη εἰς τὰ μύχια βάθη τῆς ἀνθρωπίνης υπάρξεως.

Ἀπὸ τὸ νηπιαγωγεῖον.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπάρχοντι δύο χιλιάδες περίπου νηπιαγωγεῖα. Ἐκ τούτων τὰ 1360 εἶναι δημόσια, 323 ἰδιωτικά καὶ τινα συντηρούμενα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῆς Προνοίας, τοῦ ΠΚΠΑ καὶ ἄλλων ὀργάνων κοινωνικῆς ἀντιλήψεως. Τὸ ἀξιοσημείωτον εἶναι, ὅτι τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ δημόσια νηπιαγωγεῖα εὐρίσκονται εἰς τὰς βορείους ἀκριτικὰς περιοχάς. Διότι, ὡς ἐδήλωσεν εἰς πρόσφατον συνέντευξίν τῆς πρὸς ἀθηναϊκὴν ἐφημερίδα ἡ διευθύντρια τῆς Κρατικῆς Σχολῆς Νηπιαγωγῶν κ. Βαληνάκη, ὁ σκοπὸς τοῦ ἐλληνικοῦ νηπιαγωγείου δὲν εἶναι μόνον κοινωνικὸς, ἀλλὰ καὶ ἐθνικὸς. Εἶναι ἡ ἀνάγκη τῆς ὅσον τὸ δυνατόν ἐγκαιροτέρας ἐμφυτεύσεως καὶ καλλιέργειας τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος καὶ τῆς διατηρήσεως τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης εἰς τὰς βορείους ἀκριτικὰς περιοχάς. Πράγματι, αἱ περιοχαὶ αὗται ἔχον πολλὰς ἀνάγκας ἀπὸ τῆ πλευρᾶς διασφαλίσεως καὶ προφυλάξεως τῆς ἐθνικῆς τῶν ψυχῆς καὶ εἶναι εὐχάριστον ὅτι ἡ ἀνταπόκρισις τῆς Πολιτείας εἰς τὰς ἀνάγκας αὐτὰς εἶναι ἱκανοποιητικὴ εἰς τὸν ἀρχικὸν τῶν τομέα, τὸν τοῦ νηπιαγωγείου.

τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Στυλιανοῦ εισηγηθέντος τὸ θέμα: «Ἡ Ἐκκλησία πρὸς τοὺς ἑνδεεῖς», καὶ ἀναπτύξαντος ἐπισταμένως τὴν ὅλην φιλοanthρωπικὴν καὶ κοινωνικὴν δράσιν τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς συστάσεώς της μέχρι σήμερον, εἰδικῶς δὲ ἐνδιατρίψαντος ἐπὶ τῆς συγχρόνου δράσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς συντελουμένης καθ' ἅπασαν τὴν χώραν ὑπὸ τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 4-10-1965

Ἐκ τοῦ Συνοδικοῦ Γραφείου

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν σημερινὴν Αὐτῆς συνεδρίαν ἐπελήφθη τοῦ θέματος τῆς ἀνακηρύξεως ὡς ἀρχαιολογικῶν χώρων πολλῶν Ἱ. Ναῶν, Μονῶν καὶ Ἐξωκκλησιῶν ἀνευ γνώμης καὶ ἐγκρίσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου εἰς ἐμπεριστατωμένην εἰσήγησιν προέβη ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Διονύσιος. Πολλοὶ τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν λαβόντες τὸν λόγον ἐξέθηκαν τὰς ἐνεργείας τῆς Δ/σεως Ἀρχαιοτήτων εἰς τὰς Ἐπαρχίας αὐτῶν, ἐν οἷς ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χρυσόστομος καὶ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος. Βαθυτάτην ἐνεποίησεν ἐντύπωσιν ἡ παρά τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μαρωνας κ. Τιμοθέου ἐξιστόρησις τῆς ἐν τῇ πόλει Κομοτινῆς χρησιμοποίησεως ἀπὸ ἐτῶν παλαιοῦ Βυζαντινοῦ Ναοῦ ὡς ἐργοστασίου Ἡλεκτροπαραγωγῆς καὶ Ψυγείου. Ἐπ' αὐτοῦ παρά τὰς ἐπαινετημένους ἐνεργείας καὶ τὰς δοθείσας παρά τῶν ἀρμοδίων ὑποσχέσεις περὶ ταχείας ἐκκενώσεως καὶ ἐπιστροφῆς τούτου οὐδὲν ἀπολύτως συνετελέσθη, δι' ὃ καὶ ἀπεφασίσθη ὁμοφώνως, ὅπως γίνουσι ἐκ νέου αἱ δέουσαι ἐνεργεῖαι παρά τοῖς ἀρμοδίοις διὰ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ὡς ἄνω ἀρχαίου Βυζαντινοῦ Ναοῦ.

Ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως θὰ συνεχισθῆ κατὰ τὴν ἐπομένην αὐτῆς συνεδρίαν.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 6η Ὀκτωβρίου 1965

Ἐκ τοῦ Συνοδικοῦ Γραφείου

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας κατὰ τὴν σημερινὴν Αὐτῆς συνεδρίαν τῆς 8ης Ὀκτωβρίου 1965 συνεζήτησεν ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἡμερησίας διατάξεως «τὰ δικαιώματα τῆς Ἐκκλησίας ἐναντι τῶν Ἱ. Ναῶν, Παρεκκλησιῶν καὶ Ἐξωκκλησιῶν, τῶν κηρυσσομένων ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ὑπηρεσίας ὡς διατηρητέων μνημείων ἢ ἀρχαιολογικῶν χώρων», ὅπερ εἰσηγήθη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Διονύσιος.

Μετὰ μακρὰν καὶ διεξοδικὴν συζήτησιν ἀπεφασίσθη ὅπως διὰ Νόμου ἐπανεέλθωσι τὰ ἐν λόγῳ Μνημεῖα εἰς τὴν δικαιοῦχον Ἐκκλησίαν. Πρὸς τοῦτο δὲ ἐξουσιοδότησε τὴν Διαρκῆ Ἱερὰν Σύνοδον, ὅπως καταρτίσῃ μόνιμον Συνοδικὴν Ἐπιτροπὴν πρὸς προώθησιν τοῦ ἐν λόγῳ ζητήματος.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 8η Ὀκτωβρίου 1965

Ἐκ τοῦ Συνοδικοῦ Γραφείου

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσόστομος κατὰ τὸ χρονικὸν διά-

στημα ἀπὸ τῆς 26ης Σεπτεμβρίου μέχρι τῆς 10ης Ὀκτωβρίου ἐχοροστάτησεν εἰς διαφόρους ἱεροὺς ναοὺς Ἀθηνῶν, προήδρευσε τῶν συνεδριῶν τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς σепτῆς Ἱεραρχίας καὶ τῆς Διαρκοῦς Ἱεράς Συνόδου, καθὼς καὶ τῶν συνεδριῶν διαφόρων Ἐκκλησιαστικῶν Ὄργανισμῶν, συνειργάσθη μετὰ Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων καὶ τῶν παρ' Αὐτῷ Θεοφιλεστάτων Βοηθῶν Ἐπισκόπων, ἐδέχθη εἰς ἀκρόασιν διαφόρους ἐπιτροπὰς καὶ ἄτομα κ.τ.λ. Οὕτω :

Ἐχοροστάτησε: Τῆ 2α Ὀκτωβρίου εἰς τὸν Ἐσπερινὸν τοῦ πανηγυρίζοντος ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Διονυσίου Ἀρεσπαγίτου.

~ Τῆ 3η Ὀκτωβρίου εἰς τὴν θείαν Λειτουργίαν τοῦ Μητροπολιτικοῦ ναοῦ Ἀθηνῶν.

~ Τῆ 10η Ὀκτωβρίου εἰς τὴν θείαν Λειτουργίαν τοῦ Μητροπολιτικοῦ ναοῦ Ἀθηνῶν.

Ἐπεσκέφη: Τῆ 29η Σεπτεμβρίου τὸν ἐξοχώτατον Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως κ. Στέφανον Στεφανόπουλον, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Ἡλείας κ. Γερμανόν, Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων κ. Κύριλλον, Ἀργολίδος κ. Χρυσόστομον καὶ Φθιώτιδος κ. Δαμασκηνόν.

Προήδρευσε: Τῆ 30η Σεπτεμβρίου τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Δελτίου «Ἐκκλησία», τὸ δὲ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

~ Τῆ 5η Ὀκτωβρίου τῆς συνεδρίας τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Ε.Π.

~ Τῆ 7η Ὀκτωβρίου τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Παρέστη: Τῆ 4η Ὀκτωβρίου εἰς τὰς ἐν τῷ «Παρανασῶ» ὀργανωθείσας ἑορταστικὰς ἐκδηλώσεις ἐπὶ τῇ Ἡμέρᾳ τοῦ Παιδιοῦ, εἰς τὰς ὁποίας παρέστησαν ἡ Α. Μ. ἡ Βασίλισσα Ἄννα—Μαρία, ἡ Α.Β.Υ. ἡ πριγκίπισσα Εἰρήνη, μέλη τῆς Κυβερνήσεως καὶ πλῆθος κόσμου.

Ἐδέχθη: Τῆ 27η Σεπτεμβρίου τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἰωακείμ, Ἀργολίδος κ. Χρυσόστομον, Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας κ. Δαμασκηνόν, Θήρας κ. Γαβριήλ καὶ Φθιώτιδος κ. Δαμασκηνόν, τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Τράλλεων κ. Μάξιμον, τὸν διευθυντὴν τοῦ Κρατικοῦ Θεάτρου Βορείου Ἑλλάδος κ. Καραντινόν, τὸν γενικὸν διευθυντὴν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας πανοσ. ἀρχιμ. Παντελεήμονα Μπαρδάκον, τὸν ὑφηγητὴν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Παν. Σιμωντᾶν καὶ τὸν πρόεδρον τῶν ἱεροψαλτῶν κ. Μπελοῦσην.

~ Τῆ 29η Σεπτεμβρίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἐάνθη κ. Ἀντώνιον καὶ τοὺς κ.κ. Χάρ. Ντόρμαν καὶ W. Sen τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν.

~ Τῆ 30η Σεπτεμβρίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Εὐστάθιον καὶ τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Μυρίνης κ. Χρυσόστομον.

— Τῆ 2α Ὀκτωβρίου τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Χαλκίδος κ. Γρηγόριον, Κερκύρας καὶ Παξῶν κ. Μεθόδιον, Ἰωαννίνων κ. Σεραφεῖμ, Κίτρους κ. Βαρνάβαν, Φθιώτιδος κ. Δαμασκηνόν καὶ Παροναξίας κ. Ἐπιφάνιον, τὸν Σχολάρχην

τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης Σεβ. Μητροπολίτην Σταυρουπόλεως κ. Μάξιμον καὶ τὸν διευθύνοντα σύμβουλον τοῦ TAKE κ. Ζαφ. Κέπετζην.

— Τῆ 3ῃ Ὀκτωβρίου τὸν ἀντιπρόεδρον τῆς Βουλῆς τοῦ Λιβάνου κ. Χαμπίμπ Ἐλ Φερζλί, συνοδευόμενον ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις πρεσβευτοῦ τοῦ Λιβάνου.

— Τῆ 5ῃ Ὀκτωβρίου τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Μύρων κ. Χρυσόστομον.

— Τῆ 9ῃ Ὀκτωβρίου τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβον καὶ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Εὐστάθιον, τὸν καθηγητὴν τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Οἰκονομικῶν καὶ Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν κ. Πέτρον Στεργιωτήν, τὸν διευθύνοντα σύμβουλον τοῦ TAKE κ. Ζαφ. Κέπετζην, τὸν στρατηγὸν ἐ.ἀ. Κουρούκλην καὶ τὸν κ. Φραγκόπουλον.

Ἀποστολικὴ Διακονία

Τὴν 7 καὶ 21 Σεπτεμβρίου συνήλθεν εἰς συνεδρίαν τὸ Κεντρ. Συμβούλιον τῆς Ἀπ. Διακονίας ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακ. Ἀρχ/που Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χησοστόμου καὶ ἡσυχολήθη ἐπὶ θεμάτων τρεχούσης φύσεως.

— Ἀποφάσει τοῦ Κ. Συμβουλίου τὸ Θεολ. Οἰκοτροφεῖον τῆς Ἀπ. Διακονίας ἀπὸ τῆς νέας περιόδου θὰ δέχεται ὡς τροφίμους αὐτοῦ μόνον θεολόγους φοιτητάς, κληρικούς καὶ λαϊκούς.

— Ἀποφάσει τοῦ Κ. Συμβουλίου καθήκοντα Δ/ντοῦ τοῦ Θεολ. Οἰκοτροφείου ἀνετέθησαν εἰς τὸν Πανοσ. Ἀρχιμ. Χρυσ. Βούλτσον, Ἱεροκήρυκα τῆς Ἱ. Ἀρχ/πῆς, τοῦ μέχρι τοῦδε διευθυντοῦς Αἰδεσιμολ. Ἰωάννου Ράμφου ἀποσπασθέντος ὡς ὑπευθύνου τῶν ἐκδόσεων λειτουργικῶν βιβλίων.

— Ἀποφάσει τοῦ Κ. Συμβουλίου τὰ μαθήματα τῶν Κατηχ. Σχολείων ἄρχονται τὴν 17 Ὀκτωβρίου, Κυριακὴν τῶν Ἀγ. Πατέρων. Πρὸς τοῦτο ἀπεστάλη σχετικὴ ἐγκύκλιος τοῦ Μακ. Ἀρχ/που Ἀθηνῶν πρὸς ἅπαντας τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας. Προσέτι μερίμνη τῆς Δ/σεως Κατηχ. Σχολείων ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου κατηχ. ἔτους ἐξετυπώθη εἰδικὸν προτρεπτικὸν φυλλάδιον ὑπὸ τὸν τίτλον «Τί εἶναι τὰ Κάτ. Σχολεῖα», ὅπερ καὶ ἀπεστάλη εἰς τὰς Ἱ. Μητροπόλεις πρὸς διανομὴν εἰς τοὺς γονεῖς καὶ μαθητὰς τῶν Σχολείων. Ἐπίσης πρὸς χρῆσιν τῶν Κατ. Σχολείων ἀνετυπώθη ἱκανὸς ἀριθμὸς βοθημάτων, σημειωματαρίων, παρουσιολογιῶν καὶ δελτίων ἐγγραφῆς, ἅτινα καὶ ἀπεστάλησαν πρὸς ἅπασας τὰς Ἱ. Μητροπόλεις.

— Κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Κ. Συμβουλίου καὶ μερίμνη τῆς Δ/σεως Κατ. Σχολείων ἤρχισεν ἡ ἐκτύπωσις νέας σειρᾶς βυζαντινῶν εἰκόνων, ἐκτὸς τῶν ὑπαρχουσῶν, προοριζομένων διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν Κατ. Σχολείων.

— Μερίμνη τῆς Δ/σεως Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως μετέβησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θέρους, ὡς κατὰ τὸ παρελθόν, εἰς τὰς παιδικὰς κατασκηνώσεις τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, τῆς Λέσχης ἐργαζομένου παιδιοῦ καὶ Π.Ι.Κ.Π.Α. εἴκοσι ἕξ (26) ἐν ὅλῳ Ἱερεῖς πρὸς ἐπιτέλεσιν τῆς Θ. Λειτουργίας καὶ κήρυξιν τοῦ Θ. Λόγου εἰς τοὺς κατασκηνωτάς, διαβιβάσαντες ἅμα τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ προσφέροντες εἰς αὐτὰ δωρεὰν διαφόρους Ἱερὰς εἰκόνας μετὰ τῶν περιοδικῶν «Χαρ. Σπίτι» καὶ «Χαρ. Παιδιά».

— Τὴν 24ην τρέχοντος καὶ μερίμνη τῆς Δ/σεως Θ. Κηρύγματος εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῆς Ἀπ. Διακονίας ἐγένετο ἀποχαιρετιστήριος ὁμιλία πρὸς ἐνεήκοντα (90) νεάνιδας—

μεταναστρίας δι' Αὐστράλιαν, πρὸς ἃς προσεφέρθησαν ὡς δῶρον ἀνὰ μία Καινὴ Διαθήκη εἰς ἐκάστην ὡς καὶ Ἱεραὶ εἰκόνας.

— Ἀποφάσει τοῦ Κ. Συμβουλίου ἅπασαι αἱ ἐκδόσεις τῆς Ἀπ. Διακονίας θὰ ἀποστέλλωνται δωρεὰν εἰς τοὺς Ἱεροκήρυκας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

— Ἐξετυπώθησαν ὑπὸ τῆς Ἀπ. Διακονίας καὶ ἐκυκλοφόρησαν προσφάτως τὰ νέα βιβλία α) τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καλαβρίας κ. Αἰμιλιανοῦ «Ἡ ποιμαντικὴ τοῦ μετανάστου» τιμὴ Δρ. 25 καὶ β) τοῦ Πανιερ. Ἐπισκόπου Τριμυθούντος κ. Γεωργίου «Λύχνος τοῖς ποσὶ μου» (τιμὴ Δρχ. 40).

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Καθ' ἃ μετεδόθη ἐκ Γενεύης, ὁ παρὰ τῷ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ τῶν Ἐκκλησιῶν ἐκπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀνεκοίνωσεν, ὅτι τοῦτο ἀπεφάσισεν, ὅπως μεταφράσῃ εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν τὴν ἀρμενικὴν καὶ τὴν αἰθιοπικὴν λειτουργίαν τῶν προχαλκηδονείων Ἐκκλησιῶν.

— Οἱ ἀνήκοντες εἰς τὸ Οἰκουμ. Πατριαρχεῖον ὀρθόδοξοι ναοὶ τοῦ ἁγ. Νικολάου καὶ τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τῆς περιοχῆς τοῦ Γαλατᾶ ἐσφραγίσθησαν ὑπὸ τῆς τσερκικῆς ἀστυνομίας. Ἀπαγορεύεται ἢ εἰς τοὺς ναοὺς αὐτοὺς τέλεισις λειτουργιῶν, διότι οὗτοι διεκδικοῦνται ὑπὸ τοῦ ψευδοπατριάρχου τῶν «Τουρκορθόδοξων» παπᾶ-Εὐτύμ ὡς ἰδιοκτησίᾳ τῆς «ἐκκλησίας» του.

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς κ. Ἰάκωβος εἰς συνέντευξίν του πρὸς τὸν Τύπον ἐχαρκτήρισε τὰς εἰς βάρος τοῦ Πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως αὐθαιρεσίας τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν καὶ τῶν λεγομένων «τουρκορθόδοξων» ὡς «μουαδικὴν τοκτικὴν τῶν τουρκικῶν κυβερνήσεων πρὸς παραβίασιν διεθνῶν συμφωνιῶν», ὡς τῆς Λωζάννης, ὡσάυτως δὲ καὶ ἄλλων συμβάσεων καὶ συμφώνων συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Χάρτου τοῦ Ο.Η.Ε., ὡς καὶ τῆς Οἰκουμενικῆς Διακηρύξεως Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου, τὰς ὁποίας ἡ Τουρκία ἔχει πανηγυρικῶς ὑπογράψει. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος κ. Ἰάκωβος διεμαρτυρήθη ἐντόνως ἐξ ὀνόματος δύο ἑκατομμυρίων Ἑλληνορθόδοξων Ἀμερικανῶν διὰ τὴν ἀποστέρησιν τοῦ Πατριαρχείου τῆς δυνατοῦτος ἐκπληρώσεως τῶν νομίμων αὐτοῦ πνευματικῶν λειτουργιῶν καὶ διὰ τὰς αὐθαιρέτους ἀπελάσεις τῶν ἀθῶων καὶ νομοταγῶν Ἑλλήνων τῆς Τουρκίας. Σχετικὰ τηλεγραφήματα διαμαρτυρίας ἀπέστειλε πρὸς τὸν Πρόεδρον Τζόνσον, πρὸς τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Ο.Η.Ε., πρὸς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ πρὸς τὸ Ἀμερικανικὸν Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ

Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀντιοχείας κ. Θεοδόσιος ὁ ΣΤ' ἀπηύθυνε πρὸς τὸν γενικὸν γραμματέα τοῦ Ὄργανισμοῦ Ἠνωμένων Ἐθνῶν κ. Θάντ καὶ τὸν γενικὸν γραμματέα τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν τὸ ἐξῆς τηλεγράφημα: «Ἐξ ὀνόματός μου καὶ ἐξ ὀνόματος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας θὰ ἤθελον νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν σας ἐπὶ τῆς προσφάτου κατασχέσεως εἰς Κωνσταντινούπολιν δύο ναῶν ἀνηκόντων καὶ ὑπαγομένων εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινου—

πόλεως. Ἡ ἀυθαίρετος αὐτὴ ἐνέργεια, ἡ ὁποία ἐπραγματοποιήθη μὲ τὴν συνεργασίαν τῆς τουρκικῆς Κυβερνήσεως, προκαλεῖ τὴν ἀγανάκτησιν χιλιάδων χριστιανῶν τῆς Συρίας, τοῦ Λιβάνου καὶ τοῦ Ἰράκ. Διαμαρτυρόμενος ἐντόνως κατὰ τῆς πειρατείας αὐτῆς, σὰς παρακαλῶ νὰ συμβάλετε εἰς μίαν κοινὴν προσπάθειαν καταδίκης τῆς ἀπαραδέκτου τακτικῆς τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν ἔναντι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἡ ὁποία ὄχι μόνον εὐρίσκεται εἰς ἀντίθεσιν μὲ τὸ ἀπαραβίαστον τῶν δικαιωμάτων καὶ τῶν προνομίων τοῦ κέντρου τῆς Ὀρθοδοξίας, ἀλλὰ ταυτοχρόνως ἀποτελεῖ κατάφωρον παραβίασιν τῶν δικαιωμάτων τῆς θρησκευτικῆς λατρείας, πού ἔχουν θεσπίσει ὁ Ο.Η.Ε. καὶ αἱ συμφωνίαι διὰ τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Κατὰ πληροφορίας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ περιοδικοῦ «Τσερκόβνη Βέστνικ», ὄργανου τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας, εἰς τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν καὶ τὸ Σεμινάριον τῆς Μόσχας φοιτοῦν 250 σπουδασταί, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ 70 εἶναι ἱερωμένοι. Σχεδὸν ὅλοι οἱ ἀπόφοιτοι τῶν σχολῶν αὐτῶν προσέρχονται εἰς τὰς τάξεις τοῦ κλήρου. Μόνον ἐντὸς πέντε μηνῶν ὁ νέος Σχολάρχης αὐτῶν πανιερώτατος Ἐπίσκοπος Φιλάρετος ἔχειροτόνησεν ἄνω τῶν 20 τροφίμων. Παρὰ τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας τῆς Μόσχας, ἡ ὁποία στεγάζεται μετὰ τοῦ Σεμιναρίου εἰς τὴν ἐν Ζαγκόροκ περιφέρωμον ἱερὰν μονὴν τοῦ ἁγ. Σεργίου, ἐργάζεται ἡ λεγομένη Ἐπιτροπὴ Ρόδου, ἡ ὁποία μελετᾷ τὰ προβλήματα πού περιλαμβάνονται εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς μελλούσης ὀρθοδόξου Προσυνόδου.

—Ἡ ἱερὰ μονὴ τοῦ ἁγ. Σεργίου ἀριθμεῖ σήμερον 90 μοναχοῦς, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ 56 εἶναι ἱεραμόναχοι. Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας κ. Ἀλέξιος εἶναι ὁ ὄδοιόκοτος κατὰ σειρὰν ἡγουμένος τῆς ἱερᾶς μονῆς ταύτης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Ὁ νέος Προκαθήμενος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Πολωνίας Μακαριώτατος Στέφανος ἐπεσκέφθη τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας ἀπὸ τῆς 29ης Ἰουνίου μέχρι τῆς 8ης Ἰουλίου 1965. Κατὰ τὴν παραμονὴν του εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν ὁ Μητροπολίτης Βαρσοβίας καὶ πάσης Πολωνίας κ. Στέφανος ἐπεσκέφθη μετὰ τῆς τετραμελοῦς ἀκολουθίας του τὴν Μόσχαν, τὴν Λαύραν τοῦ ἁγίου Σεργίου, τὸ Γαροσλάβ καὶ τὴν Ὁδησσόν. Ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας κ. Ἀλέξιος ἐδέχθη τὴν ἀντιπροσωπεῖαν εἰς τὴν ἐν Ὁδησσῷ θερινὴν κατοικίαν του. Πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς της ὁ Προκαθήμενος τῆς Πολωνικῆς Ἐκκλησίας ἐδήλωσε πρὸς τὸ περιοδικὸν τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας: «Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας εἶναι θυγάτηρ τῆς Ρωσικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ δὲν παύει νὰ τρέφῃ αἰσθήματα εἰλικρινῶν συμπαθειῶν καὶ χριστιανικῆς ἀγάπης πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, τὴν μεγάλην Ρωσικὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Προτιθέμεθα νὰ συνεχίσωμεν τὴν γραμμὴν μας τῆς πλήρους ὁμοφωνίας μετὰ τῆς Ρωσικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα... Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς σχέσεις μας μετὰ τῆς Ρω-

σικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, προτιθέμεθα νὰ ἐξετάσωμεν τὸ ζήτημα τῆς ἀνταλλαγῆς φοιτητῶν καὶ καθηγητῶν μεταξὺ τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων μας. Νομίζομεν ὅτι ἡ σχετικὴ ἀνταλλαγή θὰ ἐνισχύσῃ τὴν ὁμοφροσύνην τῶν Ἐκκλησιῶν μας καὶ θὰ ἀνεργήσῃ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας».

ΠΑΛΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἀπὸ τῆς 23ης μέχρι τῆς 26ης Σεπτεμβρίου 1965 συνήλθεν ἐν Βιέννῃ τὸ 19ον Διεθνὲς Παλαιοκαθολικὸν Συνέδριον. Τοῦ Συνεδρίου μετέσχον 400 ἐκπρόσωποι τῶν διαφόρων ἐπιμέρους παλαιοκαθολικῶν καὶ λοιπῶν «αὐτονομῶν καθολικῶν» ἐκκλησιῶν. Μεταξὺ τῶν ἐκπροσώπων τούτων ἦσαν 22 ἐπίσκοποι καὶ 50 ἱερεῖς. Ἰδιαιτέρα σημασία ἀπέδότη εἰς τὸ γεγονός, ὅτι διὰ πρώτην φορὰν εἰς παλαιοκαθολικὸν συνέδριον παρέστη εἰς ἐπίσημος παρατηρητὴς τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς ρωμαιοκαθολικὸς εἰσηγητῆς. Εἰς τὸ συνέδριον παρέστη καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος, ὅστις ἐκ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἀπηύθυνε χαιρετισμὸν πρὸς τοὺς συνέδρους, εἰπὼν μεταξὺ ἄλλων, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος παρακολουθεῖ πάντοτε μετὰ μεγάλου ἐνδιαφέροντος τὴν προσπάθειαν τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Εἰς τὸ συνέδριον παρέστησαν ὡσαύτως ἐκπρόσωποι τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας καὶ τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Τῆς 13ης Σεπτεμβρίου ὁ ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Καντέρμπουρου ὠμίλησεν εἰς τὸ Γ' Διεθνὲς Συνέδριον ἐρευνῶν τῆς Καινῆς Διαθήκης ἐν Ὁξφόρδῃ ἐπὶ τοῦ θέματος «Εὐαγγέλιον καὶ Ἱστορία», ἀναιρέσας, πρὸς τοὺς ἄλλοις, τὰς περὶ ἀπομυθεύσεως θεωρίας τοῦ Μπούλτμαν.

—Ἡ ἐν Λονδίνω ἐδρεύουσα κοινότης διακονισσῶν τοῦ ἁγ. Ἀνδρέου ἀπεφάσισε τὴν ἴδρυσιν ἐνὸς «κέντρου οἰκουμενικῆς ἐργασίας» εἰς τὸν Ἅγιον Μαρτίνον τῆς περιοχῆς Καντέρμπουρου. Τὸ κέντρον τοῦτο θὰ ἐξελιχθῆ εἰς τὸ μοναστικὸν τάγμα. Δύο μέλη τῆς κοινότητος θὰ ἐγκατασταθοῦν εἰς τὸ κέντρον. Μία διακόνισσα θὰ ἐργάζεται ἐν τῷ μέσῳ τῶν σπουδαστῶν τῶν κολλεγίων τοῦ Καντέρμπουρου καὶ τοῦ νέου Πανεπιστημίου τοῦ Κέντ. Αὕτη ὡσαύτως θὰ βοηθῆ τὰς συζύγους τῶν σπουδαστῶν ἐν τῷ Κολλεγίῳ τοῦ ἁγ. Αὐγουστίνου πρὸς ἐκμάθησιν τῆς ἀγγλικῆς γλώσσης. Ἡ πρεσβυτέρα ἐκ τῶν δύο διακονισσῶν ἐν τῷ ἀρχαίῳ ναῷ τοῦ κέντρου θὰ προσεύχεται διὰ τὴν χριστιανικὴν ἐνότητα καὶ θὰ ὀμιλῆ ἐπὶ τῶν διεκκλησιαστικῶν σχέσεων εἰς τοὺς ἐπισκέπτας.

—Ὁ ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Καντέρμπουρου δρ Ράμσεϋ διεκήρυξεν ἐν Λονδίνω, ὅτι πρέπει νὰ ἐπιδιωχθῆ βελτίωσις τῶν σχέσεων μεταξὺ τῆς ἀγγλικανικῆς καὶ τῆς ρωμαιοκαθολικῆς ἐκκλησίας. Εἰς τὴν βελτίωσιν ταύτην, ὡς εἶπε, θὰ συντελέσῃ σημαντικῶς καὶ ἡ λύσις τοῦ προβλήματος τῶν μικτῶν γάμων. Εἰς μίαν συνέντευξιν του διὰ τὴν ἰταλικὴν τηλεόρασιν ὁ ἁγγλος ἀρχιεπίσκοπος ἐτόνισεν ἐπὶ λέξει μεταξὺ ἄλλων τὰ ἑξῆς: «Τὰ μέρη τῶν ἐκκλησιῶν μας πρέπει νὰ ἀποβόλουν τὴν συνήθειαν νὰ προσβλέπουν πρὸς ἄλληλα ἐχθρικῶς. Πρέπει νὰ κατανοῶμεν ἀλλήλους ὡς χριστιανοὶ ἀδελφοί. Αὐτὸ πρέπει νὰ γίνηται ὀρατὸν καὶ εἰς τὴν συμπεριφορὰν ἡμῶν πρὸς ἀλλήλους... Πρὸ πάντων πρέπει νὰ ποραμερίζωμεν πᾶν ὅ,τι προκαλεῖ πικρίαν». Εἰδικώτερον διὰ τὸ πρόβλημα τῶν μικτῶν γάμων ὁ δρ Ράμσεϋ προσέθεσεν: «Ἐλπίζομεν, ὅτι ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία θὰ ἀλλάξῃ τὴν στάσιν της ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερά Μητρόπολις Μαρωνείας

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰ διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς κενῆς ὀργανικῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Γεωργίου Μεγάλου Κραννοβουνίου, ἵνα ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν τῶν ὑποψηφίων.

Ἐν Κομοτινῇ τῇ 24 Σεπτεμβρίου 1965

† Ὁ Μαρωνείας ΤΙΜΟΘΕΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ «Περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» Νόμου 2200/1940, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ τε κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα ἵνα καταλάβωσιν τὴν κενὴν Ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ Ἱ. Ναοῦ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Ἀνθαύσης, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὄχι Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ, πρὸς ἀνακήρυξιν τῶν ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Κηφισίᾳ τῇ 30 Σεπτεμβρίου 1965

Ο ΤΟΠΟΤΗΡΗΤΗΣ

Ἀρχιμ. ΧΡΥΣ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰ ἀρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α.Ν. 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» ὡς ἐτροποποιήθη διὰ μεταγενεστέρων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πληρωσιν τῆς κενῆς Ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Γλυφάδι Ἱεροῦ ἐνοριακοῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενα προσόντα ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων τῶν.

Ἐν Χαλκίδι τῇ 1 Ὀκτωβρίου 1965

† Ὁ Χαλκίδος ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ἰωάννου Δ. Καραβιδουπόπουλου, Ὁ Χριστολογικὸς ὕμνος ἐν Φιλιππ. 2, 6—11. Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Θεολογίας» ΛΔ' (1963). Ἀθήναι 1963, σελ. 20.

Τοῦ αὐτοῦ, Εἰρηναίου ἐπισκόπου Λουγδούνου ἐπίδειξις τοῦ ἀποστολικοῦ κηρύγματος. (Εἰσαγωγή—Μετάφρασις—Σχόλια). Ἐν Θεσσαλονίκῃ 1965, σελ. 88.

Τοῦ αὐτοῦ, Ἐνδείξεις ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τῆς αἰχμαλωσίας καὶ ἐκ τῆς παραδόσεως περὶ τῆς φυλακίσεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἐν Ἐφέσῳ. Ἀνάτυπον ἐκ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπετηρίδος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (1963). Θεσσαλονίκη 1965, σελ. 18.

Ἀρχιμ. Φιλάρτου Π. Βιτάλη, Ἱεροκήρυκος Ἱερῶν Μητροπόλεως Νικοπόλεως, Ὁ Ἡπειρώτης Μάξιμος ὡς πρὸς τὸν Ὀρθόδοξον ἐν Ρωσίᾳ, Ἀθήναι 1965, σελ. 38.

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ὁ Μαρωνείας ΤΙΜΟΘΕΟΣ

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ Κ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Ναῶν Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν:

Δρχ. 50, 75, 100 ἐτησίως.

Λοιπῶν Ναῶν Ἐπιμετατείας:

30 ἐτησίως.

Ἐξωτερικοῦ: δολλάρια 3.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Θεοδοσίου Σπεράντσα, Ἐπέστη ὁ καιρὸς.

ΚΓ' Συνέλευσις τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ πρώτη συνεδρία τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς 111ης Περιόδου.

Παναγ. Τρεμπέλα, Ἐπὶ τῶν Πρακτικῶν τῆς ἐν Aarhus διασκεψέως.

Ἀρχιμ. Φιλάρτου Βιτάλη, Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μητροπόλεως Νικοπόλεως, Ζωὴ καὶ ἔργον τῶν ἐξ Ἡπειροῦ ὀρμωμένων Οἰκουμενικῶν Πατριαρχῶν.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά.

Παράρτημα.

ΜΟΝΟΤΥΠΙΚΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ ΤΣΙΡΩΝΗ
Μενάνδρου 4—Ἀθήναι—Τηλ. 311.121

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου Γεώργιος Σ. Χρυσάφης
Ἰασωνίδου 22 — Σούρμενα